

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארץ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהז'ף לפניו לעז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי
ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת שמיני תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

מבוא. אלו הן הגולין – פרק שני דף יב עמוד א – מותן מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רמ"א רש"י

תוספות

אליבא דרבי אליעזר בולי עקמא לא פליגי – כלומר, מאן דאמר מתה – ודאי כרבי יהושע אמר ולא כרבי אליעזר, דאליבא דרבי אליעזר ליכא למאן דאמר מתה, כיון דלגבי עבודתו אמר פסולות למעשה – ודאי אין זה כן, כי פליגי אליבא דרבי יהושע – כלומר, אין אנו צריכים לומר מאן דאמר בטלה כרבי אליעזר ולא כרבי יהושע, דאליבא דרבי יהושע איכא למעשה דפליגי, פועל דיו תריצה – עבודתו כשירות, אבל לענין שאר דברים אנו כן, פעה יאב – בדרשא ד'מעמ מובח תקנת' ולא מעל מובח, וכסבור הדיוט מעל מובח, מובח בתי' ופלגים – דכתיב "מובח", המידור לי, הכי נרסין; ודאי תפס מובח של במה, שעשה דוד לפני הארון שדחה באהל אשר נטה לו דוד בעד דוד, בכתביו יתס יאב אל אהל ה' ומציעו בדרבי חייקא, ששעה דוד מובח לפניו, ואי אפשר לומר מובח של שילה, שהוא זהו בימיו דוד ושלמה היה בנביטן, שיו של דודי – סמאל, שיברח לבצרה, שבתחלה יפרע ממנו כשיגיעו חזקיהו, בכתביו (ושערו) וכו' – "יפקדו" על 'עבא המרום במרום' ואחר כך – "על מלכי האדמה על האדמה", חזון בגרים – מדמו של סמאל, ואף על פי שאין המלאכים כשרים דם כתב בו הכותב כעין הירגת האדם, לשבר את האזן מה שהיא יכולה לשמוע, לא נתנו לקבורה – ללוים שחן שלחם, תיפוק לה – דאין בנתיב בית המגרש דאם כן אולי היה מגרש עיר, אין עושין – שדה של לויים, מגרש – שנתנו ללוים אלפים אמה סביב העיר, בכתביו (מבשר) לא – ומדומה מחוץ לעיר, וכתבו "מקדו העיר ורצוה אלה אמה" וכו', כיצד? אלה אמה מגרש שאין בו לא בית ולא שדה, והוא שדות וברמים, לשחלות – תחת הקרקע, ואלא כמלתא במגרש כלום מלמעלה, ואי לא דכתיב "בד" ולא בתחומה – הייתי אמר דידר בתחומה במגרש, ויצא – איכא לפרשי לשון ציוד כמו (שמות לו) "יעשה בצלאל אהליהו ואהליהו, ואהבא לפרשתי לשון רשעה כמו "ועשה להם" וגו' (דברים לא) סופ חמור מתחילתו – סופ – צאנו חוץ לתחום – תחתו – להריצתה, אב שרית את הבן – השני נעשה גואל הדם של אחיו, והדור את אביו, את הרגא נעשה – רבי יוסי הגלילי הוא דאמר, מועה לזאת הדם, לכל אין הבן נעשה וכו' – לכל בעירית שבתורה אין הבן נעשה שליח בית דין על אביו, לא להלקותו ולא לתלותו, ומה מנסהו, הכי נרסין; אלא לא קשיא אב כבני ואב כבן בני – את הרגא אין בני נעשה גואל הדם – בבני של רוצח קאמר, הוא הרגא, בני נעשה לו גואל הדם – בבני של רוצח קאמר, שהוא כן בני של רוצח ואינו מוחרז על כבודו, משנה – האב חולץ את הנתן – אפילו הוא בעיקרו שבתוך התחום – הרי הוא כיצאן חוץ לתחום, ואם עיקר חוץ לתחום ונפול בתוך התחום – אין העיקר קולט, גמרא אהו עומד פנים – בירושלים, ולענין אביו מעשה שני בירושלים הוא שניה, מבני תחומה וכו' – אלא, אם נפול שדינן בתי עיר, ודאי עיקר חוץ, בתחום תלת תחומה – דכתיב (דברים יב) "לפני ה' אלהינו תאכלנו", ביהוה תלה תחומה – דכתיב (מסדר לו) "כי בעד מקלטו ישיב", ונפול ראו ליריה יותר מעיקרו, בירושלים – לענין מעשה – חלק אחר הנה, וכו'

אליבא דרבי אליעזר בולי עקמא לא פליגי, כי פליגי אליבא דרבי יהושע, מאן דאמר מתה – כרבי יהושע, ומאן דאמר במתה – עד כאן לא קאמר רבי יהושע תתם, דכתיב "בדך ה' חילו ופעל דיו תרצה" אפילו חללן שבנו, אבל הקא – אפילו רבי יהושע מודה, "נגמר דינו" וכו'. אמר רב יהודה אמר רב: שתי מעות טעה ויבא באותה שעה, דכתיב "ויתן יאב את אהל ה' ויחוק בקברות המזבח", טעה – שאינו קולט אלא מזבח בית עולמים, והוא תפס מזבח של שילה, אביו אמר: בהא נמי מיטעא טעה – טעה שאינו קולט אלא בהן ועבדה בידו, והוא זר היה, אמר ריש לקיש: שלש מעות עתיד שיהיו של רומי למעות, דכתיב "מי זה בא מאדם חמוץ בגדים מבצרה", טועה – שאינה קולטת אלא בצר, והוא גולה לבצרה, טועה – שאינה קולטת אלא שוגג, והוא מיד היה, טועה – שאינה קולטת אלא אדם, והוא מלאך הוא, אמר רבי אבהו: ערי מקלט לא נתנו לקבורה, דכתיב "ומגשריהם יהיו לבקומתם ולרכישם ויכלל חיתם" – לחיים נתנו ולא לקבורה, מיתבי: "שמונה" – שם תהא בירורו, שם תהא מיתתו, שם תהא קבורתו – רוצח שאינו, דגלי ביה רבמא, קישם שהעיר קולטת" וכו', ורמינהו: "השב בה" – בה, ולא בתחומה! אמר אביו: לא קשיא, כאן – לקולט, כאן – לדור. – לדור? תיפוק ליה דאין עושין שדה מגרש, ולא מגרש שדה, לא מגרש עיר, ולא עיר מגרשו! אמר רב ששת: לא נצרכה אלא למחילות. "רוצח שצא חוץ לתחום" וכו', תנו רבנן: "ורצח גאל הדם את הרצח" – מצוה ביד גואל הדם, אין גואל הדם, רשות ביד כל אדם, דברי רבי יוסי הגלילי, רבי עקיבא אמר: רשות ביד גואל הדם, וכל אדם חייבין עליו, מאי נעמא דרבי יוסי הגלילי – מי פתיב "אם רצח"? ורבי עקיבא: מי פתיב "ורצח"? אמר מר וזמרא בר מובחא אמר רב: רוצח שצא חוץ לתחום, ומצאו גואל הדם ותרנו – נהרג עליו, כמאן? לא קרבי יוסי הגלילי ולא קרבי עקיבא! – הוא דאמר כי האי תנא, דתניא, רבי אליעזר אמר: "עד עמדו לפני העדה למשפט", מה תלמוד לומר? לפי שצאמר "ורצח גאל הדם את הרצח", יכול מיה? תלמוד לומר "עד עמדו לפני העדה למשפט", ורבי יוסי עקיבא, האי "עד עמדו לפני העדה למשפט" מאי דרשי ביה? – ההוא מביע ליה לכרתה, רבי עקיבא אמר: מנין לסנהדרין שראו אחד שנהרג את הנפש, שאין ממויין אותו עד שצמוד בבית דין אחר? תלמוד לומר "עד עמדו לפני העדה למשפט" – עד שצמוד בבית דין אחר, תנו רבנן: "אם יצא אדם מהרצח", אין לו אלא במזיד, בשוגג מניין? תלמוד לומר "אם יצא יצא" מכל מקום. ותנא: ותהוהו ותהוהו במזיד נהרג, בשוגג גולא! – לא קשיא, הא – כמאן דאמר: אמינן דברה תורה כלשון בני אדם, הא – כמאן דאמר: לא אמינן דברה תורה כלשון בני אדם, אמר אביו: מסתברא כמאן דאמר דברה תורה כלשון בני אדם, שלא יהא סופו חמור מתחלתו, מה תחלתו – במזיד נהרג בשוגג גולא, אף סופו – במזיד נהרג בשוגג גולא, תני תנא: אב שנהרג – בנו נעשה לו גואל הדם, ותנא אידך: אין בנו נעשה לו גואל הדם, לימא הא רבי יוסי הגלילי והא רבי עקיבא? – וחסברא, בין למאן דאמר מצוה בין למאן דאמר רשות, כי שרי? והאמר רבה בר רב הונא, וכן תנא דבי רבי שמעון: לכל אין

תבן נעשה שליח לאביו להכותו ולקללנו, חוץ ממוסית, שהרי אמרה תורה "לא תחמל ולא תכסהו עליו", אלא, לא קשיא: הא – בבני, והא – בבן בנו. משנה אין שיהא עומד בתוך התחום ונפול נוסח חוץ לתחום, או עומד חוץ לתחום ונפול נוסח בתוך התחום – הכל חולץ אחר הנה. גמרא ורמינהו: אין שיהא עומד בתוך התחום ונפול נוסח חוץ לתחום, או עומד בתוך התחום ונפול נוסח חוץ לתחום – כלפנים, מפני שהחומה נלחין – כלחין? – מעשה אערי מקלט קא רמי? מעשה בחומה תלה רמא, ערי מקלט בדרה תלה רמא, בגופו – מתיר ליה, בעיקרו – לא מתיר ליה, ורמי מעשה אערי, דתנא: אערי מקלט תלה אחר הנה, מערי מקלט תלה אחר הנה! אמר רב כהנא: לא קשיא: הא – רבי יהודה, והא – רבן, דתנא, רבי

לפניו, ואי אפשר לומר מובח של שילה, שהוא זהו בימיו דוד ושלמה היה בנביטן, שיו של דודי – סמאל, שיברח לבצרה, שבתחלה יפרע ממנו כשיגיעו חזקיהו, בכתביו (ושערו) וכו' – "יפקדו" על 'עבא המרום במרום' ואחר כך – "על מלכי האדמה על האדמה", חזון בגרים – מדמו של סמאל, ואף על פי שאין המלאכים כשרים דם כתב בו הכותב כעין הירגת האדם, לשבר את האזן מה שהיא יכולה לשמוע, לא נתנו לקבורה – ללוים שחן שלחם, תיפוק לה – דאין בנתיב בית המגרש דאם כן אולי היה מגרש עיר, אין עושין – שדה של לויים, מגרש – שנתנו ללוים אלפים אמה סביב העיר, בכתביו (מבשר) לא – ומדומה מחוץ לעיר, וכתבו "מקדו העיר ורצוה אלה אמה" וכו', כיצד? אלה אמה מגרש שאין בו לא בית ולא שדה, והוא שדות וברמים, לשחלות – תחת הקרקע, ואלא כמלתא במגרש כלום מלמעלה, ואי לא דכתיב "בד" ולא בתחומה – הייתי אמר דידר בתחומה במגרש, ויצא – איכא לפרשי לשון ציוד כמו (שמות לו) "יעשה בצלאל אהליהו ואהליהו, ואהבא לפרשתי לשון רשעה כמו "ועשה להם" וגו' (דברים לא) סופ חמור מתחילתו – סופ – צאנו חוץ לתחום – תחתו – להריצתה, אב שרית את הבן – השני נעשה גואל הדם של אחיו, והדור את אביו, את הרגא נעשה – רבי יוסי הגלילי הוא דאמר, מועה לזאת הדם, לכל אין הבן נעשה וכו' – לכל בעירית שבתורה אין הבן נעשה שליח בית דין על אביו, לא להלקותו ולא לתלותו, ומה מנסהו, הכי נרסין; אלא לא קשיא אב כבני ואב כבן בני – את הרגא אין בני נעשה גואל הדם – בבני של רוצח קאמר, הוא הרגא, בני נעשה לו גואל הדם – בבני של רוצח קאמר, שהוא כן בני של רוצח ואינו מוחרז על כבודו, משנה – האב חולץ את הנתן – אפילו הוא בעיקרו שבתוך התחום – הרי הוא כיצאן חוץ לתחום, ואם עיקר חוץ לתחום ונפול בתוך התחום – אין העיקר קולט, גמרא אהו עומד פנים – בירושלים, ולענין אביו מעשה שני בירושלים הוא שניה, מבני תחומה וכו' – אלא, אם נפול שדינן בתי עיר, ודאי עיקר חוץ, בתחום תלת תחומה – דכתיב (דברים יב) "לפני ה' אלהינו תאכלנו", ביהוה תלה תחומה – דכתיב (מסדר לו) "כי בעד מקלטו ישיב", ונפול ראו ליריה יותר מעיקרו, בירושלים – לענין מעשה – חלק אחר הנה, וכו'

אימור דשמעת ליה לרבי יהודה לחומרא – הריך עינך מנא ליה דלא אמרין גם להקל?
והש לומר: דמסבירא אית ליה דלא פליגי רבי יודיה ורובין כולי האי כי אם בחומרא בעלמא.
גבי מעשר לחומרא עיקר בחיז ונפוי בפנים כי דהכי דבנפוי לא מצי פריק כר – פירוש: לא
אוליין בחר נון קטילא. לומר דכי דהכי דבנפוי דבפנים מצי אביל בלא פרייה – הדי

נמי בעיקר מבחזין מצי אביל ליה בלא פרייה.
אלא לחומרא דקדא. לומר דלא מצי פריק ליה
בעיקר. ומשעת דפשיטא ליה דבנפוי נפיה מצי
אביל, דנהי דשריין עיקר בחר נון לחומרא, מכל
מקום נון לא עיקר בחר עיקר נון לחומרא.
מור סבר עיקר דור דגא כר – קצת קשה מנא
ליה לאפליגי רבנא ארבי דהני דבנא ויש לומר:
דמשעת מותחן בהרייתא דפליגי לרבי יודיה
בחרתי. אכן במעשר בין בעיר מקלט, מדנקט עיר
מקלט נבי ידועלים.

רב אשי מאי אחר הניק – פירוש: רב אשי
בא למירק אדא דפרקינן: אלא עיקר דבפנים
ונפוי לחיזי הכא נמי רבדעיקר מצי קטיל? דקאמר
דאך אחר הניק הניק קנינו ומתניין, דגם אחר הניק
אוליין דהכי דהוי חומרא, כמו דעיקר בחיז ונפוי
בפנים דשריין עיקר בחר נפוי ואף בעיקר לא מצי
קטיל, והוא דחיי דאוליין בחר עיקר למשידיה
נפוי בחר עיקר לחומרא, נון בעיקר בפנים ונפוי
לחיז, דאך נפוי לא קטילין, דאוליין בחר עיקר.
וקשה דאם כן כי דהכי דקנין הולך אחר הניק
דהיני אף אחר הניק – והוא דחיי דהניק מצי
למנות: הכל הולך אחר העיקר ועוד קשה, דהא

לעיל בבי מנשי, כי דקאמר דאוליין בחר הניק
לחומרא, משעת דמכל מקום פשיטא ליה דחיי נון
עצמו לא היה בטל כלל, ולא שריין ליה בחר
עיקר בדפרישתא לעיל? ולכן ניהא פירוש דהא
רבינו מרדכי, דודאי דין נון עצמו לא היה בטל
לעולם גם לחומרא בדפרישתא. והבי אקמה: אף
לאחר הניק שריין ליה עיקר לחומרא, כמו עיקר
בחיז ונפוי בפנים, כי דהכי דנפוי לא מצי קטיל –

בעיקר נמי לא מצי קטיל, והוא דחיי דעיקר אויל
בחר נפשיה. שיש לעיקר דין עצמו, כגון דעיקר
בפנים ונפוי בחיז, אף על גב דבנפוי מצי קטיל,
כדפריש לעיל. לכן ניהא לפירוש דרב רבינו מרדכי.
מכל מקום דעיקר מבפנים לא מצי קטיל, דלא
שריין עיקר בחר הניק לקלחא רח לחומרא. אבל
הקונטרוס פירש: אף אחר הניק – ששום דבכיל
התלמוד שריין לנף בחר העיקר אצטריך למימר

האב נון מצי קטיל דמינן שריין עיקר בחר הניק לחומרא. לפי זה ניהא קצת אדא דנקט אחר
הניק טפי מנח העיקר. מיהו גם זה קשיא, דהא לענין מעשר לא שריין לעולם בחר עיקר
בדפרישתא לעיל. לכן ניהא לפירוש דרב רבינו מרדכי.

פלו קולטו – קשה: דהא אמרין גבר בלא מנפח ולפלו? ועוד, דאקמה כן לוי גולה
מעיר לעיר? ויש לומר: דהא גולה מעיר לעיר ידיר רשאי ליתן בכל העיר ובתחומיה, ואם
יגלה לפלכו – פלכו קולטו שו לא יצא משכונה לשכונה.

מעלים

דעיקר בפנים ונפוי בחיז – שדי נפוי בחר עיקר ולא מצי קטיל בנפוי. ומשום דבכיל תלמודא שריין עיקר בחר עיקר אצטריך הכא למימר ולענין מקלט ומנין שריין עיקר בחר נון
לחומרא. **משנה** חת באותה העיר – רוצח שגלה לעיר מקלט, וחור וחרג באותה העיר בשוגג. גולה משכונה לשכונה – בתוך העיר, כי מן העיר אינו רשאי לצאת מפני רציחה
וראשונה. וכן לוי – גולה ממושב העיר וחרג בשוגג – גולה מעיר לעיר, שהוא רשאי לצאת מן העיר, שלא גלה שם. **נפלא** ופסתי לך בחיז – כאן נבאנו ודקדוש בריך הוא
למשה שיחבה למצוא זו בחיז, שדברכל שלש ערים. מקום פסוקם – שנתחא מתנה ליה קולטת. ואף עיר מקלט יהיו עיר ליה. **פלך** – מדינה. **פאי קריא** – דפלכו קולטו. ודמתניין
נמי, דקתני: גולה משכונה לשכונה. **מער** פקליזו – קרא יתירא הוא, דמצי למכתב "כי שם ישיב". **נפלא** אם אבירי לו אף על פי כן – אתו רוצים לכבדך – יקבל מהם.

מעלים

רבי יודיה אומר: במערה – הולך אחר פתחה, **באילן**
– הולך אחר נופו. – **אימור דשמעת ליה לרבי יודיה**
גבי מעשר לחומרא: עיקרו בחיז ונפוי בפנים – כי
הכי דבנפוי לא מצי פריק, בעיקרו נמי לא מצי פריק;
עיקרו מבפנים ונפוי מבחיז – כי הכי דבנפוי לא מצי
אביל בלא פרייה, בעיקרו נמי לא מצי אביל בלא
פרייה. **אלא גבי עיר מקלט, בשלמא עיקרו בחיז**
ונפוי בפנים – כי הכי דבנפוי לא מצי קטיל ליה,
בעיקרו נמי לא מצי קטיל ליה. **אלא עיקרו בפנים**
ונפוי בחיז, כי הכי דבנפוי מצי קטיל ליה – בעיקרו
נמי מצי קטיל ליה? **הא גזאי קאי! אמר רבא:**
בעיקרו – דכולי עלמא לא פליגי דלא מצי קטיל. **קאי**
בנפוי ויכול לחזרו בחצים ובצורות – דכולי עלמא
לא פליגי דמצי קטיל ליה. כי פליגי – במהו עיקרו
דרגא לנפוי, מר סבר: הוי עיקרו דרגא לנפוי, וקר
סבר: לא הוי עיקרו דרגא לנפוי. **רב אשי אמר: מאי**
"אחר הנוף" – אף אחר הנוף. **משנה הרג באותה**
העיר – גולה משכונה לשכונה. **ובן לוי גולה מעיר**
לעיר נפלא תנו רבנן: **"ושמתי לך מקום"** וכו',
"ושמתי לך" – בחיז, **"מקום"** – במקומה. **אשר**
יגוס ששמה – מלמד שהיו ישראל מגלין במדבר, **לחזק**
מגלין – למחנה ללילה. **מפאן אומר: בן לוי שרתה** –
גולה מפלך לפלך, ואם גלה לפלכו – פלכו קולטו.
אמר רב אחא בריה דרב איקא: מאי קרא? "כי
בעיר מקלטו ישב" – עיר שקלטתו כפר. **משנה**
פיצא בו רוצח שגלה לעיר מקלטו ורגו אנשי העיר
לכבדו – יאמר להם **"רוצח אני"**. **אמרו לו "אף על**
פי כן" – יקבל מהו, **שנאמר "וזה דבר הרוצח"**.
מעלים

כולי עלמא לא פליגי דמצי קטיל, דככילי עלמא נון בחר עיקר לא שריין, כי פליגי,
דקאמר רבי יודיה הלך אחר הניק – למחוי עיקר דרגא לנפוי, שיכנס גולא דהם בחר
התחום ויעלה דרך העיקר ויחגוגו בנפוי קאמר. וכן דאך קולטא אית ליה לרבי יודיה, דהא
לאו עיקר שדי בחר נון, אלא כל חד כדאך. **רב אשי אמר פאי אחר הניק** – דקאמר
מתניין דהאב, וכן בהרייתא בעיר מקלט – אף אחר הניק. **ורבי יודיה איתא ובידול**
לחומרא. ולענין מעשר – כדשניין, ולענין מקלט – אף אחר הניק קאמר, דהייכא אביל דהם
בחיז ונפוי בפנים – שדי עיקר בחר נפוי לחומרא ולא חימא כדאך קאי. אבל דהיא

דעיקר בפנים ונפוי בחיז – שדי נפוי בחר עיקר ולא מצי קטיל בנפוי. ומשום דבכיל תלמודא שריין עיקר בחר עיקר אצטריך הכא למימר ולענין מקלט ומנין שריין עיקר בחר נון
לחומרא. **משנה** חת באותה העיר – רוצח שגלה לעיר מקלט, וחור וחרג באותה העיר בשוגג. גולה משכונה לשכונה – בתוך העיר, כי מן העיר אינו רשאי לצאת מפני רציחה
וראשונה. וכן לוי – גולה ממושב העיר וחרג בשוגג – גולה מעיר לעיר, שהוא רשאי לצאת מן העיר, שלא גלה שם. **נפלא** ופסתי לך בחיז – כאן נבאנו ודקדוש בריך הוא
למשה שיחבה למצוא זו בחיז, שדברכל שלש ערים. מקום פסוקם – שנתחא מתנה ליה קולטת. ואף עיר מקלט יהיו עיר ליה. **פלך** – מדינה. **פאי קריא** – דפלכו קולטו. ודמתניין
נמי, דקתני: גולה משכונה לשכונה. **מער** פקליזו – קרא יתירא הוא, דמצי למכתב "כי שם ישיב". **נפלא** אם אבירי לו אף על פי כן – אתו רוצים לכבדך – יקבל מהם.

מעלים

רבי יודיה – לענין מעשר אמרה למילתיה. הלך אחר פתחה – כולה בפנים ופתחה
לחיז – כלחיז, כולה בחיז ופתחה לפנים – כלפנים. **באילן הלך אחר נפוי** – ומתניין
דהאב ובהרייתא – רבי יודיה, ומתניין דאילן שהוא עומד בפנים כר – רבנן, ושנייא
קטא ליתא. **אימור דשמעת ליה בן** – כלומר, דהכי בעית לאקטא לרבי יודיה דברושלים
הלך אחר הניק בן כרבי יודיה: ניהאזי אף תנא
בה חזא: דברושלים הלך אחר הניק, ולא תנא
בה בעיר מקלט הלך אחר הניק – מציית מקומת
לאו כרבי יודיה. אבל השתא מאן ציית לך?
אימור דשמעת ליה לרבי יודיה: גבי שנייא
באילן הלך אחר הניק, משום דאיכא למימר
לחומרא בין עיקר בפנים ונפוי בחיז בין עיקר
בחיז ונפוי בפנים. דגבי מעשר איכא, כן בפנים
בין בחיז, חזא לחומרא ודחא לקולא. חזמר
בפנים מבחיז – שכדנן יכול לדחורו ובפנים
אינו יכול לדחורו. דקלטי ליה מחזיתו. וחזמר
בחיז מבפנים – שאינו באיכו חזא בלא פרייה
ובפנים אוכלו בלא פרייה. ואיכא למימר כי אמר
רבי יודיה הלך אחר הניק – לחומרא אמרה
כדמרש ואויל: עיקר בחיז ונפוי בפנים כר –
הלך אחר הניק לענין פרייה. עיקר בפנים ונפוי
לחיז – הלך אחר הניק לענין אבילה, דמשיח
עיקר בחר נפוי, ואסור לאכולה לקולא. אלא אם
כן פראו מקדוש שנכנס. **אלא בעיר מקלט** – על
כדוך עיקר בפנים ונפוי לחיז לא משכחת לה
אלא לקולא. **אמר רבא בעיקרו כולי עלמא לא**
פליגי בן – לשלם כדאך משניין: הא רבי
יודיה ודא רבנן, דלרבנן באיכו חזא לנף בחר
עיקר ולא עיקר בחר נון, לא במעשר ולא
בעיר מקלט. כדקרינן קמיתא. מבגד החומה
ולפנים כלפנים. ורבי יודיה פליג ואמר: שדי
עיקר בחר נפוי, ודאקמרתו לחומרא
קאמר – אנו נמי לחומרא אמרין לה לענין
מעשר כדאמרן. ולענין מקלט, שדי דעיקר
בחיז ונפוי בפנים דחומרא הוא – שדי עיקר
בחר נפוי, ואם רוצח בעיקר לא מצי קטיל ליה.
דהיא דעיקר בפנים ונפוי בחיז, דקאמר בה
רבי יודיה הלך אחר הניק – לא למשידי עיקר
בחר נפוי למימר דהכי בעית קטיל ליה
בעיקר נמי מצי קטיל קאמר, דבעיקר שבפנים
כולי עלמא לא פליגי דלא מצי קטיל. והיא
דאך רוצח בנפוי שבחיז ויכול גולא דהם
לעמוד חזק לתחום ולחזרו בחצים ובצורות –

כולי עלמא לא פליגי דמצי קטיל, דככילי עלמא נון בחר עיקר לא שריין, כי פליגי,
דקאמר רבי יודיה הלך אחר הניק – למחוי עיקר דרגא לנפוי, שיכנס גולא דהם בחר
התחום ויעלה דרך העיקר ויחגוגו בנפוי קאמר. וכן דאך קולטא אית ליה לרבי יודיה, דהא
לאו עיקר שדי בחר נון, אלא כל חד כדאך. **רב אשי אמר פאי אחר הניק** – דקאמר
מתניין דהאב, וכן בהרייתא בעיר מקלט – אף אחר הניק. **ורבי יודיה איתא ובידול**
לחומרא. ולענין מעשר – כדשניין, ולענין מקלט – אף אחר הניק קאמר, דהייכא אביל דהם
בחיז ונפוי בפנים – שדי עיקר בחר נפוי לחומרא ולא חימא כדאך קאי. אבל דהיא

דעיקר בפנים ונפוי בחיז – שדי נפוי בחר עיקר ולא מצי קטיל בנפוי. ומשום דבכיל תלמודא שריין עיקר בחר עיקר אצטריך הכא למימר ולענין מקלט ומנין שריין עיקר בחר נון
לחומרא. **משנה** חת באותה העיר – רוצח שגלה לעיר מקלט, וחור וחרג באותה העיר בשוגג. גולה משכונה לשכונה – בתוך העיר, כי מן העיר אינו רשאי לצאת מפני רציחה
וראשונה. וכן לוי – גולה ממושב העיר וחרג בשוגג – גולה מעיר לעיר, שהוא רשאי לצאת מן העיר, שלא גלה שם. **נפלא** ופסתי לך בחיז – כאן נבאנו ודקדוש בריך הוא
למשה שיחבה למצוא זו בחיז, שדברכל שלש ערים. מקום פסוקם – שנתחא מתנה ליה קולטת. ואף עיר מקלט יהיו עיר ליה. **פלך** – מדינה. **פאי קריא** – דפלכו קולטו. ודמתניין
נמי, דקתני: גולה משכונה לשכונה. **מער** פקליזו – קרא יתירא הוא, דמצי למכתב "כי שם ישיב". **נפלא** אם אבירי לו אף על פי כן – אתו רוצים לכבדך – יקבל מהם.

מעלים

מבוא. אלו הן הגולין – פרק שני דף יג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

מעלים היו – הערים שבר לולים שרוצחום שוכרים מהם את בתי הידיה. חוזר לשירה שהיה בה – אם היה נשאי או ראש בית אב, חוזר לגדולתו בכשעב לעירו במיתת בן גדול. **משנה** מחלוקת בשש – עיר מקלט. לבם – לירוצחם נאמר 'והיו לכם הערים מקלט'. **ושב אל משפחתו** – בעבר עבד כרוב. כשרוצח חפשי בשש או ביובל. לפה שהחוק אבותיו – לשרות. אל אחות אבותיו במבוא – ספא דמילתה דרבי מאיר. היא ומבאי ראיא לדברי מסוף דמקרא שחזר לגדולתו, שנאמר 'ואל אחות אבותיו' – על כל חוקת אבותיו. וכן גזלה – במחלוקת אבד עבד כרן מחלוקת ברצח שנלה חוזר במיתת הבן. ומחא ליק. דכשרוא אומר כאן 'ישב' קרא אחיות. דמצי למכתב 'ושב אל משפחתו' ואל אחות אבותיו' ולשחק לרבות את הרוצח – דמפנה קרן הישג מידה שיה נאמר כאן 'ישב' ונאמר ברצח 'ישב' והרצח אל ארץ אחותו. כדמפרש אורלי. מאי כן בגולה? ומסקא: גמר שיבה שיבה מהתם.

הדרן עלך אלו הן הגולין

משנה אלו הן הגולין – אלו לאו דקא, דתנא ושיי לוקן טובא. אלא חייבי בריות לאשמועין שד מלקות חייבי בריות, ותנא אלמנה וגורשה לאשמועין אלמנה וגורשה חייב עליה משום שתי שנות זכר, ותנא טפס ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ולא נשכר לאו ירדו בחדיא. וכן הקדש שלא נפדה. ואידי דתנא הקדש תנא מעשר שני בחדיא, ותרומתו מלקות ירדו משום מותרים פדית. וכן רבון שני זכר חדש. נתיב – מן הגבעות דהא. ומלקות משום 'לא תתנות בס' (דברים ז). אלמנה וגורשה שנאמלגה מאיש אחד וגורשה מאיש אחר, חייב עליה שתי מלקות משום שתי שנות, משום שתי אהדות, ששתיהן מפורשות במקרא ואהדה אהדיות קיימא. גרשה וחלוצה – גרשה היא חלוצה – אינו חייב עליה אלא משום גרשה. שהחלוצה אינה כתובה. אלא מרוביא מיתוקן לה דתנא בקדושין (עטא). 'גרשה', אין לי אלא גרשה, גרשה מנקי' למקד לומר 'ואשה'. טמא שאכל את הקדש – אהדרתו מפרש בגמרא. נותר – כתיב ביה (שמות כט) 'ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא'. ואהדרת פגול נמי מכתב. 'מרחיב' כי קדש הוא', כלומר מפני שהוא קדש שנפסל, למדנו מכאן כל שנקדש פסול, בא הכותב ליתן על תעשה על אכילתו, והכי באמרין לקמן, ואהדרת טמא – 'והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל' (ויקרא ז). והשושם – קדשים בחיך, או העולה קדשים בחיך. אהדרת מעלה – 'השם לך חן תעלה' וגו' (דברים יב) אהדרת

שחט ילפין בובחים בפרק 'השוחט והמעלה' (קא). איבא דילין מילא יבוצע עוד' וגו' ואיבא דיליה לה מגזירה שוד דהבאה הבאה. שחט ממעלה. האוכל ביום הכפורים – וילין אהדרתה בפרק בראי דיומא (פא.פא). הפסח – השחט שכן דרובמת שכן דגמשה. ואהדרתה – 'ומבטחתי לא תעשו כבוד' (שמות ל). וכן בקשרת – 'ומבטחתי לא תעשו לכם' (שם). והפך בשמן עשעה משה במזבח, דכתיב 'על בשר אדם לא יסך' (שם). אבל בגל – אהדרתה מילא חילול את קדש בני ישראל אשר יירמו – בעתיד לחרות הכותב מדבר. הכי מפרש לה בסנהדרין ב'אלו חן תושרפך' (פא.פא). ומעשר ראשון שני נפלה תרומתו. אף הוא טבל. ומעשר שני שלא נפדה חזרו אוכלו חזר לירושלים. וכתיב 'ואל תוכל לאכול בשעריך' וגו' (דברים יב). הקדש שלא נפדה – אהדרתו אינו מפורשת כל כך. גרשה בעיני מדרבא אתא. דתנאי (מסדרין שם) חייב במעלה דרבי אומר במיתה, וחכמים אומרים. באהדרת. ואמרין: מאי טעמיה דרבי? תניא 'חטא' 'חטא' מתרומתו – ורבנן – מיטע רחמנא 'חטא' וכו' וכן למעלה. ממיתה הוא דמעיט. וגזירה שוד בחיבא במיתה. ואמרין: אהדרתה מלאכה נאמרה דכתיב 'על ז' ו' לא יאכל קדש'. וכו'. ומה מעלה היא למדה תרומה בחרות ביום מגזירה שוד. ובאכל גמלה נרטינן שהוא חייב – משום 'שרץ השרץ על הארץ'. **גמרא** חייבי בריות קתני – כל חייבי בריות שאין בוק מיתתו אלא דחברו במשנתו לענין מלקות. ואחד מכל חייבי מיתת בית דין לא חזבר בה ללקות אם חזברו בו למלקות.

מעלים היו שבר לולים – פירוש: הרוצחם הבאים הרים שם צריכין לעלות מס וארטאנו לולים. דלא תימא גזירה וזמל על הלוי לעבד אותם בעיר. **לבם** לכל צריכים – דאין צריכים להעלות שום דבר לולים. **גמר** שיבה שיבה – נראה דהיינו דוקא לרבי מאיר. דאעתיך למורה שוד. אבל רבי חזקיה – הא איבא קרא בחדיא גבי רצח. ואם כן הא דקתני לעל' כן בגולה? – ממילתא דרבי מאיר דוא.

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הגולין הלא על אחותו כו' – תנא ושיי טמא ששימש, וז' שאכל תרומה, ובעל מום ששימש, אונן מקריב, מוח חושן, מכבה, חזלה על גבי מערכה. אלא לא חשיב לאוי גזירה אלא באותן שכן ביד חידוש. והא דקא חשיב כריתות דאין בוק מיתת בית דין – לאשמועין דאף על גב דאיבא כרת ביד לוקן. ואין צריך למעוא בהם חידוש בחיך כריתות דקתני. ובקונטרס דקא למעוא בהם חידוש. אלמנה לבחן גדול נקט משום דבעי למיתני אלמנה וגורשה חייב משום שתי שנות.

גריושה וחלוצה אינו חייב אלא אחת – פירש הקונטרס: משום גרשה. וחלוצה מיימי לה 'ואשה גרשה'. משמע לפירוש רבננא דלחודא איבא מלקות דאורייתא. וזה אינו, דתא אמרין בפרק 'עשרה יחסין' (קדושין עטא). אחות (חלוצה) דרבנן. והא דלעיל תנא וחלוצה – אגב גרשה תניא. אי נמי, מכת מדרות דרבנן. ובבא, כיון דהיא גם גרשה – לוקה בה מלקות דגרשה. שהיא דאורייתא. ואף לוק מכת מדרות דרבנן.

רבי

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הגולין: תבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו, ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, ועל הנהיה. אלמנה לבחן גדול, גרשה וחלוצה, לבחן הדיוט, ממיתה ונתינה לישראל, פת ישראל ליתני ולממור. אלמנה וגרשה חייבי עליה משום שני שנות, גרשה וחלוצה אינו חייב אלא משום אחת בלבד. תבא שאכל את הקדש, ותבא אל המקדש טמא, ואוכל חלב ודם ונותר ופגול וממא, והשושם ומעלה בחיך, ותאכל חמין בפסח, ותאכל והעושה מלאכה ביום הכפורים – ותפספס את השמן, ותפספס את הקמחורת, ופסד בשמן המושחה, ותאכל נפילות ותרופות וקצצים ורמשים. אבל טבל ומעשר ראשון שלא נפלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שלא נפדה. כפיה יאכל מן הטבל ויהא חייב? רבי שמעון אומר: כל שהוא, ותכמים אומרים: פניה. אמר להן רבי שמעון: אי אתם מודים לי באוכל נפלה כל שהוא שהוא חייב? אמרו לו: מפני שהוא כברייתא. אמר להן: אף חכה אחת כברייתא. **גמרא** חייבי בריות קא תני, חייבי מיתות בית דין לא קתני. מתניתין מני? רבי עקיבא היא. הינני: אהד חייבי בריות ואהד חייבי מיתות בית דין יישן

ישן

שחט ילפין בובחים בפרק 'השוחט והמעלה' (קא). איבא דילין מילא יבוצע עוד' וגו' ואיבא דיליה לה מגזירה שוד דהבאה הבאה. שחט ממעלה. האוכל ביום הכפורים – וילין אהדרתה בפרק בראי דיומא (פא.פא). הפסח – השחט שכן דרובמת שכן דגמשה. ואהדרתה – 'ומבטחתי לא תעשו כבוד' (שמות ל). וכן בקשרת – 'ומבטחתי לא תעשו לכם' (שם). והפך בשמן עשעה משה במזבח, דכתיב 'על בשר אדם לא יסך' (שם). אבל בגל – אהדרתה מילא חילול את קדש בני ישראל אשר יירמו – בעתיד לחרות הכותב מדבר. הכי מפרש לה בסנהדרין ב'אלו חן תושרפך' (פא.פא). ומעשר ראשון שני נפלה תרומתו. אף הוא טבל. ומעשר שני שלא נפדה חזרו אוכלו חזר לירושלים. וכתיב 'ואל תוכל לאכול בשעריך' וגו' (דברים יב). הקדש שלא נפדה – אהדרתו אינו מפורשת כל כך. גרשה בעיני מדרבא אתא. דתנאי (מסדרין שם) חייב במעלה דרבי אומר במיתה, וחכמים אומרים. באהדרת. ואמרין: מאי טעמיה דרבי? תניא 'חטא' 'חטא' מתרומתו – ורבנן – מיטע רחמנא 'חטא' וכו' וכן למעלה. ממיתה הוא דמעיט. וגזירה שוד בחיבא במיתה. ואמרין: אהדרתה מלאכה נאמרה דכתיב 'על ז' ו' לא יאכל קדש'. וכו'. ומה מעלה היא למדה תרומה בחרות ביום מגזירה שוד. ובאכל גמלה נרטינן שהוא חייב – משום 'שרץ השרץ על הארץ'. **גמרא** חייבי בריות קתני – כל חייבי בריות שאין בוק מיתתו אלא דחברו במשנתו לענין מלקות. ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא חזבר בה ללקות אם חזברו בו למלקות.

ישן

רבי יצחק אומר חיובי כריתות בכלל היו - פירש בקנטוס: בכלל כל העריות, דכתיב "ונברחו (כל) הנפשות". ולמה יצא כרת באחרות - דכתיב "ואיש אשר יקח את אחותו". וקשה: ודייה לו לומר דאחרות בכלל כל העריות היתה! לכן נראה לפרש: דחיובי כריתות בכלל מלקות הן, והא נגמרינן דבכל לא איכא מלקות מן "ודיה אם בן

הבית הרשע". ולמה יצאת כרת באחרות, שהרי אחרות כחובה היתה עם העריות "בארת מות" - "ונברחו הנפשות" אלא לכך יצאת בקדושים -

רבי יצחק אומר חיובי כריתות כו' - וקשה: לרבי יצחק, לאו רכל כריתות למה ליה דהא אסקינן דקרבי לא בעי אוהרה ושנא יש לומר דעובד עונש תיזירא. מדי דהוא אלא עבדכלות ולא היתק לעשה.

ורבי עקיבא טעמא - דכן דאם היתה מיתות אם עוש תשובה אין בית דין כפ משה מחולין זו, ומה בכך? ולעבר ליה דהתי.

ברשעיה המסורה לבית דין הכתוב מדבר - וטעמא דרבי עקיבא משום "היה

רשעיה". ולפי זה חייבי מיתות דלא התיבו בו מליטה, דליכא מיתה, והדתי בו למלקות,

הדשאת ליכא אלא רשעה דמלקות - לקי. וקשה דבעלמא (שבת קדס) מפרך בני לא

דמחמיר לאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין הוא ואין לוקין עליו, ואף כי ליכא תשעה מיתות

יש לומר: דחתם היינו כרסא, דמוקי למילתא דרבי עקיבא בחרתו בו למלקות, ואפילו כן

לקי, דהוי לאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין ואין לוקין עליו.

מז עבדה וזה שאל תעשה אין כו' - לאפוקי דהי דהוי קום ועשה. וקשה דאם

כן מה אמר פרק בריא דעירובין (נזא) לרבי עקיבא דאמר כי בתיב "שזמרת את החוקה"

לפסח, ואי איתא לרבי אבנן דאמר "השחרר" לא תעשה הוא, הא דתנן (ברכות בא): פסח אין

קרבן מפני שהוא קום ועשה. ואם איתא קום ולא תעשה ודא עבד וזה הוי שם הכל

מקום אינה מותרת ועבדה וזה הוי שם הכל תעשה. וזה מה שחשדנו ויש לומר: ומכל מקום

קשה

מ"לענין ד"ל - דין "לענין מ"לענין", ואין דין "מענין מ"לענין" - וזאי נפקא מניה?

והא תנא דבי רבי ישמעאל: "ושב הכהן" "ואב הכהן" - זו היא שבה וזו היא ביאה?

ועוד לגבור "מענין מ"לענין", דהא אמר "לענין מ"לענין"? קבלה מניה רבי שמואל רבי

והא יצחק: "בדי רשעיה" - משום רשעה אחת אחת מחיבין ואי אחת בשתי רשעיה שתי

רשעיות - ברשעה המסורה לבית דין התנבזה מדבר. רבא אמר: אחרי ביה לקטליה - כולי

עקיבא לא פליגי דאין לוקה ומת. כי פליגי - דאחר ביה למלקות, ובי ישמעאל סבר:

לאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין - לזקין עליו, ורבי עקיבא סבר: לאו שניתן לאוהרת

מיתת בית דין - אין לזקין עליו. ורבי עקיבא, אי הכי חיבי כריתות נמי, לאו שניתן

לאוהרת כרת הוא! אמר ליה רב מרדכי לרב אשי, הכי אמר אבימי מתרגמינא משמיה

דרבא: חיבי כריתות לא צריכי התרה, שרי פסח ומילה ענש אף על פי שלא הוהיר.

- ורלמא אוהרה לקרבן, דהא פסח ומילה דלית בהו אוהרה לא מייתי קרבנו - התם

לאו היינו מעבא, אלא משום דאיתקש כל התורה כולה לעבודה זרה: מה עבודה זרה -

שב ואל תעשה, אף כל - שב ואל תעשה, לאפוקי הני דקום עשה. רבנא אמר: לעולם

ישנו בכלל מלקות ארבעים, דברי רבי ישמעאל.

רבי עקיבא אומר: חיבי כריתות ישנו בכלל מלקות

ארבעים, שאם עשו תשובה בית דין של מעלה מחלין

להן. חיבי מיתות בית דין אינו בכלל מלקות ארבעים,

שאם עשו תשובה אין בית דין של מעלה מחלין

להן. **רבי יצחק אומר:** חיבי כריתות בכלל היו, ולמה

יצאת כרת באחרות - לרונן כפרת ולא במלקות. מאי

מעבא דרבי ישמעאל? דכתיב "אם לא תשמר לעשות

את כל דברי התורה הזאת" **דכתיב** "והפלא ה' את

מביתך, ויפלאו זו איני יודע מה היא, כשהוא אומר

"והפילו השמים והברו לפניו" **היו אומר:** ויפלאו זו

מלקות היא, וכתיב "אם לא תשמר לעשות את

כל וגו'. - אי הכי, חיבי עשה נמי! - "אם לא

תשמר" **כתיב**, וכדריבין אבין אמר רבי איצלי, דאמר

רבי אבין אמר רבי איצלי: כל מקום שצאמר "השמים"

"פן" ו"אל" - אינו אלא לא תעשה. - אי הכי, לאו

שאין בו מעשה נמי! - "לעשות" **כתיב**. - לאו שניתק

לעשה נמי! - דומיא דלאו דחסימיה. השתא דאיתת

לרבי - מילתו נמי דומיא דלאו דחסימיה. ורבי עקיבא

מאי מעבא? "בדי רשעיה", משום רשעה אחת אחת

מחיבין, ואי אחת מחיבין משום שתי רשעיות. - ורבי

ישמעאל: הני מילי מיתה ומזמן, או מלקות ומזמן,

אבל מיתה ומלקות - מיתה אריכתא היא. ורבי

עקיבא, אי הכי חיבי כריתות נמי! מאי אפרת, שאם

עשו תשובה? השתא מיתה לא עבדי! אמר רבי

אבהו: בפירוש ריביתא תורה חיבי כריתות למלקות,

דגמר "לענין" מ"לענין", מתקין לה רבי אבא בר

ממל: אי הכי, חיבי מיתות בית דין נמי, נגמר "מענין"

מ"לענין ד"ל - דין "לענין מ"לענין", וזאי נפקא מניה?

והא תנא דבי רבי ישמעאל: "ושב הכהן" "ואב הכהן" - זו היא שבה וזו היא ביאה?

ועוד לגבור "מענין מ"לענין", דהא אמר "לענין מ"לענין"? קבלה מניה רבי שמואל רבי

והא יצחק: "בדי רשעיה" - משום רשעה אחת אחת מחיבין ואי אחת בשתי רשעיה שתי

רשעיות - ברשעה המסורה לבית דין התנבזה מדבר. רבא אמר: אחרי ביה לקטליה - כולי

עקיבא לא פליגי דאין לוקה ומת. כי פליגי - דאחר ביה למלקות, ובי ישמעאל סבר:

לאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין - לזקין עליו, ורבי עקיבא סבר: לאו שניתן לאוהרת

מיתת בית דין - אין לזקין עליו. ורבי עקיבא, אי הכי חיבי כריתות נמי, לאו שניתן

לאוהרת כרת הוא! אמר ליה רב מרדכי לרב אשי, הכי אמר אבימי מתרגמינא משמיה

דרבא: חיבי כריתות לא צריכי התרה, שרי פסח ומילה ענש אף על פי שלא הוהיר.

- ורלמא אוהרה לקרבן, דהא פסח ומילה דלית בהו אוהרה לא מייתי קרבנו - התם

לאו היינו מעבא, אלא משום דאיתקש כל התורה כולה לעבודה זרה: מה עבודה זרה -

שב ואל תעשה, אף כל - שב ואל תעשה, לאפוקי הני דקום עשה. רבנא אמר: לעולם

התעבתו תאלחו ונברחו (ויקרא יח) - לשון שב ואל תעשה הוא. ואפילו לא נאמר בו אוהרת לא היה קרבן בא עליו.

אין — הוה בשביל שאין בהם אוהרה. אלא בשביל שהם מצות עשה, ודחוקה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודה זרה, שנאמר בפרשת "שלח קח אנשים" אצל קרבן בא עליו.

"תורה אחת וידעה לכם לעשה בשגגה" — כאן דחוקה כל עבירות שבתורה בשגגתן לעבודה זרה לענין קרבן. מה עבדה זרה כרת שלעו על דבר שהוא שב ולא תעשה כן, והוא עמד ועשאו — אף כל שב ואל תעשה. אבל כרת של עמוד ועשה הוא שב ולא עשה — אין בו קרבן, ופסח ומילה עמוד ועשה הוא. אבל חיבי כריתות כגון "אשר יעשה מכל (אלה)

והתעבתו תאלחו ונברחו" (ויקרא יח) — לשון שב ואל תעשה הוא. ואפילו לא נאמר בו אוהרת לא היה קרבן בא עליו.

אין — הוה בשביל שאין בהם אוהרה. אלא בשביל שהם מצות עשה, ודחוקה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודה זרה, שנאמר בפרשת "שלח קח אנשים" אצל קרבן בא עליו.

"תורה אחת וידעה לכם לעשה בשגגה" — כאן דחוקה כל עבירות שבתורה בשגגתן לעבודה זרה לענין קרבן. מה עבדה זרה כרת שלעו על דבר שהוא שב ולא תעשה כן, והוא עמד ועשאו — אף כל שב ואל תעשה. אבל כרת של עמוד ועשה הוא שב ולא עשה — אין בו קרבן, ופסח ומילה עמוד ועשה הוא. אבל חיבי כריתות כגון "אשר יעשה מכל (אלה)

והתעבתו תאלחו ונברחו" (ויקרא יח) — לשון שב ואל תעשה הוא. ואפילו לא נאמר בו אוהרת לא היה קרבן בא עליו.

אין — הוה בשביל שאין בהם אוהרה. אלא בשביל שהם מצות עשה, ודחוקה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודה זרה, שנאמר בפרשת "שלח קח אנשים" אצל קרבן בא עליו.

"תורה אחת וידעה לכם לעשה בשגגה" — כאן דחוקה כל עבירות שבתורה בשגגתן לעבודה זרה לענין קרבן. מה עבדה זרה כרת שלעו על דבר שהוא שב ולא תעשה כן, והוא עמד ועשאו — אף כל שב ואל תעשה. אבל כרת של עמוד ועשה הוא שב ולא עשה — אין בו קרבן, ופסח ומילה עמוד ועשה הוא. אבל חיבי כריתות כגון "אשר יעשה מכל (אלה)

והתעבתו תאלחו ונברחו" (ויקרא יח) — לשון שב ואל תעשה הוא. ואפילו לא נאמר בו אוהרת לא היה קרבן בא עליו.

אין — הוה בשביל שאין בהם אוהרה. אלא בשביל שהם מצות עשה, ודחוקה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודה זרה, שנאמר בפרשת "שלח קח אנשים" אצל קרבן בא עליו.

"תורה אחת וידעה לכם לעשה בשגגה" — כאן דחוקה כל עבירות שבתורה בשגגתן לעבודה זרה לענין קרבן. מה עבדה זרה כרת שלעו על דבר שהוא שב ולא תעשה כן, והוא עמד ועשאו — אף כל שב ואל תעשה. אבל כרת של עמוד ועשה הוא שב ולא עשה — אין בו קרבן, ופסח ומילה עמוד ועשה הוא. אבל חיבי כריתות כגון "אשר יעשה מכל (אלה)

והתעבתו תאלחו ונברחו" (ויקרא יח) — לשון שב ואל תעשה הוא. ואפילו לא נאמר בו אוהרת לא היה קרבן בא עליו.

אין — הוה בשביל שאין בהם אוהרה. אלא בשביל שהם מצות עשה, ודחוקה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודה זרה, שנאמר בפרשת "שלח קח אנשים" אצל קרבן בא עליו.

"תורה אחת וידעה לכם לעשה בשגגה" — כאן דחוקה כל עבירות שבתורה בשגגתן לעבודה זרה לענין קרבן. מה עבדה זרה כרת שלעו על דבר שהוא שב ולא תעשה כן, והוא עמד ועשאו — אף כל שב ואל תעשה. אבל כרת של עמוד ועשה הוא שב ולא עשה — אין בו קרבן, ופסח ומילה עמוד ועשה הוא. אבל חיבי כריתות כגון "אשר יעשה מכל (אלה)

והתעבתו תאלחו ונברחו" (ויקרא יח) — לשון שב ואל תעשה הוא. ואפילו לא נאמר בו אוהרת לא היה קרבן בא עליו.

אין — הוה בשביל שאין בהם אוהרה. אלא בשביל שהם מצות עשה, ודחוקה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודה זרה, שנאמר בפרשת "שלח קח אנשים" אצל קרבן בא עליו.

"תורה אחת וידעה לכם לעשה בשגגה" — כאן דחוקה כל עבירות שבתורה בשגגתן לעבודה זרה לענין קרבן. מה עבדה זרה כרת שלעו על דבר שהוא שב ולא תעשה כן, והוא עמד ועשאו — אף כל שב ואל תעשה. אבל כרת של עמוד ועשה הוא שב ולא עשה — אין בו קרבן, ופסח ומילה עמוד ועשה הוא. אבל חיבי כריתות כגון "אשר יעשה מכל (אלה)

והתעבתו תאלחו ונברחו" (ויקרא יח) — לשון שב ואל תעשה הוא. ואפילו לא נאמר בו אוהרת לא היה קרבן בא עליו.

אין — הוה בשביל שאין בהם אוהרה. אלא בשביל שהם מצות עשה, ודחוקה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודה זרה, שנאמר בפרשת "שלח קח אנשים" אצל קרבן בא עליו.

"תורה אחת וידעה לכם לעשה בשגגה" — כאן דחוקה כל עבירות שבתורה בשגגתן לעבודה זרה לענין קרבן. מה עבדה זרה כרת שלעו על דבר שהוא שב ולא תעשה כן, והוא עמד ועשאו — אף כל שב ואל תעשה. אבל כרת של עמוד ועשה הוא שב ולא עשה — אין בו קרבן, ופסח ומילה עמוד ועשה הוא. אבל חיבי כריתות כגון "אשר יעשה מכל (אלה)

מכות. ואלו הן הלוקין – פרק שלישי דף יד עמוד א – מותן מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קצא

רש"י תוספות

בראשית ענין – טעמה דרבי עקיבא משום שתי רשעיות הוא. ודקאמרת: חיבי ברייתו נמי שתי רשעיות הן. דאבתי ענש ברת עליו – לא פסיקא מילתא לברת, הואיל הוא חליב בתשובה. ויבגן – רבי שמעוןא רובי עקיבא. חללק – לפי שכלל כל העריות בברת אחת, הייתי אומר: אם עשאו בולם בבעלם אחד אינו חיבי אלא אחת – כך יראה ברת באחרות חללק. דהו דבר שהיה בכלל

ויראנו מה הכלל ללמד על עצמו, שמתחייב עליה לעצמה אם נשאם עם הבריתות, ולא ללמד על עצמו ירא אלא ללמד על הכלל כולו ירא: מה אחרות מיוחדות שהיו חייבין עליה פני עצמה, אף כל שהיא ערוד חייבין עליה בפני עצמה. מואל אשה – רמצי למתבט וילגדה לא חקרב: לחיבו ועל אחותו ועל אחות אביו כי אם בא על שלשתן בהעלם אחד. הרי שבות מוחלקין – שיש אחריה בכל אחת, ודרי הן כשאר כל העריות. ברשיקא בר רשיקא – הא על אמו הדליל שתי בנות, ודרי ובה על אחת מן הוולידין, ובא הן על אחת אמו שהיא אחותו ואחות אביו. כמאשלי – במקום שמומרין בהשר במקלין. מאחרות דסיפא – ערות אחותו גלה (ויקרא) – שאין עונשין מן הדין – שהרי ענש על בת אמו שלא בת אביו, ובת אביו שלא בת אמו, שנאמר (שם) "בת אביו או בת אמו, ויש להם כל שכן שנעש על בת אביו ובת אמו. אבל אם אמרת כי – ענשין מן הדין, לכך נאמר אחותו דסיפא. נפר עונש מאחרות – לדעין אחריה כתיב "אחתי היא" ויחרא, לחודיה על אחותו בת אביו ובת אמו, שנאמר (שם) "ערות בת אשת אביו מולדת אביו אחותך היא". ומה אחריה לא חלק בין אחות בת אביו שלא בת אמו ובת אמו שלא בת אביו ולאחות שהיא בת אביו ובת אמו – אף בענש ענש על אחותו בת אביו ואמו, כאחרות דבת אביו שלא בת אמו ובת אמו שלא בת אביו. מאחרות

על חבש נשים נדות בהעלם אחד – שחייב על כל אחת ואחת, ונראין דברים מקל וחומר: ומה נדה שהיא שם אחד חיב על כל אחת ואחת, פאן ששלישה שמות – לא כל ששפן – ואידך, קל וחומר פריקא הוא: מה לגדה, שפן גופין מוחלקין. – ולאידך נמי, האי נדא קל וחומר פריקא הוא! – אלא נפקא ליה מ"אחרות" דסיפא. ואידך, "אחרות" דסיפא למה לי? – לחיבו על אחותו בת אביו ובת אמו, לומר שאין עונשין מן הדין, ואידך, איביעת אימא: גמר עונש מאוהרה. ואיביעת אימא: נפקא ליה מ"אחרות"

דבכל שיעני דהבא משמע דשרפא את ליה לרבי יצחק דאין ענשין מן הדין ונראה דלחא שניא דקאמר גמר עונש מאוהרה – וכן דהשווה מאוהרה הוא הדין נמי בענש. כיון דאיכא קל וחומר לחענש, ומעתה אמר רבי יצחק ברי רבנא דחזיני נמי עונשין מן הדין דהיינו היבא שאן עיר לענן אחריה. ומתאי טעמא היבא גמרי עונש מאוהרה היינו דקא דאיכא לחענש מן הדין. דאם לא כן בדיחי לאין גמי. כגון בני ממוז ענוני, גילף בדם עונש ברת מהאי טעמא דגמר עונש מאוהרה. דכי היכי דהשווה לענן אחריה הוא הדין לענן ענש. אלא בדפרשתי, דרדקא משום דאיכא לחענשין מן הדין קאמר גמר (גמרי) עונש. כן נראה למורי שחיה, ורבי עין. וזה שפיר לעמוד ב"חב" גרס רש"י: ואידך סבר לה כרבי אלעזר דאמר ענין אחר מוחלקים לקרבן. והלכך נפטם וסך דחלוקין בלאין ידעין שהלוקין לחטאות. ואם תאמר: כיון דלאין מוחלקין, אם כן למה לי אחותו דסיפא דרדש חללק? תיפוק ליה דלאין מוחלקין? ופרש בקנטרס: דכיון דאחא לחיב – בעריות נמי לא בעי חלוק, ולא אצטרך ליה למדרש "אל אשה" דלעיל, ולא דרש אחותו חללק, ואיחיר ליה עיקר וקרא דברוח) באחרות לזני בברת ולא במלקות. ואחרות דסיפא לאחרות שהיא בת אביו ובת אמו לומר שאין ענשין. ואחרות דרשאל לא אצטרך ליה. ולדרשא אחריתא אחיא. אי נמי אורחיה דקרא הוא. עד שי מפרשיש דרשיר אצטרך דרשא לאחרות שהיא אחות אביו ואחות אמו. דגד דאיכא לאין מוחלקין. מכל מקום הואיל סיה חן אחר אימא לא לחיבי אלא אחת. דלח דמי למפטס סך שום עבודת מוחלקות, ושפיר אתי מרבי אלעזר. אבל בפרק קמא דבריות (א.א) משמע כפירוש הקנטרס. דפריך אתא מילתא: וכי מאור דלאין מוחלקין, ברת באחרות למה לי פירוש: דדרשין מנה חלוק בעריות ואלכא דרבי אלעזר, תיפוק ליה חלוק משום דלאין מוחלקין ממו פטנס וסך ומאי פריך? הוא לא דמי, כפירושתי לן נראה כפירוש הקנטרס. דהוא

קשה לישנא ד'קום עשה', דמשמע דליכא בן שום לאו. והענין דרבי רבנו שלמה מדרוייש (ומכל מקום קשה) נדי דקרבן לא בעי אחריה. מכל מקום הן לריכא אלא דוד ברה, ממו פטנס וסך, דלא ידעין דחלוקין לחטאות אלא משום שום לאין מוחלקין. לרבי אלעזר דאמר רבי אשיעאי ואצטרבי חללק, אם כן לא לילק, עליוה, כי דהכי דבענן למעמי י' קרבן בעי אחריה ולא לק אלא ובריתותו ויש לומר: דמכל מקום נדי דאצטרבי חללק, בשביל חן לא נמנע מללמד ממנו מלקות, כיון דידעין בהו חיוב קרבן בלא לאו. ונדי דחלוק לא ידענא אלא מלאין, מכל מקום ולק.

ושפיר לזני סוף יגב' ל'אכא' הני – פסח ומילה, דבכש עשה נדתי. קשה למה לי דקישא לאפוקי פסח ומילה? תיפוק ליה מאצטרבי בתרת דכניס: "עשה אחי" – יא' מסיח ומידח ומקל אביו ואמו ועדים וזממין שאן בן משה, דאין בן קרבן, והוא הדין פסח ומילה, דאי משמע ולא עבד ליכא מעשה ושמאי י' לומר: דאצטרך דרשא דרבא משום דבתרת דכניס איכא דרשא אחירי, דמפרש מסיח ומידח דלאו בני קרבן עינו משום דמכבד דומי אצטרבי ודריש בן ברת, ופסח ומילה דוד ברת. ודוח אמינא דהדין קרבן. מיהו, ממילה קשה: למה לי קרא? דוא לא הויא בברת דומי אצטרבי ודריש דלח דלעלם למה לעצמו לזניסר מבריתו ויש לומר: דלעלם כל זמן שלא ממו ענש ברת עלי.

ההוא מביני ליה לחיבו על אחותו שהיא בת אביו ובת אמו – ואם תאמר: למה לי ב'פריקדוס' תיפוק ליה גמי אחריה כתיב "אחתי היא" ויחרא לאחרות בת אביו ובת אמו, וכתיב (ויקרא יד) "ונברתו הנפשות הערשיות" ויש לומר: ד"ונברתו" לא קאי אלא אעריות ומפורשות בהדיא. ונדי דברקא כתיב "ערות בת אשת אביו מולדת אביו אחותך היא", מכל מקום מיייר טפי מאחרות שהיא מאשת אביו ובת אביו. אבל בת אביו ובת אמו (ומאונסים) לא ידעין אלא מתורא דקרא "אחתי היא".

ואידך – רבי יצחק. גמר עונש מאוהרה. תימה דבבריות פרק קמא (א.א) אמר רבי יצחק עונשין מן הדין, דקאמר: לרבי יצחק כדאית ליה. ולרבנן כדאית להו, לומר דאין עונשין מן הדין, וכן ללמן בפרקין (י.ב) דקאמר: אפילו למאן דאמר עונשין מן הדין ב', ופירוש דהיינו רבי יצחק, ותימה

סבר רבי יצחק עונש מאוהרה – סבר רבי יצחק עונש מאוהרה – ונדי פירושא: גמר עונש מאוהרה משום דאיכא קל וחומר לחענש, ומעתה אמר רבי יצחק ברי רבנא דחזיני נמי עונשין מן הדין דהיינו היבא שאן עיר לענן אחריה. ומתאי טעמא היבא גמרי עונש מאוהרה היינו דקא דאיכא לחענש מן הדין. דאם לא כן בדיחי לאין גמי. כגון בני ממוז ענוני, גילף בדם עונש ברת מהאי טעמא דגמר עונש מאוהרה. דכי היכי דהשווה לענן אחריה הוא הדין לענן ענש. אלא בדפרשתי, דרדקא משום דאיכא לחענשין מן הדין קאמר גמר (גמרי) עונש. כן נראה למורי שחיה, ורבי עין. וזה שפיר לעמוד ב"חב" גרס רש"י: ואידך סבר לה כרבי אלעזר דאמר ענין אחר מוחלקים לקרבן. והלכך נפטם וסך דחלוקין בלאין ידעין שהלוקין לחטאות. ואם תאמר: כיון דלאין מוחלקין, אם כן למה לי אחותו דסיפא דרדש חללק? תיפוק ליה דלאין מוחלקין? ופרש בקנטרס: דכיון דאחא לחיב – בעריות נמי לא בעי חלוק, ולא אצטרך ליה למדרש "אל אשה" דלעיל, ולא דרש אחותו חללק, ואיחיר ליה עיקר וקרא דברוח) באחרות לזני בברת ולא במלקות. ואחרות דסיפא לאחרות שהיא בת אביו ובת אמו לומר שאין ענשין. ואחרות דרשאל לא אצטרך ליה. ולדרשא אחריתא אחיא. אי נמי אורחיה דקרא הוא. עד שי מפרשיש דרשיר אצטרך דרשא לאחרות שהיא אחות אביו ואחות אמו. דגד דאיכא לאין מוחלקין. מכל מקום הואיל סיה חן אחר אימא לא לחיבי אלא אחת. דלח דמי למפטס סך שום עבודת מוחלקות, ושפיר אתי מרבי אלעזר. אבל בפרק קמא דבריות (א.א) משמע כפירוש הקנטרס. דפריך אתא מילתא: וכי מאור דלאין מוחלקין, ברת באחרות למה לי פירוש: דדרשין מנה חלוק בעריות ואלכא דרבי אלעזר, תיפוק ליה חלוק משום דלאין מוחלקין ממו פטנס וסך ומאי פריך? הוא לא דמי, כפירושתי לן נראה כפירוש הקנטרס. דהוא

ההוא לתרומה הוא דאטא – ותמה: דחזק מציו חומר בתרומה מבקשים, דבכל קדש לא תגע' מוק' לה רבי יוחנן לגביעת תרומה – אלמא לק, ובגביעה דקדש לא לקי' ותיצק הרב רבינו שלמה מדרושי נשמו עון, דהכי קאמר: ההוא לגביעת תרומה הוא דאטא, לאשמעתינו דפסול תרומה עד מלאת ימי טהרה שהיא בטבול וכו'. ולא קאמר דאיכא

מלקות בגביעת תרומה. ללא מכל מקום קשה, דאיך קאמר רבי יוחנן דקרא דכתיב ביה קדש דמיירי לתרומה? ויש לומר: משום דגבי האי קרא כתיב "עד מלאת ימי טהרה", ובקדשים – עד מלאת כפרה, אי נמי, על בדרך צריך אוקמה בתרומה, ולקדשים נפקא לן מגזירה שה' ד"טומאתו" טומאתו גמיר ליה.

כל לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו – תמה: דהא לא דרגילא עשה ד'דחישב הגולה אשר גזל, ואפילו דהי' לוקין עליו וש' לומר: דשאני גבי לא דרגילא, שאין לקיים העשה אלא לאחר שנגזל, והלכך לאו שניתק מעליו דהוא. אבל 'קדמו דקאמר דבא – לאו דקא קדמו, אלא היינו דשיק' העשה קודם שעבר הלא.

תנינא

מ"אחותו" דרישא. – ואידך: ההוא מיבעי' ליה לחלק **פרת למפסמ' ולסך.** – ואידך: **סבר רבי א'לעזר אמר רבי הושעאי:** דאמר רבי א'לעזר אמר רבי הושעאי: **כל מקום שאהיה מוצא שני לאוין וברת אחד – חלוקין הן לקרבן.** ואי בעית אימא: לא סבר לה **רבי א'לעזר, ונפקא ליה מ"ואיש אשר ישכב את אשה דוד'.** – ואידך: ההוא מיבעי' ליה לברדכי ויחנן. דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: **מנן שאין האשה נמנאה עד שיצא מוזה דרך ערוהת – שצאמר "ואיש אשר ישכב את אשה דוד' ונלה את ערוהת" וגו', מלמד שאין האשה נמנאה עד שיצא מוזה דרך ערוהת.** "ומא שצאכל את הקדש" בשלמא הבא

למקדש טמא – פתיב עונש וכתוב ואזהרה; עונש – דכתיב "את משכן ה' טמא ונכרתה", ואזהרה – "ולא יטמאו את מנזריהם". אלא טמא שצאכל את הקדש, בשלמא עונש פתיב – "והנפש אשר תאכל בשר מזהב השלמים אשר לה' וטמאתו עליו ונכרתה", אלא ואזהרה מנזר? ריש לקיש אומר: "בכל קדש לא תגע", רבי יוחנן אומר, תני ברדלא: אתאי "טומאתו" "טומאתו", פתיב הבא "וטמאתו עליו ונכרתה" וכתוב התם "טמא יהיה עוד מנמאתו בו", מה לחלן עונש ואזהרה – אף כאן עונש ואזהרה. בשלמא ריש לקיש לא אמר פתיב יוחנן – מוזה שהו לא גמיר. אלא רבי יוחנן, מאי טעמא לא אמר פריש לקיש? – אמר קף: ההוא מוזה לתרומה. וריש לקיש, אהרה לתרומה מנא ליה? – נפקא ליה מ"איש איש מוזה אהרן יהוה ציונו ואב" – או יהו דבר שהוא שנו ברועו של אהרן – תני ואומר זו תרומה. – ואידך: ההוא לאכילה, ותא לגביעה. וריש לקיש, האי "בכל קדש לא תגע" להכי הוא דאמא? ההוא מיבעי' ליה למא שנגע בקדש? דאימא, טמא שנגע בקדש, ריש לקיש אומר: לוקה, רבי יוחנן אומר: אינו לוקה. ריש לקיש אומר: לוקה, "בכל קדש לא תגע". רבי יוחנן אומר: אין לוקה, ההוא אזהרה לתרומה הוא דאמא? – טמא שנגע בקדש – מואפקיה רחמנא בלשון גניעה, אזהרה לאוכל – אתקיש קדש למקדש. – ואפתי, להכי הוא דאמא? ההוא מיבעי' ליה למא שצאכל בשר קדש לפני וריקת דמים. דאימא, טמא שצאכל בשר קדש לפני וריקת דמים, ריש לקיש אומר: לוקה, רבי יוחנן אומר: אינו לוקה. ריש לקיש אומר: לוקה, "בכל קדש לא תגע", לא שנא לפני וריקה ולא שנא לאחר וריקה. רבי יוחנן אומר: אינו לוקה, רבי יוחנן למעמיה, דאמר קרא "טומאתו" "טומאתו", וכי פתיב "טומאתו" – לאחר וריקה הוא דכתיב: "הוא מ"בכל קדש" נפקא. תניא פוהיה וריקה. ריש לקיש: "הוא מ"בכל קדש לא תגע" – אזהרה לאוכל. אהא אומר אזהרה לאוכל, או אינו אלא אזהרה לנגוע? תלמוד לומר "בכל קדש לא תגע ואף המקדש" וגו' – ממש קדש למקדש, מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה – אף כל דבר שיש בו נטילת נשמה. ואי בגביעה. מי איפא נטילת נשמה? אלא באכילה. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: כל לא תעשה שקדמו עשה – לוקין עליו.

אמרו

קדש דבר שיש בו נטילת נשמה. והיינו אכילה שעונש עליה כרת. דאילו בגביעה ליכא כרת. רבי יוחנן לשפיה – דאמר: אזהרה לאוכל קדש בטומאה נפקא שטומאתו "טומאתו" והוא "טומאתו עליו" דכתיב בעונש קדש – לאחר וריקה הוא. דהניא בתורת כהנים מייחיתן לה בגביעות בפרק שליש (כחב). יכול דהי' חייבין עליו משום טומאה קודם וריקה? תלמוד לומר: "כל טהור יאכל בשר ותפסו אשר תאכל בשר" וגו', דהניא לטהרין חייבין עליו משום טומאה, שאין נהר לטהרין אף חייבין עליו משום טומאה. **ההוא כפבל – מרביא דרבלי** דריש ריש לקיש אף לפני וריקה. תניא בריש לקיש – דליף אזהרה לטמא שצאכל את הקדש מכל קדש לא תגע. כל לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו – דא תאח לאשמעתינו דאפילו למאן דאמר לאו דהניק לעשה אין לוקין עליו. כדנתיא: "לא תחיתו... והנותר תשרפו" – בא דכתיב ליתן עשה אתר לא תעשה, לומר שאין לוקין עליו. שנתק דכתיב את העשה לחיות ענשו של לאו ותקנו. לומר: לא תעשה כך, ואם עשה – עשה זאת והפטר. ואשמעתינו רבי יוחנן: תני מילי בעשה דבא אחר הלאו, שאין אתה יכול לקיימו אלא לאחר עבירת הלאו. אבל עשה שקדם את הלאו ואתה יכול לקיימו קודם עבירת הלאו – אין אתה יכול לקיימו אחר עבירת הלאו – לא

נפטרת מן המלקות.

מאחורו דרישא – דמצי למכתב "כי יקח את בת אביו או בת אמו". למפסם וסך – דהו נמי שני לאוין וברת אחד. והוצרך לנו לחלק ביניהם כמו שהוצרך חלוק בעירות, אם ענין ענין כאן תהו ענין להו. הכי גרסינן לה לוקי שיפא: ההוא מיבעי' ליה לחלק ברת למפסם וסך ואידך סבר לה ליה כרבי א'לעזר אמר רבי הושעאי וי' ואיבעית אימא

נפקא ליה מואיש אשר ישכב את אשה וגו' ואידך ההוא מיבעי' ליה בו' – והכי פירש: ואידך סביא ליה כרבי אלעזר דאמר עלה שהלוקין מחלקין לטומאות, ועל מפסם וסך אמרין במסכת יושר (א.א.) שכן שני לאוין – "על בשר אדם לא יסך" ובמכותנו לא תעשו כבוד, וברת אחת – איש אשר ירק כבוד ואשר יתן משגב וגו', דלוק לטומאות כניעה – שהלוקין מחלקין לטומאות כניעה, וכן אחת לחבי – בעירות נמי לא בעי חלוק, ולא מנטריך ליה למדרש "אל אשה" דלעיל, ואיתר ליה עיקר קרא דכרת באחרות לרוע כבדת ולא במלקות ואחרות דסיפא לחיובי על אחרות שהיא אחת אביו ואחות אמו, ואחרות דרישא לחיובי על אחרות באביו ובת אמו, לומר שאין עונשין מן דחוק. ואיבעית אימא, אי נמי לא סבר לה לרבי אלעזר, נפקא ליה חלוק בעירות מן "ואיש אשר ישכב את אשה דוד' וגו' דכתיב ביה כרת יתיר לומר שחייבין לעצמה, ונמנה תלמד כל הכלל, ואם אינו ענין לטומאה, דהא נפקא לן מיואל אשה' חלוק על כל אשה, תהו ענין לשאר שני לאוין וברת אחת, כגון מפסם וסך. שיצא מוזה דרך ערוהת – לאפקי דרך דופן דלא. אלא אזהרה מנלן – ליכא למימר מביקדשים לא יאכל וגו', ולא דמיא דקדשים אלא בתרומה, דכתיב ביה "איש אשר מוזה אחרך" – דבר השה בורעו של אחרך, ומקמינן ליה בתרומה שהיא שיה באנשים ובנשים. ואף החזרת, שאינה חזרת לטהר ושוק, חזרת לתרומה כפבל היא תגע – ודרשין ליה לקמן אזהרה לאוכל. תני ברדלא – שם חבם. כתיב ויטמאתו עליו – בטמא שצאכל את הקדש, וכתוב "עוד טומאתו בו" כבא אל המקדש טמא. ניהיה שוה לא נפר – ולא למרה מרוב, שהיה בורעו של אחרך – באנשים ובנשים. אבל קדשים אינן באוכל אלא לזכרים. וכי תניא: איכא חזו ושוק – ליתא בחזרתה כגון אלמנה וגורשה חזר אין לה, דאמר מר חזרת לתרומה ואינה חזרת לחזו ושוק. והכי מפרשין לה בכימות (פא.א.) ההוא אזהרה לתרומה – לגביעת תרומה. טמא שנגע בקדש בו' – תירוצו דהו דמוחין ריש לקיש. מראיתיה קדש לשפיה – בהאי קרא: "בכל קדש לא תגע, ואל המקדש לא תבא", ודרשין לקמן: מה מקדש יש באזהרה נטילת נשמה, שהבא אל המקדש טמא כבדת – אף אזהרת

קדש דבר שיש בו נטילת נשמה. והיינו אכילה שעונש עליה כרת. דאילו בגביעה ליכא כרת. רבי יוחנן לשפיה – דאמר: אזהרה לאוכל קדש בטומאה נפקא שטומאתו "טומאתו" והוא "טומאתו עליו" דכתיב בעונש קדש – לאחר וריקה הוא. דהניא בתורת כהנים מייחיתן לה בגביעות בפרק שליש (כחב). יכול דהי' חייבין עליו משום טומאה קודם וריקה? תלמוד לומר: "כל טהור יאכל בשר ותפסו אשר תאכל בשר" וגו', דהניא לטהרין חייבין עליו משום טומאה, שאין נהר לטהרין אף חייבין עליו משום טומאה. **ההוא כפבל – מרביא דרבלי** דריש ריש לקיש אף לפני וריקה. תניא בריש לקיש – דליף אזהרה לטמא שצאכל את הקדש מכל קדש לא תגע. כל לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו – דא תאח לאשמעתינו דאפילו למאן דאמר לאו דהניק לעשה אין לוקין עליו. כדנתיא: "לא תחיתו... והנותר תשרפו" – בא דכתיב ליתן עשה אתר לא תעשה, לומר שאין לוקין עליו. שנתק דכתיב את העשה לחיות ענשו של לאו ותקנו. לומר: לא תעשה כך, ואם עשה – עשה זאת והפטר. ואשמעתינו רבי יוחנן: תני מילי בעשה דבא אחר הלאו, שאין אתה יכול לקיימו אלא לאחר עבירת הלאו. אבל עשה שקדם את הלאו ואתה יכול לקיימו קודם עבירת הלאו – אין אתה יכול לקיימו אחר עבירת הלאו – לא

אלא דוקא בשמיים העשה אחר שעבר הלאו בתוך כדי דיבור. וכן פירש הקונטרס בפרק
"שילוח הקין" (תחילת קטא.א.) ומדור קצת קשה, דאם כן צריך לפרש הא דרשני מחזור ואינו
לוקה – שנחזור מיד בתוך כדי דיבור אחר הגירושין, וכן בדעשאל ואינו לוקה. ולא משמע
הכי בלל, דהא נשבע ממדור אנתקא דהאי יפטר ממלקות שחזור ואי שילח, ואפילו אחר
כדי דיבור נמי משמע, כשאשאל עליו לבית דין

אם יש לו תוקה. דאי דוקא בתוך כדי דיבור –
הכי היה ליה למימר: אם חזרוזי אני לוקה. ושמיא
יש לשב פירוש הקונטרס דשמעתין, דהבא ליבא
למימור דשרשי הוי כל ימיו בעמוד החור, דנמשע
לעולם אף כשבא לבית דין לא זמן שבידו להחזיר,
אפילו מיאן להחזיר כשבא לבית דין. דהא דרשין
ליה מחזרוזי דרב' ימיר, דהכי קאמר: לא יוכל
לשלוח שילוחן שדור שילוחה כל ימיו. דהיינו
באינו מחזיר כלל.

מירי הוא טעמא אלא לרבי יוחנן הא אמר ליה
רבי יוחנן לתנא גבי ביטול חייב לא ביטול
פטור – משמע, אבל רבי שמעון בן לקיש דאית
ליה קיימו לרבי קיימו – ליה לית התירא דבעמוד
החור, אף דרשי: כל ימיו תהיה לא לשאלה ולא
שילוחה. ואם תאמר: לילק בם כי החזירה. דהאי
אית לאו הניקא לעשה הוא. שקדמו עשה ללאו
לרש לקיש דלית ליה דרשה דעמוד החור קא?

ופריש בקונטרס דלרש לקיש לאו שקדמו לעשה ולא שניתק לעשה שוין, ואין לוקן עליו
אלא קיים העשה מיד כשיחזירו לו בית דין להחזירה. וקשה: לרש לקיש, דסבירא ליה לאו
שניתק לעשה ולאו שקדמו עשה שוין, טמא שבא אל המקדש ומתניתין אמאי ליק דהי הוא
ניתק לעשה, וקיים העשה כשיחזירו לו בית דין לצאת מן המקדש, כיון דאית ליה לאו
שקדמו עשה אין לוקן עליו ויש לומר: דמירי שמתחזיר אותו לצאת ואומר שלא יצא. ומיד
לרש לקיש דסבר קיימו לרבי קיימו. ואם תאמר: אם כן מאי פריך לעיל: כתיבא וחגיגה,
תנינא טמא שבא אל המקדש וליק. ואמאי לא דדא אותה. דכי נמי לאו שקדמו לעשה אין
לוקן – הניא טמא שבא אל המקדש וליק. ואלא דהוא אומר שלא יצא ויש לומר: דהאי
טעמא דפרישנא לא שייך אלא לרש לקיש דאמר קיימו לרבי קיימו, אבל הבא מדייתו תנינא
דהיינו אליבא דרבי יוחנן דאית ליה ביטול ולא ביטול, ואם כן כי נמי מתחזירין לא יצא ולא
מחייב כיון דרשין לא ביטל. ודוחק הוא האי תירא. ולכן פירש דרב רבינו שלמה
מדריש: "הניא לנאן דאמר ביטולן קא אנתקפתא לדליל, דריק מתחזירין דהתמא הבא
אל מקדש שלא שקדמו לעשה לוקין, דאי אין לוקן משום שניתק לעשה וכל כמא שלא
בטול חשיב ניתק כל כמה שבידו, ואם כן כיון שאם יצאה לצאת, דהיא קהא לא למשכחת
בעילו, אלא לנאן דאמר חני קיימו ולא קיימו, אם כן דהכי דייק לאו שקדמו לעשה לוקן
שילח כי נמי אין לוקן משום דחשיב ניתק לעשה – דהא לוקן, ומשכחת ליה לא קיימו משנכנס למקדש טמא וחזרו לו שיצא ואינו יורע ועוד ראיא להאי פירושא דקאי לעיל בדפרישתי,
דאי בפרוש הקונטרס דפירש דקאי אנצמד החור – קשה, דכיון דרב' ימיר דרשין: כל ימיו בעמוד החור כל ימיו בעמוד החור קא, אם כן מאי פריך לנאן דאמר קיימו? דבשאר לאו הניקא לעשה לק
בשאל קיימו כשיחזירו בית דין, מכל מקום הבא גלי קרא דלא לקי כשלא קיימו כיון דהוי בעמוד החור כל ימיו? ומדוי יש לומר דלא מיתבאר ליה מיתבאר ליה להעריפו משאר לאו הניקא לעשה
שנחלמו משום דדרשין ביה "כל ימיו". כך הקשה מורי שידה ותיק. והריך עיון. **במאי** קא מפיגלי בהתרא ספק דרבי יוחנן אית ליה שמה התרא ורש לקיש אית ליה לאו שמה
התרא – ופירש: לכן לא חני רש לקיש בלתי חייב, כגון שלקח האם מעל הבנים ושהתה, דלא לקי משום דהוי התרא ספק ושמיא לא יבטל העשה, וכל אימור דלא ביטל עשה פטור ולא
לקי. חזי משכחת ליה התרא דאי כגון שהחרו בו בשעה שמתבל, ותיריך ורש לקיש לעולם בעינן התרא בשעה ששבר על אדורתו, ואפילו היא תלויא דבר, כדאמרינן בשבועות (כח.ב) גבי
שמעתא דבכרית, ולכן לא מצי אמר רבי שמעון בן לקיש ביטול ולא בטול, ולכן אמר: קיימו פטור לא קיימו חייב. ואם תאמר: לא קיים שילוח האם כשכתיב דין החור – לא לילק, דרבעשה
עשר התראת פטור היא. ושמיא קיים העשה ושילוחה הבא לטול שנתלוי ויש לומר: והשתא מיהא עובר ביה תקא חאי, דהא לקי מחוסר מעשה, ואם כן יש לומר שלקח אשה וקיימה
אם הוא עשה לעולם מה שהוא עשה עתה שלא שילוחה, ששבר בלאו ואינו קיים העשה. דהכי נמי אמרינן גמירי שיהיה חסד דלוקה על כל אחת (מכות א.א.) ולא דחי התרא ספק
משום דשמיא ישאל על נדחתו, משום דכיון שהוא עומד הוא עובר, ויש לו לומר שמעולם יעמוד כמו שהוא עכשיו ולא ישאל לחכם לעולם – והלכן לקי כל כמה דלא שאל, ושפיר הוי
התראת אלו, הבא נמי כי יש לו לומר דעשה וקיים העשה, חזי התראת דאי. אבל לרבי יוחנן דתלי מלקות בביטול העשה – הוי ליה מוחסר מעשה. דכל אימור דלא שאל עשה שום דבר
לא ביטל שום דבר לא ילקה. ופירוש הקונטרס קשה לרבין, והשתא לא מפרש התלמוד טעמא אמאי לא אמר רבי יוחנן קיימו לרבי קיימו בריש לקיש, דודאי בטול ולא בטול מסתברא טפי,
ולא הוצרך לומר טעמא אלא רבי שמעון בן לקיש אמאי לא אמר כרבי יוחנן. **ועבר** היום ולא אכלה, רבי יוחנן ורש לקיש דאמרי פטור דהוי התראת ספק – ואם תאמר: למאי דפרישתי,
דאי שמד לעולם כאשר הוא עשה עכשיו וישאל, לאו הוי התראת ספק, אם כן הבא נמי לאו הוי התראת ספק? ויש לומר: מכל מקום אינו מתחייב עדיין סמור לתלמוד לעמוד. דרדקא גבי
נזיר ששתה יין מדי ועובר אמרינן דיש לו לומר שלא נשאל כאשר אינו נשאל עכשיו.

מירי הוא טעמא אלא לרבי יוחנן, האמר ליה רבי
יוחנן לתנא: תני, במלו – חייב, ולא במלו – פטור.
דתני תנא קמיה דרבי יוחנן: כל מכות לא תעשה
שש בה קום עשה, קיום עשה שבת – פטור, ביטול
עשה שבת – חייב. אמר ליה: מאי קא אמרת? קיים
פטור – לא קיים חייב, ביטול חייב – לא ביטול פטור!
תני: ביטול! ולא ביטול! ורבי שמעון בן לקיש אומר:
קיימו לרבי קיימו, במאי קא מפיגלי – בהתראת ספק
קא מפיגלי, מר סבר: התראת ספק שמה התראת,
ומר סבר: התראת ספק לא שמה התראת. ואדור
למעמיהו, דאיתמר: "שבועה שאוכל כפר זה היום",
ועבר היום ולא אכלה, רבי יוחנן ורש לקיש דאמרי
תרייהו: אינו לוקה. רבי יוחנן אומר: אינו לוקה
משום

להתרת בו, והוא אמר שומר הלאו בביטול העשה תלוי, וכשתהיה בו לא תגרש
ספק הוא שמיא לא יבטל את העשה להחזירה בתנאי, ולכשיחזירה ויבטלנו קאמר
דלקי, אלמא התראת ספק שמה התראת. ורש לקיש סבר התראת ספק לא שמה
התראת – הלכך, אם היה גמור הלאו תלוי בביטול העשה – לא היה לוקה עליו.
אלא הלאו ששגורש נגמור, והיה לא התראת דאי, והעשה נתיק. ולרית חזת
המלקות, ולכשכאן לבית דין או קיים או וליק. ואי קשיא: לרבי יוחנן נמי איבא
לומר: בהתראת דאי, ויתרו בו כשבא לבטל את העשה שהוא עקירת הלאו לעולם
התראת כשהיה ששבר על אדורתו בעינן, ואפילו היא תלויא דבר אחר. כדאמרינן
בשבועות (כח.ב.) "שבועה שלא אוכל כרר בו אם אוכל ו", אבליה לתנאי ודוד
אבליה לאיסוריה – התראת דאי היא, אבליה לאיסוריה ודוד אבליה לתנאי –
היא תיראת ספק. אלמא התראת בשעת איסור בעינן, ואף על פי שאין הלאו נגמור
עד שיאכל את של תנאי. דאמרי תרייהו אין לוקה – ומדוי טעמיה דלאו כי
טעמיה דמר. אוכל ולא אבל – עבר על שבועתו כשהוא יושב ובטל ואין כאן
מעשה. והתראת ספק נמי היא, שהרי תלה זמן לשבועתו כל היום

מושם

מכות. ואלו הן הלוקין – פרק שלישי דף עז עמוד א – מותין מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קצט

א דקטלה קם ליה ברברא מנייה – ואם מותה – אם כן אל בטלה איהו. ואם תאמר: דלמא מייר דקטלה ומכל מקום לא דוי קם ליה ברברא מנייה, דמייר שורגה בשוגגו ויש לומר: דאם כן היינו כמו מותה מאליה כיון דהרגה שלא במתכוין, בך קהשה מורי שידה ותרין.

בגין שדוריה ברבים – פירש הקונטרס: שזנא לה עון שאסורה לו, והידידה, ולא נראה, דאם כן אינו מצוה לקיימה אלא נראה שהידידה בלא שום עון, ושפיר ליה עליה, בגין דאמר "והא תשמעך עלי" כדאיתא בגדרים (פאב). **והא** איכא העבט תעביטני לא תבא אל ביתו השב תשיב לו ומשכבת לו ב – ואם תאמר: והא דוי עשה שקדמו לו, דהשבת תעבטני שייך קודם שיעבור לילך אל ביתו לטעם עבותו, דבמשכבת ברישות שייך השבת העבטו ושו לומר: דדרשנין בפרש "אלו מצאנו" (בבא מציעא לאב). מיתורא כן דהשבת תשיב דקאי למשכבו שלא ברישות, אם כן על כרחך שייך עשה דהשבת תשיב לוי לאחר שערב, כדאמרין לעילא אם אינו עני לפניו תנוד ענין לאחריו. **התם** איתא בתשלומין – כשורפיו, דחייב מנזן – להלכך לא תשלומי ביה דאם, דכל אשת דיש לו מנזן לא ליקח, ויש ספירי דגרסי: ואינו לוקח ומשלם, כלומר, ובא על כרחך אינו לוקח, והואיל למשלם בתשלומין, אבל ליכא לפרשי דהדתי לא עבידן ליה מלקות ומנזן משום "כדי רשתעו", והלכך משלם ואינו לוקח. דהא אינו, דחא – דאם כן אדרבה יש לו לומר ליקח ולא ישלם, דברפך "אלו נעזרו" (בתובות לבב). אמר רבי יוחנן דהיכא שמצינו מנזן ומלקות מלקא קל ממונא לא בשלם, ועדי, דאם

ב משום דהוה לאו שאין בו מעשה – אבל משום התראת ספק לא דהוה מפטר, דהתראת ספק ממה התראת – משום דהוא לא התראת ספק – אבל משום לאו שאין בו מעשה לא דהוה מפטר, דקסבר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו. ותרייורו אליבא דרבי יוחנן – דאמר גבי טורח איצטריך לתנוקין לאו לעשה, אף על גב דהתראת ספק היא ולא שאין בו מעשה הוא. רבי יוחנן דייק מניה אלמא התראת ספק שמה התראת, וריש לקיש דייק מניה אלמא לאו שאין בו מעשה לוקין עליו. ולקמיה פריך דתרייורו איכא למידק מניה. **והא תראת ספק היא** – דוק דנותר, ואיכא למידק נמי מניה התראת ספק שמה התראת, כי **אידך תנא** – דאמר: לא שמה התראת, הבה או בו – מי שדעיה את אשתו ונישאת וילדה, ספק בה חשעה לראשון ספק בה שבעה לאחריו, הבה או חזר והבה או בשתי התראות, דהואיל כל חזא התראת ספק, בבת אחת – דהתראת אחת בבת בוי דרבו, דהוא לא התראת דוא, דמנא נפשיך חד מנייהו אבהו, חזין מנפשיך ופפרי ופיקלי את חבירו בשם – על הקדוש ברוך הוא, וטעמא מפרש בתובות בפרק קמא, או קשיא: הא דלעיל נמי נשבע עשה, ואמאי מפר לא רבי יוחנן משום לאו שאין בו מעשה, בדיקא מוקמיתא כל לוא דקנין נשבע ברבר שאין בו מעשה לוקח – בשבועה דלשעבר, כגון "אבלתי ולא אבל, או לא אבלתי ולא אבל, אבל באיבלי ולא אבל – לא לקי, וטעמא מפרש בשבועות ובתמורה מקרא: קשיא דרבי יוחנן אידריי יתור – לתרייורו, לרבי שפעון – דקשיא ליה התראת ספק – חרי תנאי אליבא דרבי יוחנן, לרבי יוחנן – דקשיא ליה לאו שאין בו מעשה, והא דידה והא דריבא – לרבי יוחנן לאו שאין בו מעשה לוקין עליו, והא דהניא אין לוקין עליו – משום וסי הוגילי אמרה. לוקח ואינו מושלם – שילח מעיקרא משמע, לא תחא חללא אלא שילחה קודם לקיחה, ואף על גב דכתיב בתי "לא תקח" – לאו למיטורי דאם לקחת שילח ועדיו לאו עניתך לעשה, אלא לאו שקדמו עשה הוא, ובכשת אופירי בו – קסברי: "שילח" אורי "לא תקח" משמע, כדכתיב דהוה ליה נזק לעשה ואם לקחת – שילח, וה החבל כל בעי את תעשה בו – אין לוקין עליה אלא יקיים העשה ויפטר. אמר רבי יוחנן **אני לא** לני בו – כלומר, משלח ואינו לוקח, הא לא שילח – לוקח, ורבי יוחנן ביטלו ולא ביטלו את ליה, ומשפטע ליה משלח דקניי – משלח לבשרה ואינו לוקח, ואימתי הוא לוקח – שדחינהו ריבטא את תעשה בידים, והיינו דקאמר "אני לא לני בו", כלומר, אף על גב דקניי מתניין זה החבל בו, דנמשע כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה שוה לה, **אני לא** לני בכול שוה לה שיהא פטור המלקות חלוי בקיום תעשה, לא קים בין לא קים פטור, **אני** ו עוד אחרי דמשכבת בהו דליק על ידי ביטול תעשה, דליק ביטולא לא משכבת ביטולא

אלא בזה חזין, ומחזיר ואינו לוקח – אף כאן חזא פטור לה מלקות בקיום תעשה, תניא למאן דתני – לא קיימו לוקח, משכבת ביה מלקות בלא קיימו, אלא למאן דביטול – לוקח, דהכי משכבת לה: תניא בשילוח תקן משכבת לה – ביטול – כששטחה, אלא הכא הדיכ משכבת לה: ברברא מניה – מיתה, ואין בו מלקות, כל בפיניה – במתיה, וכי כל הימנו שתקדש על ידי קבלתה תניא למאן דאמר בו – מלונתא היא מבוססת גיטין ב"השולח גי" (להב), על דעת רבים – שזנא בה עון, שאסורה לו, והידידה על דעת רבים ועל דעת רבי דין, ותו ליכא – מצות לא תעשה שיש בה קום עשה דלילק עולא משכבו – משכבת לה ביטול – ששרפו, דרי משכבו ני גר – ושרפו ביה, דהוה הגר ואין לו תרישין, וליתא בתשלומין.

התם

ב משום דהוה לאו שאין בו מעשה – אבל משום התראת ספק לא דהוה מפטר, דהתראת ספק ממה התראת – משום דהוא לא התראת ספק – אבל משום לאו שאין בו מעשה לא דהוה מפטר, דקסבר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו. ותרייורו אליבא דרבי יוחנן – דאמר גבי טורח איצטריך לתנוקין לאו לעשה, אף על גב דהתראת ספק היא ולא שאין בו מעשה הוא. רבי יוחנן דייק מניה אלמא התראת ספק שמה התראת, וריש לקיש דייק מניה אלמא לאו שאין בו מעשה לוקין עליו. ולקמיה פריך דתרייורו איכא למידק מניה. **והא תראת ספק היא** – דוק דנותר, ואיכא למידק נמי מניה התראת ספק שמה התראת, כי **אידך תנא** – דאמר: לא שמה התראת, הבה או בו – מי שדעיה את אשתו ונישאת וילדה, ספק בה חשעה לראשון ספק בה שבעה לאחריו, הבה או חזר והבה או בשתי התראות, דהואיל כל חזא התראת ספק, בבת אחת – דהתראת אחת בבת בוי דרבו, דהוא לא התראת דוא, דמנא נפשיך חד מנייהו אבהו, חזין מנפשיך ופפרי ופיקלי את חבירו בשם – על הקדוש ברוך הוא, וטעמא מפרש בתובות בפרק קמא, או קשיא: הא דלעיל נמי נשבע עשה, ואמאי מפר לא רבי יוחנן משום לאו שאין בו מעשה, בדיקא מוקמיתא כל לוא דקנין נשבע ברבר שאין בו מעשה לוקח – בשבועה דלשעבר, כגון "אבלתי ולא אבל, או לא אבלתי ולא אבל, אבל באיבלי ולא אבל – לא לקי, וטעמא מפרש בשבועות ובתמורה מקרא: קשיא דרבי יוחנן אידריי יתור – לתרייורו, לרבי שפעון – דקשיא ליה התראת ספק – חרי תנאי אליבא דרבי יוחנן, לרבי יוחנן – דקשיא ליה לאו שאין בו מעשה, והא דידה והא דריבא – לרבי יוחנן לאו שאין בו מעשה לוקין עליו, והא דהניא אין לוקין עליו – משום וסי הוגילי אמרה. לוקח ואינו מושלם – שילח מעיקרא משמע, לא תחא חללא אלא שילחה קודם לקיחה, ואף על גב דכתיב בתי "לא תקח" – לאו למיטורי דאם לקחת שילח ועדיו לאו עניתך לעשה, אלא לאו שקדמו עשה הוא, ובכשת אופירי בו – קסברי: "שילח" אורי "לא תקח" משמע, כדכתיב דהוה ליה נזק לעשה ואם לקחת – שילח, וה החבל כל בעי את תעשה בו – אין לוקין עליה אלא יקיים העשה ויפטר. אמר רבי יוחנן **אני לא** לני בו – כלומר, משלח ואינו לוקח, הא לא שילח – לוקח, ורבי יוחנן ביטלו ולא ביטלו את ליה, ומשפטע ליה משלח דקניי – משלח לבשרה ואינו לוקח, ואימתי הוא לוקח – שדחינהו ריבטא את תעשה בידים, והיינו דקאמר "אני לא לני בו", כלומר, אף על גב דקניי מתניין זה החבל בו, דנמשע כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה שוה לה, **אני לא** לני בכול שוה לה שיהא פטור המלקות חלוי בקיום תעשה, לא קים בין לא קים פטור, **אני** ו עוד אחרי דמשכבת בהו דליק על ידי ביטול תעשה, דליק ביטולא לא משכבת ביטולא

אלא בזה חזין, ומחזיר ואינו לוקח – אף כאן חזא פטור לה מלקות בקיום תעשה, תניא למאן דתני – לא קיימו לוקח, משכבת ביה מלקות בלא קיימו, אלא למאן דביטול – לוקח, דהכי משכבת לה: תניא בשילוח תקן משכבת לה – ביטול – כששטחה, אלא הכא הדיכ משכבת לה: ברברא מניה – מיתה, ואין בו מלקות, כל בפיניה – במתיה, וכי כל הימנו שתקדש על ידי קבלתה תניא למאן דאמר בו – מלונתא היא מבוססת גיטין ב"השולח גי" (להב), על דעת רבים – שזנא בה עון, שאסורה לו, והידידה על דעת רבים ועל דעת רבי דין, ותו ליכא – מצות לא תעשה שיש בה קום עשה דלילק עולא משכבו – משכבת לה ביטול – ששרפו, דרי משכבו ני גר – ושרפו ביה, דהוה הגר ואין לו תרישין, וליתא בתשלומין.

התם

מכות. ואלו הן הלוקין – פרק שלישי דף טז עמוד ב – מותן מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

דאם כן מאי פריך: דחיי משכנו של ר' זוטא דהר, ומשני: הית גברא בר תשלומין ושיעבודא דגר פקע. אנא? את ר' חנן דלא משלם אם כן ביטלו לילקין, וליכא נמי שחי רשעיתו לכן עריך לומר בדפרשתא: כיון דגברא בר תשלומין וכל אימת דמשלם לא ליק, הלכך לא משכנתו ליה ביטלו. אבל קשה לרש לקש מיהא משכנתא שפיר קיימו

ולא קיימו, כשכח דין הודורו לחודור ואומר

שלא יחידו תוראה למורי, ודואי הכי נמי

דמשכנתא חל לרש לקש, אבל לרבי יוחנן

דאמר "זאת ועוד אחרת" וכו' לא – הוא דאמר

למעניה ביטלו ולא ביטלו, אבל לרש לקש

משכנתא חל שפיר בחריה והשבת העבוס, אבל

קשה: דמשמע דמוקשה פריך שפיר, וקיימו נקט

אנב גרסא: "בנימא" דבי כרכא – פירש

הקצנרס: תולעת הנמצאת בכרוב ונקראת

צילא: וקשה: דמאי קא משמע לך? ששטא

דשרץ גמור הוא ופירש רבינו רם: בנימא –

כמו דר קטן הנמצא במחרישה, וקא משמע לך

דאף על גב דנמצא במים היה מותר לרש לפי ש'ל'

קשקשים – אפילו הכי לוקה, אף על גב דאי הוי

במים סתור. ריפסך תשע נמלים ואחד דו –

פירוש: ויתם, אבל ודאי וזה ממי, דאי רחיב

לומר דו משג – אם כן האך משלים לבכות

בגילוח ואם תאמר: ולמה לן שידעו שלם? בבית

ממנו לילק משום לא שדאש, ולכך אתא

אבילה דשרצים, לומר דאי איכא כות דרבה

ואכל דהו יחידי לרביא למימר דאתא לומר

דבעינן דאית ביה חיה, ולעולם בעינן שדא

שלם, דהוא בלתי, הנחיל כל שדא חיבי, אם כן

על כרחך אבילה אתא למדרש דהכא דאיכא

תמשה ויתם, אלא ארבעה אבל דו מנייהו דאריב

רש לומר: לכך נקט טעם, דאיכא לאר

דשרצים דלא נכתבו בלשון אבילה ומתוכם לא

ילקח עד שיאכל בהריה שלימה, אבל ודאי

דיכא דכתיב ביה לאו בלשון אבילה – ליק אף

כשדריה אינה שלימה, אבל קשה: דאיב מערפ

אוטו שלם לבית בגילוח? והלא אין איסור בכלה

חל עליו, דחיי נמי אמר במשכת מעילה פרק

"קדש מבח" (סו"א), דאין איסור בגילוח חל על

איסור (בגלל) דמנא סמכא וכו' לומר: דהכא

אתיא כמאן דאית ליה איסור חל על איסור,

דאיכא מאן דאמר דתם דלאבילה נמי מעטרפ

ללקות משום בלתי, וטמא חטורא, ואף על גב

שאין איסור כולל ולא איסור מוסף, והדעם –

משום דמעני דאיכא בגילוח חל על איסור דחל

ואפילו למאן דלית ליה איסור חל על איסור

כלל אמרינן נמי דטמאין מעטרפין מחאי עטמא

ותיעין עד תוס' חולין ע"ב דיבר המתחיל "ורבי

היהודי".

ואפילו שנים הוא – אם תאמר: ומאי דודש

הוא בשנים יותר מבעשר, כיון דבשנים

(והוא) איכא כותי? ויש לומר: דקא משמע לך

ברחא טפי, דכיון דעתה כשהוא חל שלם משלמו

לביתא אף על פי שאם היה מוסק מבו דאש לא

היה משלמו לבית, אבל בתשע נמלים דאיכא

סני, אפילו בתרסקו כולם היה משלים, שיש מהם

דחבר.

ולא פליגי דהא דברביא דהו חוטרי:

דברבי – אחד ודאי, לא ידעא, כיון דתנית לרבי – לימא

בריה ומשום כותי בגלוח וטמא לא שכיח דברח איכא כותי.

התם גברא בר תשלומין הוא, ושעבודא דגר הוא

דקא פקע. – והא איכא פאה, דררמנא אמר "לא

תכלה פאה וגו' לעני ולגר מעוב אהם" וגו', דמשפחת

לא בקיימו ולא קיימו ביטלו ולא ביטלו? דתנן: מצות

פאה להפריש מן הקמה, לא הפריש מן הקמה –

מפריש מן העומקין, לא הפריש מן העומקין – מפריש

מן הכר, עד שלא מורה. מורה – מעשר וגו' לו!

– פדרבי ישמעאל, דאמר: אף מפריש מן העשה.

– ולרבי ישמעאל נמי משפחת לה, דאכל עיסתו: –

אלא, זאת ועוד אחרת – אהא, אבל אוגם – לא.

דהיכא אמרינן על דעת רבין אין לו הפרה – לדרב

הרשות, אבל לדרב מצוה – יש לו הפרה. פי הא

ההוא מקרי דרדקי דהיה פשע בעיק, אהריה רב

אהא, ואהריה רבינא, דלא אשתכח דרדיק פוותיה.

"והואכל בגילוח ובגירפות שקצים ורמשים" וכו', אמר

רב יוחנן: האי מאן דאכל בנימא דבי קרבא –

מלקינן ליה משום "שרץ השרץ על הארץ". ההוא

דאכל בנימא דבי קרבא וגו' רבי יוחנן, אמר

אפי: אבל פומיאה – לוקה ארבעה. נמלה – לוקה

תשע, משום "שרץ השרץ על הארץ". צרעה – לוקה

שש, משום שרץ העוף. אמר רב אחאי: הפשפשה את

נקביו עובר משום "לא תשקצו". אמר רב יובי בר

אפי: האי מאן דשתי בקרבא דאומנא קא עבר משום

"לא תשקצו". אמר רבא בר רב הונא: ריפסך תשעה

נמלים, והביא אהר חי והשלימן לביתו – לוקה שש,

תשע משום בריה ואחד משום כותי בגילוח. רבא אמר

רבי יוחנן: אפילו שנים וחוא. רב יוסף אמר: אפילו

אהר והוא. ולא פליגי, הא קרברכי והא בוזקרי. "אכל

מבל ומעשר ראשון" כו', אמר רב: אבל מבל של

מעשר עני – לוקה. כמאן – פי האי תנא דתנאי,

אמר רבי יוסי: יכול לא רהי תחייב אלא על השבל

שלא הורם ממנו כל עקר, הורם ממנו הורמא דהורא

ולא הורם ממנו מעשר ראשון, מעשר ראשון ולא

מעשר שני, ואפילו מעשר עני, מנן? תלמוד לומר

"לא תוכל לאכל בשעריך" וגו', ולהלן הוא אומר

"ואכל בשעריך ושבעו", מה להלן מעשר עני – אף

פאן מעשר עני, ואמר רבמנא: "לא תוכל". אמר רב

יוסף: כתנאי, רבי אליעזר אומר: אין צריך לקרות

את השם על מעשר עני של דמאי, ותקמין אומרים:

קורא

התם גברא בר תשלומין הוא – כששרפו, ולא נתחייב מלקות בבטולו זה, והאי דלא משלם – משום דשיעבודא דגר קא פקע לאחר זמן, תקנוו איהם – וקא כבר תעוב לאחר עבירת הלאו משמע, לא בכלה, ואם כליתה – תעובו אותם, משכנתא חל בבטולו – כגון ששון את חותני, דתו לית ליה לקמייה לעשה שדרי קאן בשני, בהרביא דבעתו חטא דהא מוכיבי ליתנה אבל אלא כחוק

– לא, מיהו – ונתחייב במעשר – מעשר

תחלה את דבר ואחר כך נתון לו הפאה, שלא

להפסיק את העני, שהלכת והשכחה והפאה

מפורד מן המעשר, וזה הבאין לידיו חוב, אבל

לדבר פצוח – כגון חבא, דכל ימיו בעמוד

החזקו קאי – ש' לו שפיר, דהוה פשע בניקין

– מנה אותם יותר מדמים, ודמים כן –

שלימד עמד עשירות, בנימא דבי כרכא –

תולעת הנמצאת בכרוב שקורין צילא, אבל

פומיאה – בלע שרץ המים, לוקה ארבעה –

שני לאוק תבובין בשרץ הארץ, אחד בתורת

כנהים (אם ואחד במשנה תורה) ודאי ושני לאוק

תבובין בשרץ סתם (ולא) ואלו תשקצו את

נפשותיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו

בהם" ומשמע כן שרץ המים כן שרץ הארץ

והרי ארבעה, נפלה – בלע נמלה היה, והאיל

בריה שלימה היא – אבילה בלע, שדא

ולוקה שש, שני לאוק תבובין בשרץ סתם

כמו שפירשתי, ושלישה לאוק תבובין בשרץ

הארץ בתורת כנהים, ציעת לוקה שש – ומש

משום שרץ הארץ, ואחד משום שרץ העוף

דכתיב במשנה תורה (וי) "וכל שרץ העוף טמא

הוא לכם לא יאכלו, אבל "לא תשקצו את

נפשותיכם בהרבה ובקש" וגו' תבובין בפירשת

"קדושים תהיו" אע"נ כן דהבני, ולא בשרץ

כתיב, ואף על גב דכתיב ביה "אשר תרמש

אדמא" – לשון בריות גדולות הוא, וישרך

לשון טענה ונמוכה שבתר בהלכות בקוש

והנאיית דברחש, קיימא דאומנא – מקיז דם

בקר במציצה, ריפס – מיער וכיתה, וביתול

מחורת בריה, ששם כותי בגלח – כששכשולש

הוא מת ומצטרף לבית בגלח, אפילו שנים –

מוסקינן הוא, אם גודלין ח' לוחות כותי כן

שלשום דכמרפא אויל, ולא פליגי, מבל של

מעשר עני – שדפרש כל מעשרותיו חוץ מזה

– לוקה, ואף על גב דמעשר עני אין בר קדושה

שדרי לורים נאכל ובכל מקום, אפילו הכי

מבל פה להלן מעשר עני – דכתיב "לע"ל

ליתום ולא אלמנא" ובעניא דעניא תשלישית, אף

"בשעריך" האומר כאן שני דעניא ממנו מעשר

עני, דהכי קאמר: לא תוכל לאכול מבל מעד

השמעשר בתוכו שכחתי ב"בשעריך", אין צריך

לקרות את השם – דאמרין (סוטה מה"א)

דיווחן כן גדול שלח בכל גבול ישראל דהא

את עמי הארץ השרוף על המעשרות חוץ

מתורומה גדולה, אמר לון ליה ישראל, בני, כשם

שהתורומה במיתר כן תעביל במיתר, מעד

ותיקן: הלוקה מעט הארץ פירש כל המעשרות

ומעבכ לעצמו, ואוכל מעשר ראשון שדרי

מותר לורים, ומעשר עני אוכלו בירושלים, ואם

שנת מעשר עני היא תחלקו רבי אליעזר

ובחכמים, וקאמר רבי אליעזר דלא מוכינא אפרשיו מספק דלא צריך, אלא אפילו לקרות

עליו את השם ולומר "מעשר עני של כרי זה יא" בעצמו אן ברורמו נמי לא צריך.

קורא

מבטות. ואלו הן הלוקות – פרק שלישי דף יז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

קורא ואין צריך להפריש – דכין שקרא עליו שם – יצא חברי מתורת טבל. ושאר המעשרות הוא צריך להפריש על ברוך, לפי שצריך להפריש ממעשר ראשון תרומת מעשר וליתנה לכהן, שהוא במיתה לזרם. ומעשר שני צריך להעלותו לירושלים ולאכלהו. **בבבן קורא ודאי טבל** – לפיכך ספיקו צריך להוציאיו מידי ספק טבל. לא נחשו – ודמננת הוא. אין בו איסור

אבלה אלא גזל עניים, ואדור לגזל עניים לא חיישי. **אפשישי פרישי** ליה – לפאקעני ומכילתה נהי דמעשר ראשון לא מפרשי, דסברא אי מפרישנא ליה בעינא לאפרשי תרומת מעשר מיניה שהוא במיתה ונותנה לכהן. ומעשר שני נמי, אי מפרישנא ליה בעינא אסוקיה ומכילה בירושלים. מחלוקת בחטא – שהוא בכרייתו כן מחלוקת בזה – דקסבר רבי שמעון בכל האיסורין כל שהוא למכור, ולא אמר כותה לא לענין קרבן על שגגת סרת, והלכה למשה מסיני דהא. **מחנה** קד – שלא קרא עליהן – "ארמי אובר" וגו'. ובגמרא יליף דכין הוהדר. קדיש קדיש חוץ לקלעים – או שאכל קדיש קדיש בומן משכן חוץ לקלעים. ובגמרא מפרשי דכין מותר. קדיש קדיש – חוץ לחומה אדורתיה מלא תוכל לאכול בשעריך" וגו'. וכך מעשר שני. ובגמרא פריך: מעשר שני נתן לאהי לענין דהא. **מחנה** קד – חוקשך שלא נפדו. וזוהי שאכלו חוץ לחומה בלא פדיון. המותר בפהור אינו לוקה – דאמר ליעל בא הכותב ויתן עשה אחר לא תעשה כו'. השובר – עצם בטמא, כדאמרין בפסחים (גמאליה): "זענצ לא תשבור ברי" – בכשר ולא בפסול. לוקה ואינו משלח – סקבר "שלח" מעקרא משמע. ואין כאן לא שותק לעשה דאף על גב דכתיב "שלח

תשלח" אחר "לא תדק" – לאו לממרא דאם לקחת שלח. אלא, לא תקח אלא שלחנה קודם לקחתה. וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה – סקבר: שלח אחר לקחתה משמע. ולא שנתק לעשה הוא. **גמרא** זו דברי רבי עקיבא – מתניתין, דקתיב בבורים קרייה מעכבא בזה – רבי עקיבא אומר, שהיה רגל רבי לטעום דרזי מנשה בסתם בבכא מוקמות. והבי שמועץ ליה לרבי יוחנן דאית ליה לרבי עקיבא קרייה מעכבא בבורים. הנהח – לפני המזבח מעכבא הנה. דשנה בה קרא (ורבים בו) "ותחזיק לפני" וגו' (שם) "ותחזיק לפני" וגו'. ויציא זו דברי רבי שמעון – דהוה ליה לאיתויי סיעתא למילתה ממתניתין דלוקה, דשמעון לרבי שמעון בה דאית ליה דמתניתין קרייה מעכבא בזה. מאי רבי שמעון – דהכא שנועא ליה דאמר רבי. ויתרבות דין – סיפיה דהא קרא הוא ליה תוכל לאכול בשעריך מעשר ידגן ויתרשך ויצרור ובכורות בקר וצאנן וכל נדריך אשר תור ונתרשך ותרומת דך". וירשי רבי שמעון לקרא מסיפיה לירשיה, דאי הוה דירש ליה מירשיה לסיפיה לא מדרוש ליה כי האי גונא. ולקמה מפרשנא ליה. תרומת ידך אלו בבורים –

דכתיב (ורבים בו) "הנהח הבית והטא מידך". אם לאוכל – בבורים חוץ לחומה. לאסור, בדמשע קרא ילא תוכל לאכול בשעריך" וגו'. קל וחומר ממעשר חקל – שדרי כתיב בתחלת הקריאה "מעשר דגן". ולקמה מפרש מאי חומר בבורים ממעשר. עד שלא קרא עליהן – "ארמי אובר אבי", דאם אינו ענין חוץ לחומה תנוע ענין לאסור. ואחר דהא לחם. לפני וירקה שהוא לוקה – דאם אינו ענין חוץ לחומה תנוע ענין לכן, שהוה איסור החומר שאתה יכול לתתו לענין לאו, שאין בו אדורה מפורשת במקום אחר אלא עשה בלבד (שם יט) "ודם ובחין ישוף הדר ותרשך האכל". קל וחומר מיתיה ושלמים – ולקמה מפרש מאי ותרשיה דבכר מתורה ושלמים. אפילו לאחר וירקה שהוא לוקה – אם חוה, שאין הבכור נאכל אלא לכרתה. וזו היא אדורתה. ובמקום אחר עשה הוא. ואשכחן בה "אך בכור שור וגו' ובשרם ידחל לך" וגו' (במדר דהא). אם לאכול לאחר וירקה – וזה דור – חקל ומעשר מבכר. ולקמה מפרש מאי חומרא דהאטא מבכר. חוץ לקלעים – אדורתה עשה מעזו בה במקום אחר (ויקרא י) "במקום קדוש תאכל בחרצ אהל מועד".

לאכול

ורבנן בריית נשמה חשובה חטה לא חשובה – תימה דבפרק "גיד הניחה" (חולין צא גמא). אמרין: שאני גיד דבריה הוא ולא בטיל, ואף על גב דלית ביה נשמהו ויש לומר: דהכי קאמר, שאני גיד דבריה הוא, וכיון דאיתא מברית נשמה שפיר הויה בריה. ולא נראה, דהא נבלה דקא אתי מברית נשמה ואף על פי כן לא הויה בריה: אלא על ברוך השם תלוי דכל שאובר שמו כענתור – הוי

בריה. ונחא מנבילה שאינו אובדת שמה, שלפענא אף כשתחזור קרין אותה נבילה ולכן לא הוי בריה. אבל גיד אובד שמו על ידי שנתחך. אבל קצת קשה על פי כן לא קאמר דבא בריית נשמה חשיבא ליה לימא דלדבריו דרבי שמעון אמרי לדין אפילו נמי עאל ביה נשמה לא הוי בריה, אלא לדידך דבריה הוא ודאי. לא מידא דכין דליבא נשמה דבטלה.

דלמאי

וכו. אמר רב ביבי אמר רבי שמעון בן לקיש: מחלוקת בחטא, אכל בקמח – דברי הכל בציט. ורבי ירמיה אמר רבי שמעון בן לקיש: מחלוקת בזה קד מחלוקת בזה. תמן, אמר להם רבי שמעון: אי אתם מודים לי באוכל ומלאה כל שהוא שהוא חייב? אמרו לו: מפני שהוא בכרייתו. אמר להן: אף חטה אחת בכרייתו; חטה – אין, קמח – לא! – לבריהם קאמר להו: לדידי – אפילו קמח נמי, אלא לדידכו – אודו לי מיתת דחטה אחת בכרייתו. – ורבנן: בריית נשמה – חשובה, חטה – לא חשובה. תנאי פותיה דרבי ירמיה, רבי שמעון אומר: כל שהוא למכור, לא אמרו בזה אלא לענין קרבן. **משנה** האוכל בבורים עד שלא קרא עליהם, קדיש קדיש חוץ לקלעים, קדיש קדיש חוץ לקלעים, אכל המותר בפהור וחשובר בטמא – אינו לוקה ארבעים. הנוטל אם על הכנים, רבי יהודה אומר: לוקה ואינו משלח, ורבנן חכמים אומרים: משלח ואינו לוקה. זה הכלל: כל מנחת לא תעשה שיש בה קום עשה – אין חייבין עליה. **גמרא** אמר רבה בר רב חנה אמר רבי יוחנן: זו דברי רבי עקיבא סתיקומא, אכל חכמים אומרים – בבורים – הנהח מעכבא בזה, קריאה אין מעכבא בזה. – ולימא זו דברי רבי שמעון סתיקומא! – הא קא משמע לך, דרבי עקיבא קרי שמעון סבירא ליה. מאי רבי שמעון? דתנאי: "ותרומת דך" – אלו בבורים. אמר רבי שמעון: מה בא זה ללמדנו? אם לאוכלן חוץ לחומה – קל וחומר ממעשר חקל: ומה מעשר חקל אוכלן חוץ לחומה לוקה – בבורים לא כל שכן? הא לא בא התחוב אלא לאוכל מבבורים עד שלא קרא עליהם, שהוא לוקה. "ויתרשך" – זו חוה ושלמים. אמר רבי שמעון: מה בא זה ללמדנו? אם לאוכלן חוץ לחומה – קל וחומר ממעשר חקל: הא לא בא התחוב אלא לאוכל בתורה ובשלמים לפני וירקה, שהוא לוקה. "ובכרת" – זה הבכור. אמר רבי שמעון: מה בא זה ללמדנו? אם לאוכלן חוץ לחומה – קל וחומר ממעשר, אם לפני וירקה – קל וחומר מתורה ושלמים, הוא לא בא התחוב אלא לאוכל מבבורים. אמר רבי שמעון: מה בא זה ללמדנו? אם לאוכלן חוץ לחומה – קל וחומר ממעשר, אם לפני וירקה – קל וחומר מתורה ושלמים, אם לאחר וירקה – קל וחומר מבכור: הא לא בא התחוב אלא לאוכל מבבורים, אם לפני וירקה – קל וחומר ממעשר, אם לפני וירקה – קל וחומר מתורה ושלמים, אם לאחר וירקה – קל וחומר מבכור, אם חוץ לקלעים – קל וחומר מבכור, אם חוץ לקלעים – קל וחומר מתורה ושלמים! הא לא בא התחוב

אלא

לאכול

מכות. ואלו הן הלוקין – פרק שלישי דף יז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

דלמאי דסבידא דמסר ליה לקרא ודריש ליה – דאילו היה דורש
המקרא סכסרו – לא היה נפקא ליה מקרא כדדרש השתא. כפריש
הקונטרס. ואם תאמר: אבתי אמאי משבח לרבי שמעון בבריך אדרבה, קשה מגיל למדרש
דבי ולסרוס לקרא: ושי לומר: דשפיר קדריש, ועל ברוך בבר לא אתא לקודם

זריקה אף על פי שנכתב קודם לתורה. ומכל
מקום אי להבי אתא – לישתק מניה וזלפין
ליה שפיר מתודה שנכתב בסוף. כך נראה
למורי שיחיה, וכדפרש תוספות. דעל ברוך
תורה אחרי לקודם זריקה. דאיסורא אחריתא
ליכא לאקמא בה. דליכא לאוקמי (בה) [בור]
אחי וזיקה, דשרי לורין. והלכך ליכא למימר
דמוקמינן בכור שנכתב קודם לפני וזיקה, דאחי
בכל תומרי מתורה. ונכלול ומסתבר, דהא כמל
מקום על ברוך צריך לאקמי תורה לפני וזיקה.
אף על גב דוד דוד צמוד הוא אצל עולה, מכל
מקום לא אתא דאחי כדבש כדפרש. ואם כן מקום
סוף שמענו בבכור. **איסורא** בעלמא – איתא
בבבלי. דאח גמריה אהורה לכל דוד ודוד והוי
ברב דוד שחיני איסורא בעלמא. אבל עיקרא
דמלקות דכל דוד ודוד אתא חוץ לתורה. ואתי
קל תומר דרבי שמעון ונכלול בבבלי איסור בכל
דוד חוץ בחוש, בבכורים עד שלא קורין, ובתורה
עד שלא זרק. ואל תמור: ומגל לרבי שמעון
לפרשי איסור חדש בהו? דא צריכא למלקות
חוץ לתורה. ומאי קאמר בבכורים חוץ לתורה? קל
תומר ממשער, אלא לא בא הכותב אלא לאוכל
עד שלא קרא עליו? דא שפיר אצטריך למלקות
דחין לתורה. וכן לפרש דוד ויש לומר: דמסתברא
ליה לרבי שמעון דכל קרא אתא לשני בריה
לאחיה איסור חדש וכן לאחיה נמי למלקות
חוץ לתורה. והכי קאמר: אם ללמדנו בבכורים
איסור לחין לתורה – דרי קל תומר ממשער.
אלא לאוריה איסור חדש קרא ודק, וגם נמי
אתא למלקות לחין לתורה. דא חתני תורה

ושלמים "אלא לאוכל לפני וזיקה לוקה" – לאו דוקא לוקה. אלא איסור בעלמא. ובבבלי
לוקה לאו דוקא. ופריך, דהא אמר רבא: דו סאכל מן העולה וזיקה רבי לרבי שמעון
לוקה, דהא, חד משום חוץ לתורה דאחי בכל תומר ממשער, וחד משום לאו דלפני וזיקה
בר, איסורא דרבי שמעון קאמר ולא איסורא ומשני: מאי מוש – מוש איסור,
וליכא מלקת אלא באוכל חוץ לתורה גרידא. דהא תנן אלו הן הלוקין. פרש הקונטרס:
וקתיי בבכורים עד שלא קרא עליון וקדשי קדשים חוץ לקלעים. מה שהוכיז בקונטרס קדשי
קדשים – קשה. דמה לא משני מדי, כדפרש הקונטרס נופח במנסא? לכן נראה לפרש
דהתלמוד לא פריך אלא מבכורים. דמוקדשי קדשים לא פריך דהתלמוד, דהתם איכא אהורה
כמז שאפשר במישר בשדה טרפה כדפרש הקונטרס בסמוך. אבל מוקדשים קלים לא פריך
דהתלמוד, דהתם עיקר מלקת איכא ממשער דלא שום יחוד. מכדי כתיב "ובתחתם שנה" – לכתוב
ל"א תוכל לאוכלם וקאי אקרא דלעיל שהם מפורשים בו. הלכך לאוכל
חוץ לתורה קלי לא בעי קרא דשרי מולן מפורשים בו. והלכך לא יחי לאו שנכלול. מהדר פריש
שנה לאו דחין לתורה, ויכן דמיא ענין לו תהו ענין לרבי אדרי. הלכך בבכורים לאוכל עד שלא קרא עליון אתא. וכן לכל דוד ודוד למיתיה לרבי חוש. ואם תאמר: בכל דקדשים
הכתובים בבא דין את תתן הלא ענין למלקות לפני וזיקה, בכולן חין מבכורים. אף על גב דילפין מקל תומר – אין מוזריין מן חוץ. דבשלמים ותורה על ברוך צריך לאוקמי
קודם וזיקה. ולא שייך בדו איסור בבכורים ופרש רש"י: אין הכי נמי, דהא דפטרין לכולהו אצטריך באוכל לפני וזיקה. דהא דרבי שמעון מפרש לבבוי לאהורה אכלא אחי וזיקה
– איסורא קאמר. מחזאת ואשם דחין חין לקלעים לוקה – היינו מוש "בשר בשדה טרפה לא תאכל" הוא דנפקא. כדלמך. ולוקה חמשה דאמר רבא – מוש איסור קאמר. ותרין
לומר דהא כדפרשיש לעיל, דרמנן ליה לרבי שמעון דבכור אחי לאהורה דאיסורא לאחי וזיקה. דהא איצטריך לקלות לאוכל חוץ לתורה לפי שאין עושין מן חוץ. אלא שמענו
ליה ודא דבכור ודכלולה אתו לשני בריהם. דהא לאיסור תואר למלקות לפני וזיקה. ולכן אמר דלאו דבכור לא הוצרך לאיסור לפני וזיקה, דמקל תומר דאחי לתורה, למרנה, אלא איסור
דלאחי וזיקה. וכן כחזק ונעלה. דע. כאן. וסובא קשה: ומאי ליה הא לרבי שמעון דאחורה דכל דוד אתא משום איסור ומלקות? דהא אהורה דבכורים לא אתא למלקות בבכורים
דער שלא קרא. ולשום איסור חדש לא אתי. ותורה נמי לא אתי אלא למלקות דלפני וזיקה. ומגלה דאין אתו בשביל איסור חדש דכל דוד אינו דלא אתי אלא משום מלקות
דלפני וזיקה גרידא ותו. מאי קאמר בתורה ובבבלי: לא לחין לתורה קל תומר ממשער? ויהי לו לומר דמגפיה אתא. ומצי למכתב "אל תוכל לאוכלם", דבשביל לאו לא היה לו
למחר ולפרש וקודש קשה ללשנא דרבי שמעון דאמר: אלא לאוכל בכבור אחי וזיקה שולקת. ואינו אלא איסור בעלמא ועוד קשה דכין דהא דמריבין איסורין קדמינן. דעלמא הוא. כדפרש
הקונטרס

**אלא לאוכל מן העולה לאחר וזיקה, אפילו בפנים,
שהוא לוקה. אמר רבא: דילידא אימיה קרבי שמעון
תליד, וזי לא – לא תליד. ואף על גב דאית
פירכא: מאי חומרא דבכורים ממעשר – שכן
אסורים לזרין, אדרבה מעשר חמור, שכן אסור
לאונן; ומאי חומרא דתורה ושלמים ממעשר – שכן
מעוניין ממן דמים ואימורין לגבי מזבח, אדרבה מעשר
חמור, שכן מעוניין כסף צורה; ומאי חומרא דבכור
בתורה ושלמים – שכן קדושתו מרובה, אדרבה תורה
ושלמים חמורים, שכן מעוניין מסיבה ונכסין תנוגות
הוה ושוך; ומאי חומרא דהפאת ואשם מכבד –
שכן קרשי קדשים, אדרבה בכור חמור, שכן קדושתו
מרהם; ומאי חומרא דעולה מהפאת ואשם – שכן
פילי, אדרבה הפאת ואשם חמיר, שכן מכפיר;
ובכור חמיר מעולה, דאית בהו שתי אכילתו! –
אלא מאי דילידא אימיה קרבי שמעון? – דלמאי
דסבידא ליה לדידיה, מקום ליה לקרא ודריש ליה.
וכי מוזריין מן חוץ? הא אפילו למאן דאמר
עלמא. **וחומרא רבא: דו שאכל מן העולה לפני
וזיקה חוץ לתורה, לרבי שמעון לוקה חמש!**
במשה איסורין הוה – ויהא אגן תנן: אלו הן הלוקין
אלא**

– לאיסור בעלמא קאמר, ולא למלקות. וזו **שאל** מן העולה בו? דוקא דו קאמר. ואף
על גב דבכור לגבי עולה דו הוא – דהא דו דוקא קאמר, דאי בן – בער ליה חד לאו.
דאח תמס דקאמר, חד משום חין לתורה דאחי בכל תומר ממשער, וחד משום לפני
וזיקה דאחי בכל תומר מתורה ושלמים, וחד משום לאו דלפני וזיקה דאחי
בכל תומר מבכור וכל שכן לפני וזיקה. וחד משום אוכל חוץ לקלעים דאחי בכל תומר
מחזאת ואשם, וחד משום אוכל עולה ואפילו בן ובתן הקלעים, וכל שכן דו חין
לקלעים חוץ לתורה. אמלא לוקה חמש. משום **חמשה איסורים** – קאמר, ולא לללקת
עליון. והאגן תנן: אלו הן הלוקין – וקתיי בבכורים ואוכל קדשי קדשים חוץ לקלעים.

קרא
לאוכל עולה – אפילו לאחר וזיקה, ואפילו בן, שהוא לוקה. ואהורה עשה אשכח בה
בעלמא (וזיקה א) "וערבו בני אחריך וגו'" כליל הוא ולא לאכילה. וייליד **אימיה קרבי**
שמעון תליד – כל שאמו וילדת תבסך דרמיס. ויהי רצון שיהא כרבי שמעון, **ואף על גב**
דאית ביה פירכא – למיתיה. דממשבח פירכא בבבלי ואילו. **בכורים** – מותרים דאחי
לרבי שמעון, ביבמות בפירק "הערך" (עבא, א) וכן
– וזם מיתת מותו. כמין כסין צורה – לפירוט,
דבכורי (זכרים די) "זרעת תבסך בידך" – דבר
שיש עליו צורה. בכור אינו שניין לא פסיכה ולא
נכסין – דברתן בענינות הפירק "שתי מדות"
(עבא, א) אלא מאי **חאי דילידא אימיה בו** –
הואיל ואית פירכא למיתיה,
מדו כשחיה דלמאי דבכריה ולי מרס **ליקא**
וריש ליה – לפי דעתו, שהחומרים שהוא
מזגא באותו שהוא מזגא תמורים נראין לו
תומר – סרט את המקרא לומר בהפך למצוא
איסורין שמציא. שאם דרשו כסדר – לא היה
יכול ללמוד ממנו האיסורין הללו בכל אחד
ואחד. שאם דרש תחלה "ובכוריה" זה הבכור,
וכי מה בא ללמדנו אם לאוכלו חין לתורה? כל
תומר ממשער, אם לאוכל לפני וזיקה? כל
תומר מתורה ושלמים – אין זה נכון. שיענין
לא מצאו בתורה ושלמים. ועל כרחו היה צריך
לומר: דא לא בא הכותב אלא לאוכל מן הבכור
לפני וזיקה שהוא לוקה, ומעתה אין לו אהורה
לאוכל משום לאחר וזיקה ודאחי וכן בבבלי. א
אחי זה. וכי מוזריין מן חוץ – דקאמר אם
לאוכלו חין לתורה כל תומר ממשער בו, ותה
אם לפני וזיקה קל תומר מתורה – דלמא
כלולו חין לתורה אחי, דקאמרמל כל תומר –
אין מוזריין מן חוץ. ואין כאן "אם אינו ענין."
ואפילו למאן דאמר בו – דהא רבי יצחק דאית
ליה באחותו בת אביה ובת אמו עושין מן חוץ.
וגבי אהורה איכא קרא יתיירא. **איסורא בעלמא**
– האי דקא מיתיי בבבליה אהורה בכל תומר

לאוכל עולה – אפילו לאחר וזיקה, ואפילו בן, שהוא לוקה. ואהורה עשה אשכח בה
בעלמא (וזיקה א) "וערבו בני אחריך וגו'" כליל הוא ולא לאכילה. וייליד **אימיה קרבי**
שמעון תליד – כל שאמו וילדת תבסך דרמיס. ויהי רצון שיהא כרבי שמעון, **ואף על גב**
דאית ביה פירכא – למיתיה. דממשבח פירכא בבבלי ואילו. **בכורים** – מותרים דאחי
לרבי שמעון, ביבמות בפירק "הערך" (עבא, א) וכן
– וזם מיתת מותו. כמין כסין צורה – לפירוט,
דבכורי (זכרים די) "זרעת תבסך בידך" – דבר
שיש עליו צורה. בכור אינו שניין לא פסיכה ולא
נכסין – דברתן בענינות הפירק "שתי מדות"
(עבא, א) אלא מאי **חאי דילידא אימיה בו** –
הואיל ואית פירכא למיתיה,
מדו כשחיה דלמאי דבכריה ולי מרס **ליקא**
וריש ליה – לפי דעתו, שהחומרים שהוא
מזגא באותו שהוא מזגא תמורים נראין לו
תומר – סרט את המקרא לומר בהפך למצוא
איסורין שמציא. שאם דרשו כסדר – לא היה
יכול ללמוד ממנו האיסורין הללו בכל אחד
ואחד. שאם דרש תחלה "ובכוריה" זה הבכור,
וכי מה בא ללמדנו אם לאוכלו חין לתורה? כל
תומר ממשער, אם לאוכל לפני וזיקה? כל
תומר מתורה ושלמים – אין זה נכון. שיענין
לא מצאו בתורה ושלמים. ועל כרחו היה צריך
לומר: דא לא בא הכותב אלא לאוכל מן הבכור
לפני וזיקה שהוא לוקה, ומעתה אין לו אהורה
לאוכל משום לאחר וזיקה ודאחי וכן בבבלי. א
אחי זה. וכי מוזריין מן חוץ – דקאמר אם
לאוכלו חין לתורה כל תומר ממשער בו, ותה
אם לפני וזיקה קל תומר מתורה – דלמא
כלולו חין לתורה אחי, דקאמרמל כל תומר –
אין מוזריין מן חוץ. ואין כאן "אם אינו ענין."
ואפילו למאן דאמר בו – דהא רבי יצחק דאית
ליה באחותו בת אביה ובת אמו עושין מן חוץ.
וגבי אהורה איכא קרא יתיירא. **איסורא בעלמא**
– האי דקא מיתיי בבבליה אהורה בכל תומר

מכות. ואלו הן הלוקין – פרק שלישי דף יח עמוד א – מותין מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

קרא יתירה הוא – האי קרא ד'לא תוכל לאכול' דקא מני בכולהו בגויה. דמכרי בתיב לעיל מינה 'והבאתם שמה', וכולהו בהאי קרא בתיבי – לכתוב בתריה 'לא תוכל לאכול בשעריך' אם על חוץ לחומה בא להוסיף. ולא שבכללות לא הוי, כיון דאבולה קאי הוי לאו אבל חד דודי. ודכרי דמי לאו שבכללות – כגון 'לא תאכל כי אם צל' אש', ובגין 'מכל אשר יעשה נפשו דייק' וגי' למישרי

אָלָא קְרָא יִתְרָא הוּא, מִכְרֵי בְּתִיב "וְהָבֵאתָ שָׁם וְאֵכָלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּמִקּוֹם" וְגו', לְכַתּוּב רַחֲמָנָא "לֹא תֹכֵל לְאֻכְלִים", מִיְהִיר מִפְּרֶשׁ בְּהוּ רַחֲמָנָא לִפְנֵי לִי? אָלָא לְיִחוּדֵי לְהוּ לֹאִי לְכָל חַד וְחַד. גּוּפָא, אָמַר רַבָּא: וְר' שָׁאֲבֵל מִן הָעוֹלָה לִפְנֵי וְרִיקָה חוּץ לְחוּמָה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן לֹקֵחַ הֶבֶשׁ. – וְלִילְכִין נִמְי מִשּׁוּם "וְחִי, הֵכָא דִּבְנֵיכֶם נִמְי לֹא חִוִּי. – הֵנִי מִיְלֵי הֵיכָא וְלִבְנֵיכֶם "בִּיבְשָׁר בְּשָׂרָה מִרְפָּה לֹא תֵאכְלוּ", כִּיּוֹן שְׁרִיצָא בְּשָׂרָה חוּץ לְמַחֲצִיתוֹ – נֶאֱמַר! – הֵנִי מִיְלֵי הֵיכָא דִּבְנֵיכֶם חִוִּי, הֵכָא דִּבְנֵיכֶם נִמְי לֹא חִוִּי. – וְלִילְכִין נִמְי בְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר, דְּאָמַר רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: "לֹא יֵאכֵל כִּי קֶדֶשׁ הוּא", כֵּל

אנן: אלו חן הלוקין, ורקני קדשים קלים ומעשה שני חוץ לחומה. אלמא בתורה ושלמים דרוחן לחומה לק, ולומר – והא אוקימנא דלאו לפני וריקא חוץ קרא יתירה הוא, מכרי בתיב 'והבאתם שמה', דאדור ומפרש בכל חד להו לז' שמע מינה ליחודי לאו בכל חד וחד. כלומר, לכתוב 'לא תוכל לאכול', ואדורה מענין כדסלקא דעתיה עד השואל. ומדקמי

דבתיב

איסור חוץ לחומה בכל חד מקל וחומר דמעשה, ועיקר הלאו דבכל חד חוד למלקות בדבר חדש הוא דקאמי בכל חד. והשתא דחור ומפרש בכולהו – ליחודי לאו בכל חד חוד, כלומר לגלוי לו למלקות באיסור דרוחן לחומה בכל חד חוד. והשתא איכא שני מלקות בכל חד חוד. מותין לחומה מפרק איתאי. ומלקות בדבר חדש כמו שאנו נעמידין לו עיקר הלאו בקרא קאנא. אבל מה שבכור למד מתורה, והשתא משתדל, ועולה משלשון – הנהו לאיסור ולא למלקות, דלא מהני היתור אלא לגלוי לאיסור לחוץ לחומה. דילפנין בכולהו מקל וחומר למעשה לומר דמלקות נמי איכא. ולוקח חוש דקאמי רבא – לאו חמש מלקות. והכי קאמי בסוגיא 'וכפריש רשי' ואם האמר: ומעשה נופח אמאי חדר ופרט ביה? ויש לומר דמעשה צריך על בדרך לכתוב בדריא, וחד דקאמי 'לא תוכל' לאכול – אשאר. ודא דאי לאו כי בתיב מעשה בדריא, ולא בתיב אלא 'לא תוכל לאכול' – לא היתור דורש דבר חדש, ודאי אין בתיב תיור לומר מה בא זה ללמדנו מקל וחומר דמעשה, שדרי אין אריכות דקרא יותר משאם היה מפרש מעשה לבדו. ומיידו קשה למורי שחיהו דאם בן הכיזי ילפנין בכולהו אינין מתורה לענין לפני וריקא, וכן בבבבוי דא ליכא שום יתור אריכות לשון, דאז בכולהו נפקי בחדא מילא תוכל לאוכל! אלא ודאי צריך לומר דכיון דבגולן מפורשים בקרא דלעיל 'והבאתם שמה' וגי', כי דוד בתיב 'לא תוכל לאוכל' דרי כאילו נפרשו כולם בחדא לאו, ושפיר גמיר דח מותריה בקל וחומר כאילו נכתב בדריא. ומכל מקום לא קשה קושיתא שפיר: מעשה נופח אמאי חדר, לפרוט ביה. דאיכא למימר דאנן אינן כתיבי, כדאמרין (בבא קמא דס'ד) פרשה שמונה ונשת – בשביל דבר חדש שנתחדש. ועוד, דעל בדרך הזה אמנא ליכא במעשה לאו בחוץ לחומה, דמפרשים באינן ושידי במעשה, דאז השתא 'לא תוכל לאוכל' לא קאי אעיקרא. ורבינו יצחק מפרש: ליחודי לאו לכל חד חוד – דאיתני היתור לגלוי לז' דעל כל איסורין שאנו שומעים בבולן מקלים ומוחריים הללו, ששבולין שני חוב מלקות. ולפי זה, לוקח חוש דקאמי רבא – לוקח חמש ממש. וקשה: דאם בן מרי צריך בסמוך: וילקין משום דריב אלעזר בוי? לישני דלא רבי אלעזר לאו שביכולתו הוא ואין לוקח עולו, דאמי רמירן פר' 'כל שעה' (פסחים מא.ב), ורבא קא חשיב מלקות שני חוב דאין רבינו נמי דמצי לשניי הכי, וצריפא מינה משני דלא שייך דאז כולל כולל לאו. ואם האמר: לפרוש שפירש 'זאת תן אלו חן הלוקין', ופריך מהא דתנן קדשים קלים חוץ לחומה לילקין – לישני דמלקות חוץ לחומה מטעם 'ובשר בשדה טורפה' כיון שצא חוץ למחיצתו נאסר! ואומר הרב רבני יצחק דקם ליה להתלמוד דטעמא דמיתניחן דמחויב חוץ לחומה – לאו מהאי קרא. דאם בן ליתני קדשי קדשים שיצאו חוץ מן הקלעים וקדשים קלים, ודוי משמע דמכיון שיצאו חוץ לחומה נאסרו אפילו חור ואבלם בפנים לוקח עליהן, כדאיתא בפרק 'ברמה המקשה' (תולין סח.ב), והשתא דקנין חוץ לחומה משמע שיש מלקות מטעם שאדם האוכל עומד חוץ לחומה, ודוינו מפרק ד'לא תוכל לאכול בשעריך'. וקצת קשה: בביריתא דמוקי רבי שבעין 'בסך רגאנן' חוץ לקלעים, תיפוק לי מפרק ד'ובשר בשדה טורפה' וגי' רבי ברין 'ברמה המקשה' (שם) דקאמי: לפי שמצינו במעשה שאם יצא חוץ למחיצתו חור דמותר, מדרתיב 'לא תוכל לאכול בשעריך' – בשעריך הוא דלא תיכול, דא יצאו חוץ לקלעים מותרין. וקשה, דאז חטאת ואשם נמי כתיבי בהאי קרא. ואפילו הכי יצאו חורא אסורין ופירש רבינו יצחק בן אשר: ודאי בני חטאת ואשם הכי אמר קרא. לא תוכל לאכול בשעריך (אלא כי) קאם חוץ לקלעים. אבל מעשה בכוריים אמרין בהו פירקא דלית ביה לאו עד שיראו פני הבית, וקאמי 'לא תוכל' (לואכל) בשעריך, משמע: בשעריך דאי לא תיכול, אבל לא חוץ לקלעים. וד'לילכין' משום ד'לא יאכל קדש' – רשי' פירש ולא טריטין ליה. משום דהוהא: בתרומה כתיב, ואנן בן 'זאת' 'זאת' חטאת. חטאתא, אפילו הכי לא נחא, ודוק סוף ליתא אלא בשוה פרוטה רישו (כמו) אבילה, ורבא לא מני אלא אבילה כותל, אלא סרי' 'זור לא יאכל כי קדש הס'.

ויליכין משום ובשר בשדה טורפה לא תאכל – וקשה אמאי לא אמרין 'בשר בשדה' לאו שבכללות. דאמרין בסוף פרק 'עד גזשה' (תולין קב.ב) דאובל בשר מן חוץ לוקח משום 'בשר בשדה' שדרי בכולל הוא כל חסותן מחיצתה. בן הוציא עובי ידו חוץ לאמן בן הוציא חוץ לחומה. דמאי שנא מרואם עלי אש' ותחשבו חוץ לשבכללותו חוץ לחומה. דלא ודאי ודאי לאו שבכללות אלא בגין 'אם צל' אש' שכולל לא ומבושל, וכן בן שבקדש פסול דירצא ומטא ופסולין אחרים שכן שמו. אבל רבא שכולל כל יצא, ושם יצא חורא דאי, רק דדוי בכמה דרכים – לא חשיב ליה לאו שבכללות. ודרי. דאז לאו דגורר נפקי מ'זרשפת' הותר באש לא יאכל, והם מינה חוין גורר דתורה ודורר דקדשים קלים ודורר דקדשי קדשים, ולא חשיב לאו שבכללות. כן נראה למורי שחיהו.

ב שבקדש פסול בא בחבוב ליתן כר – ואם תאמרו אמאי לא משני משום הכי לא לך –
הדחי לאו שבכללות, דכולל פסול דירוא וטמא ופסולי אחרים ויש לומר: דלפירוש
הקונטרס לעיל דתא, דפרש דלוקא דקמור אינו רוצה לומר כי אם אימור בעלמא, ומשום
הכי פריך. נמי דלוקא לאו דמי משום לאו שבכללות, מכל מקום איסורא מיהא איבא, וזילקי
הדמיון.

כל שפנקש פסול, בא תחבוז ליתן לא תעשה על
אכלתו! - הני מילי חיבא דקודם פסולו חיו, חבא
דקודם פסולו נמי לא חיו. - ולילקו נמי פאדך דרבי
אלעזר. דתניא, רבי אלעזר אומר: כל שהוא ב"פילל
תורה" ליתן לא תעשה על אכלתו - אין הכי
נמי, ורבא מרמי קרא קאמר. אמר רב גידל אמר
רב: (סוין כו"א) פהן שאכל מחפאת ואשם לפני
וריקה - לוקה. מאי טעמא? דאמר קרא "ואכלו אתם
אשר פפר בהם", לאתרי פפרה - אין, לפני פפר
אשר, לאו הבא מכלל עשה - לאו הוא. מחבב
רבי: "וכל הבא מפרסת פפרה ושעט ששע שתי
פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו", "אתה
תאכלו" ואין בהמה אחרת תאכלו; ואי פדאמרת,
"את זה לא תאכלו" למה לוי? אלא אי אתמר הכי
אתמר, אמר רב גידל אמר רבי: זר שאכל מחפאת
ואשם לפני וריקה - פטור, מאי טעמא? דאמר קרא
"ואכלו אתם אשר פפר בהם", כל חיבא דקרנין ביה
"ואכלו אותם אשר פפר בהם" - קרנין ביה "וזר"
לא יאכל קדש", וכל חיבא דלא קרנין ביה "ואכלו
אתם אשר פפר בהם" - לא תעשה, "וזר לא
יאכל", אמר רבי אלעזר אמר רבי הושעיא: בפריש;
הנחה מעקבת בהן, קרייה אין מעקבת בהן. - וגי
אמר רבי אלעזר הכי? והא אמר רבי אלעזר אמר
רבי הושעיא: הפריש בפריש קודם לחג ועבר עליהן
תהג - ויקבו; מאי לאו משום דלא מצי למיקרי
עליהן? ואי סלקא דעתך קרייה אין מעקבת בהן,
פאמי וקבו? - פדרבי וריא. דאמר רבי וריא: כל
הראוי לביה - אין בילה מעקבת בו, וכל שאינו
ראוי לביה - בילה מעקבת בו. רבי אחא רבי עקיב
מתני לא פדרבי אסי אמר רבי וזנון, ופריא ליה
דריב וזנון אדריב וזנון; וזנון נמי אמר רבי וזנון בפריש

הַהֵחָה מִשְׁכַּבְתָּ בְּהֵן קָרִיִּה אִין מִשְׁכַּבְתָּ בְּהֵן? וְהֵאן בִּשְׁמֵעוֹן, הֵחָה אֶתְהֵן גַּם לֹא
מֵאִמְתִּי מוֹתֵרִין לִכְתֵּימָם? וְאִמֵּר לִיה: הֵרָאוּ לְקָרִיִּה
- מִשְׁרָאוּ פְּנֵי הַבֵּית, כְּשִׁאֵי קָרִיִּה אֶקְרִיֶּה, כְּשִׁאֵי הַהֵחָה
הָא - רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הָא - רַבְּנִן, הֵחָה אֶתְהֵן גַּם לֹא
מֵאִי רַבִּי יְהוֹדָה? וְהֵנָּה, רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר: "וְהֵחָתָה"
אִי אִינוּ אֵלֶּא הֵחָה מִשְׁשׁ? כְּשִׁשְׁאוּ אֹמֶר "וְהֵחָתָה" -
"וְהֵחָתָה" - זֶה תִּנְהַג, וְמֵאן תִּנְהַג דְּפִלְגִי עֲלֵיהּ דְּרַבִּי
תִּנְהַג: "וְלִקְחָה בִּהְיוֹן הַהֵחָה מִיָּדִי" - לִימֹר עַל הַכְּפֹדִי
בֵּן יַעֲקֹב, מֵאִי שְׁמֵעָא דְּרַבִּי אֶלְעִיָּזֵר בֵּן יַעֲקֹב? וְהֵאן
הַהֵחָה מִשְׁכַּבְתָּ מִיָּדִי, וְכֵתִיב "וְיָרִיב בִּבְיָהֶן תֵּאֵשׁ הֵחָה"

[illegible]

42 לְהֵלֵךְ בְּעָלִים - אִף כִּאֲן בְּעָלִים. הָא

שלישי דף יח עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
רש"י

רדתי בנחת "לא יאכל כי קרש הוא", נתן מעט דליר - כי קרש הוא שנפסל, וכמו כן
כל הקדרשים שנפסלו. הני מילי חיבת קדרום פסולו חיו - בנחת. אותה תאכלו -
(דברים) "כל בהמה מפרסת פרסה וגו' אותה תאכלו" ולא בהמה שנאמר שצאן מיטמן
הללו בהו. אלמא לאו הבא מכלל עשה קרינא ביה דזו לא יאכל - דהוה סיפיה
עשה. עשה. דלא יאכל לא יאכל - דהוה סיפיה

חזק קרא ידיו וזר אכל קרש ידיו
 בקדשים משתעי אלא בתרומה, כדכתיב בירושלמי
 דעניא "איז איש מוצע אחרך" דבר השווה
 בורע של אחרך, כמבייב — לפני החג בני קרייה
 נענה, לאור חג בני קרייה נענה, כמבייב
 בתר קרייה "ושמחת בכל הטוב", מעצרת ועד
 החג שהיו זמן שבתה לקיטת פירות מביא
 וקורא, מן החג עד תוכה מביא אותו קרא
 (כמבייב פרק ט משנה ו, תפשיט לפני חג —
 הלה עליון תובת קרייה, ועבר עליון החג
 שאנין קרא עד לקרייה — דקדבוי יורא
 — געלום בארין קרייה לא מבייש שכיב
 אבל באלו שעבר זמן ואינו ארין עד לקרייה
 — מעבבא קרייה דכרבי יורא, דאמר כל יורא
 בליל כל, במוסח מנחות (גפג), חג ידיו
 עלי ששים ואחד עשרוך — מבייש שכיב
 אחד ואחד בכלל אחר, עשר ששים ויכול
 ליבול בכל אחר, כל ששים ואחד שים ויכול
 להרמן אבן אבן, נענין יפה, דהנין ביה ידיו
 גבלין מאי חזי? והאנין חגן, אם לא בלל —
 ששו מעבבא רבי יורא, כל הראוי לביעא חג
 בילה מעבבא רבי יורא, פתח לה — חזי דרבי
 אלעזר אמר רבי תאשיעי כדבא אמר אמר רבי
 יתנין, דרב אסי אמרה משמיה דרבי יתנין,
 חזאנין לקרייה — מעצרת עד החג, משיא
 יפה גבית — משכבסו עד החג, ותנחה לא
 מעבבא כלל, דא רבי יתורה — לרבי יתורה לא
 מעבבא אחר, דרדשי "ותנחתו יתנחתו" ויתנין
 לתנועה, ואין מקרא שיש בהנחה לעבבא ולרמן
 דלא דרשי ליה להכי, מיבעי ליה לשנות
 בתנחה לעבבא, ותנחתו וז' תנופה — רבי
 יתנחתו לשון "לא תום אלהים" וגי' (שמות
 יג) שהוא מנחה אותו לארבע רוחות ומנחה
 ומורה, כגון תנא פדלי עליה — למנחה תנחה
 מעבבא, רבי אליעזר בן יעקב חזא — דנפקא
 ליה תנופה מקראי אחרני, ביה ליהלן קליים —
 דהחזא בעללים משתעי, דכתיב "אית את
 קרנו לה מנחה שלמים" וסמיך ליה "ידיו
 בראייה",

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּפוּרִים
אֵין מַעֲכָת בָּהֶן? וְהָאֵל בְּעַא מַיִינָה רַבִּי אָסִי מַרְבִּי יוֹחָנָן; בְּפוּרִים
אָמַר לֵיהּ: הֲרֵאִינוּ לְקַדְּיָה - מַשְׁקָרָא עֲלֶיהָ, וְשִׁאֵין יִרְאוּן לְקַדְּיָה
קַדְּיָה אֶקְרִינָה, קִשְׁיָה הַנֶּחֱתָ אֲהַנְחָה? - קַרְיָה אֶקְרִינָה לֹא קִשְׁיָה;
גַּם: הַנֶּחֱתָ אֲהַנְחָה גַּם לֹא קִשְׁיָה, הֵא - רַבִּי יְהוּדָה, וְהָאֵ - רַבְנָן.
כִּי יְהוּדָה אָמַר: "וְהַנְחָתוּ" - זו תַּנְּפֹה, אֲתָהּ אֹמְרָא זו תַּנְּפֹה,
מִשְׁהוּרָא אֹמְרָא "דְּרִי" - הֲרֵי הַנֶּחֱתָ אָמַר, הֵא מָה אֵין מַקְשִׁין
אֵין תַּנָּא דְּפֻלְגִי עֲלֶיהָ יוֹדִינָה? רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן עֲשֶׂה הֵא, הֵא
מִידָּד - דְּלִמַּד עַל הַבְּפוּרִים שְׁמַעְיִנוּן תַּנְּפֹה, דְּבִרֵּי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר
אֲלִיעֶזֶר בֶּן עֲשֶׂה? אֲתֵינָא "דִּי" "דִּי" מִשְׁלָמִים: כְּתִיב הֵבָא "וְלֶחֶם
דְּרִי" תְּבַאֲרֵנָה אֵת אִשִּׁי ה'", מָה כָּאֵן בָּהֶן - אִף לְחֶלֶן בָּהֶן, מָה
דִּי עֲלֵמִים וּמִנִּין. אָמַר רַבָּא בַר אֲבָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק: בְּפוּרִים

לאחין. אמר רבי פינחס קומי ר' יוסי אין כבית שמאי אלא אפילו חלצו הצרות לא נפטרו אחיות. ותנינן רבי לעזר אמר משום בית שמאי אומרים יקיימו ובית הלל אומרים יוציאו. הוי תרין תנאין אינון על דבית שמאי. חד אמר חלצו צרות נפטרו אחיות. וחרנה אמר חלצו צרות לא נפטרו אחיות. תני אבא שאול אומר קול הווי בית הלל בדבר הזה. מה לגנאי. לשבח מלויז' מה איסור יש כאן. אשכח תני בשם רבי שמעון אם קדמו וכנסו יקיימו והן שבעלו שניהן כאחת. על דעתיה דאבא שאול מותר לבעול בתחילה. על דעתיה דרבי שמעון והוא שעבר ובעל. כנס הראשון ובעל אומר לשני שיבעול. לא בעל הראשון אסור לבעול בעילה שניה שמא ימות אחד מהן ונמצא כבא על אחות יבמתו

[דף י"ז ע"ב]

תני מת השני הראשון מוציא את אשתו בגמ' ואת אשת אחיו בחליצה אפילו מת השני לא רבי שמעון היא דרבי שמעון פטר את השנייה מן החליצה ומן הייבום. אמר רבי זעורה קיימתי' כל יבמה שנראית לצאת בחליצה אינה מותרת בלא חליצה היה לראשונה צרה חליץ לה. נפטרה צרתה ובא עליה ביאת איסור היא ולא נפטרה צרתה. חליץ לה ובא עליה מה נפשך אם בחליצה היא תתיר. אם בביאה היא תתיר. אמר ר' יודן קיימתי' כהדא חכונם את יבמתו ונמצאת מעוברת כמה דתימר תמן צרתה לא תינשא עד שתדע כמה היא ניתרת אם בעובר אם בביאה. אף הכא צרתה לא תינשא עד שתדע כמה היא ניתרת אם בחליצה אם בביאה. היה לשני' צרה כונס את הצרה ומקיים את אשתו ואסור בשני'.

[דף י"ח ע"א]

הדא היא מותר הוא אדם באחות צרת חלוצתו ויהא אסור בצרה משום צרת אחות חלוצתו. אמר רבי יודן אילו ביקש לבעול את הצרה עד שלא כנס שמא אינו מותר בה בתחילה הוא מותר בה ובסוף הוא אסור. אם אומר את כן נמצאתה עושה צרה לאחר מיתה ואין צרה לאחר מיתה. היו חמשה אחין שלשה מהן נשואין לשלש אחיות ומתו. רב אמר זה חולץ לאחת וזה חולץ לאחת והשלישית חולצת מאי זה מהן שירצה. שמואל אמר זה חולץ לאחת וזה חולץ לאחת והשלישית חולצת משניהן. רבי אומר חליצה קניין. שמואל אמר חליצה פטור. רבי זעירא אמר חליצה קניין. רבי הילא אמר חליצה פטור. מיליהון דרבנן אמרין חליצה פטור. שמעון בר בא בעא קומי ר' יוחנן מה בין חולץ מה בין מגרש. א"ל את סבור חליצה אינו קניין אינה אלא פטור. אין האחין חייבין עליה משום אשתו של חולץ. אבל חייבין עליה משום אשתו של מת. לוי אמר זיקה קניין וכל

אחת ואחת צריכה חליצה משניהן. מתניתא פליגא על שמואל החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותי והיא אסורה בקרוביו. שנייה היא הכא שכבר נראה לפטור בה. מתניתא פליגא על רב החולץ ליבמתו ונשא אחיו את אחותה ומת חולצת ולא מתייבמת. הדא מסייעא למאן דאמר חליצה פטור ברם הכא כמאן דאמר חליצ' קניין. ויש אדם מתכוין לקנות שתי אחיות כאחת. פתר לה לאחר מיתה. אין לאחר מיתה ייבום פתר לה כרבי לעזר דרבי לעזר אמר אף על פי

[דף י"ח ע"ב]

שבטל הגורם האיסור במקומו. מתניתא פליגא על רב שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד מופנה מת אחד מבעלי אחיות ועשה בה המופנה מאמר ואחר כך מת אחיו השני. בית שמאי אומרים אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה. בית הלל אומרים מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה. הדא מסייעא למאן דאמר חליצה פטור. ברם כמ"ד חליצה קניין. ויש אדם מתכוין לקנות שתי אחיות כאחת. פתר לה לאחר מיתה. ואין לאחר מיתה ייבום פתר לה כרבי לעזר דרבי לעזר אמר אף על פי שבטל הגורם האיסור במקומו. מתניתא פליגא על רב שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה משום רבי יודה בן בתירה אמרו אומר לו המתן עד שיעשה מעשה. חלצו אחין או כנסי יבם או אשתו. מתה היבמה יבנים. מת היבם מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה. הדא מסייעא למאן דאמר חליצה פטור. ברם כמאן דאמר חליצה קניין. יש אדם מתכוין לקנות שתי אחיות כאחת. פתר לה כרבי לעזר דרבי לעזר אמר אף על פי שבטל הגורם האיסור במקומו. מתניתא פליגא על רב כהן גדול שמת אחיו חולץ ולא מייבם. הדא מסייעא למאן דאמר חליצה פטור. ברם כמאן דאמר חליצה קניין אמר לו עכור על דברי תורה. התיב רבי חמא חברין דרבנן והא מתניתא פליגא על רב שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובת בתה או אשה ובת בנו הרי אלו חולצות ולא מתייבמות. שנייא היא איסור אשה ובתה בין בחיים בין לאחר מיתה. אילין תרין אחריותא פליגי על רב ולית להון קיום:

[דף י"ט ע"א]

הלכה ב משנה היתה אחת מהן אסורה על האחד איסור ערוה אסור בה ומותר באחותה והשני אסור בשתייהן איסור מצוה או איסור קדושה חולצת ולא מתייבמות היתה אחת מהן אסורה על האחד איסור ערוה והשניה אסורה על זה איסור ערוה האסור לזה מותר לזה והאסור לזה מותר לזה וזו היא שאמרו אחותה שהיא יבמתה או חולצת או מתייבם:

גמרא אנם אשה וילדה בת והלכה ונישאת לאחיו ולה אחות מאם מאיש אחר נשואה לאחיו השני ומת בלא בנים הרי זה אסור בכתו ומותר באחותה הדא היא בתו אחותה שהיא יבמתה מתייבמת. היתה אחת מהן אסורה על זה כו'. אנם אשה וילדה בת ובא אחיו ואנסה וילדה בת ונשאו שתיהן לשני אחים מאב אבל לא מאם. זה אסור בכתו ומותר באחותה. וזה אסור בכתו ומותר באחותה הדא היא האסור לזה מותר לזה והאסור לזה מותר לזה:

הלכה ג משנה שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובתה או אשה ובת בנה הרי אילו חולצות ולא מתייבמות ורבי שמעון פוטר היתה אחת מהן אסורה על זה איסור ערוה אסור בה ומותר באחותה איסור מצוה או איסור קדושה חולצות ולא מתייבמות ורבי שמעון פוטר:

גמרא עולא בר ישמעאל אמר כך פירשה רבי הושעיה אבי המשנה רבי שמעון פוטר את השנייה מן החליצה ומן הייבום. אמר רבי יוחנן חבורה היתה מקשה שלא עלת על דעת שיקנה אדם שתי אחיות כאחת. אמר רבי חנינא קומי רבי מנא ופליגא. ולמה רבי שמעון פוטר את השנייה מן החליצה ומן הייבום. אמר ליה שלא עלת על דעת שיקנה אדם שתי אחיות כאחת.

[דף י"ט ע"ב]

תמן אמרין דברי רבי שמעון הין זיקה נופלת למקום זיקה. רבי בא בשם רבי לעזר והוא שעבר ובעל. היך עבידא קידש אחד מן השוק את השנייה על דעתין דרבנן קידושין גמורין. על דעתיה דרבי לעזר קידושין תלויין לבשיבעל את הראשונה קידושין תופסין את השנייה. בא על השנייה. על דעתין דרבנן ביאת ערוה. על דעתיה דרבי לעזר אינה ביאת ערוה. מתה הראשונה על דעתין דרבנן מותר בשנייה. היה לראשונה צרה [הלץ לה נפטרה צרתה היה לשנייה צרה] כונס צרה ומקיים את אשתו ואסור בשנייה. הדא היא מותר הוא אדם באחות צרת חלוצתו. ויהא אסור בצרה משום צרת קרובת חלוצתו. אמר רבי יודן אילו ביקש לבעול את הצרה עד שלא כנס שמא אינו מותר בה בתחילה הוא מותר ובסוף הוא אסור. אם אומר את כן נמצאת עושה צרה לאחר מיתה. ואין צרה לאחר מיתה. מהלפא שיטתיה דרבי שמעון תמן הוא אמר מייבם לאי זו שירצה וחולץ לשנייה. והכא הוא אמר אכין. אמר רבי זעירא עד אנן תמן שמעית טעמא תמן זיקת שני יבמין אינה זיקה וזיקה נופלת למקום זיקה. ברם הכא זיקת יבם אחד ואין זיקה נופלת למקום <מאמר> זיקה. אמר רבי מתניה מה איכפלין אחיות גבי נכריות. אין את בעי מקשייא קשית' על ההיא דרבי זעורא בשם רב ששת תניי תמן דברי ר' שמעון שתייהן אסורות.

[דף כ' ע"א]

מחלפא שיטתיה דרבי שמעון. תמן הוא אמר שתיהן אסורות. והכא את אמר שתיהן מותרות:

הלכה ד משנה שלשה אחין שנים מהן נשואים שתי אחיות ואחד מופנה ומת אחד מבעלי אחיות ועשה בה מופנה מאמר ואחר כך מת אחיו השני בית שמאי אומרים אשתו עמו והלו תצא משום אחות אשה ובית הלל אומרים מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה וזו היא שאמרו אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו:

גמרא ב"ש אומרים כר' לעזר בן ערך. דרבי לעזר בן ערך אמר המאמר קונה קניין גמור ביבמה. אין כרבי לעזר בן ערך גירש לבעלת מאמר לא תהיה צריכה חליצה. ואמר רבי הילא בשם ר' לעזר מודיי בית שמאי שאם גירש לבעלת מאמר שהיא צריכה ממנו חליצה. אלא כר"ש דרבי שמעון אמר המאמר או קונה או לא קונה. אין כר"ש מה נפשך קנה מאמר ואין אחריו כלום. לא קנה מאמר למה לי אשתו עמו והלו תצא משום אחות אשה. שמא מאמר דבית שמאי כזיקת רבי שמעון. על דעתין דרבנן דתמן כמה דרבנן דתמן אמרין המאמר קונה ומשייר כן רבי שמעון אומר קונה ומשיירת. ר"ש אומר אין זיקה נופלת למקום זיקה. כן בית שמאי אומרים הכא אין זיקה נופלת למקום מאמר. ר' יודן בעי קידש אשה מעכשיו לאחר שלשים יום ונפלה לו אחותה בתוך שלשים יום

[דף כ' ע"ב]

אפילו כן אשתו עמו והלו תצא משום אחות אשה. אמרי לא אמרו בית שמאי אלא על ידי זיקה ועל ידי מאמר. וההיא דאמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן אפילו קידושין מאה תופשין בה ולא כבית שמאי:

הלכה ה משנה שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד נשוי נכרית מת אחד מבעלי אחיות וכנס נשוי נכרית את אשתו ומת שנייה יוציא משום אחות אשה וראשונה משום צרתה עשה בה מאמר ומת נכרית חולצת ולא מתייבמת:

גמרא בין רבנן בין רבי שמעון מודין בה. כרבנן צד שקנה מאמר כנגדה אסור בצרה. וצד שלא קנה בה מאמר כנגדו <אסור> מותר בצרה לפיכך חולצת ולא מתייבמת. כרבי שמעון קנה מאמר שתיהן <מותרות> אסורות. לא קנה מאמר הראשונה אסור' והשניה מותרת מספק חולצת ולא מתייבמת:

הלכה ו משנה שלשה אחים שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד נשוי נכרית ומת נשוי נכרית וכנס אחד מבעלי אחיות מהן את אשתו ומת ראשונה יוצאה משום אחות אשה והשנייה משום צרתה עשה בה מאמר נכרית חולצת ולא מתייבמת:

גמרא בין רבנן בין רבי שמעון מודיי בה:

הלכה ז משנה שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד נשוי נכרית מת אחד מבעלי אחיות וכנס נשוי נכרית את אשתו ומתה אשתו של שני ואחר כך מת נשוי נכרית הרי זה אסורה עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת:

גמרא אמר רבי אבינא הדא דאמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן לא דומה איסור אחיות יבמות לאיסור אחיות שאינן יבמות:

הלכה ח משנה שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד נשוי נכרית גירש אחד מבעלי אחיות את אשתו ומת נשוי נכרית וכנסה המגרש ומת זו היא שאמרו וכולן אם מתו או שמיאנו או נתגרשו או שנמצאו איילוניות צרותיהן מותרות:

[דף כ"א ע"א]

גמרא גירש. רבי חגי בשם רבי זעירא לא סוף דבר בשגירש ואחר כך כנס. אלא אפילו כנס ואח"כ גירש. הדא היא דתננן שאם מתו או נתגרשו צרותיהן מותרות. אמר רבי יודן אף רבי לעזר מודה. אמר רבי יוסה ויאות אילו מי שהיה לו בנים ומתו ואח"כ מת הוא שמא אין אשתו זקוקה לייבום. תמן והוא שהיו לו בנים בשעת מיתתו והכא והוא שתהא צרה לאחר מיתתו:

הלכה ט משנה וכולן שהיו להן קידושין או גירושין בספק הרי אלו חולצות ולא מתייבמות כצד ספק קידושין זרק לה קידושיה ספק קרוב לו ספק קרוב לה זו ספק קידושין כיצד ספק גירושין כתב בכתב ידו ואין עליו עדים יש עליו עדים ואין עליו זמן יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד זהו ספק גירושין:

גמרא לית כאן ספק גירושין ממש. כיצד ספק קידושין זרק לה קידושין. והכא זרק לה גיטה ספק קרוב לה ספק קרוב לו זהו ספק גירושין. ר' יוחנן בשם רבי חלפתא דמן הוה וכולן אם נישאת בו לא תצא שלא להוציא ליזה על בניה. בתו שנישאת לשוק בגט זה לא תצא כדי לזק צרתה לאביה.

צרתה שנישאת לשוק בגט זה תצא. בתו שנישאת לאחיו בגט זה תצא. צרתה שנישאת לאחיו בגט זה אפילו לאביה לא תצא. תני שלשה שמורות הללו גובה מבני חורין ואינו גובה מן המשועבדין. אמר ר' בא

[דף כ"א ע"ב]

הדא דתימר בשלא הוחזק השטר ביד המלוה אבל הוחזק השטר ביד המלוה גובה. רבי יוסה בעי אם שלא הוחזק השטר ביד המלוה אפילו מבני חורין לא יגבה. אלא כן אמר קיימין כשהוחזק השטר ביד המלוה. ולמה אינו גובה אמר ר' ביסנא מפני קינונייא. רבי אבון אמר מפני שהוא פסול. עד כדון בשלוח הוזקן ושיעבד הוזקן. לוח הוזקן ושיעבד הבן אית לך מימר מפני קינונייא לא מפני שהוא פסול. והכא מפני שהוא פסול. אמר רבי אבון והא תני אף בגיטי נשים כן אית לך מימר מפני קינונייא. לא מפני שהוא פסול והכא מפני שהוא פסול:

הלכה י משנה שלשה אחין נשואין שלש נשים נכריות ומת אחד מהן ועשה בה שני מאמר ומת הרי אילו חולצות ולא מתייבמות שנאמר יבמה יבא עליה שעליה זיקת יבם אחד ולא שעליה זיקת שני יבמין רבי שמעון אומר מייבם לאיוו שירצה וחולץ לשנייה:

גמרא אילו שומרת יבם שנפלה לפני כמה יבמין שמא אינה מתייבמת. תני רבי חייה אשת אחד מתייבמת. לא אשת שני מתים. ניהא חולץ לבעלת מאמר על שם אשת מת אחד מתייבמת לא אשת שני מתים. שנייה למה אינה מתייבמת. אמר ר' לעזר דרבי מאיר היא דאמר רבי מאיר כל שאין את מייבמנו אין את מייבם צרתו. אמר רבי יוחנן אם אמרה רבי לעזר מני שמעה ואמרה. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו משהגדיל ונשא אשה אחרת אם לא ידע את הראשונה משהגדיל השנייה או חולצת או מתייבמת. הראשונה חולצת ולא מתייבמת. הכא את אומר חולצת. והכא את אומר מתייבמת. הא דאת אמר חולצת רבי מאיר ורבי שמעון. והן דאת אמר מתייבמת רבי שמעון ורבנן. ר' אבון ר' ביסנא בשם ר' אחא והוא שייבם ואחר כך חלץ. אבל אם חלץ בתחילה אסור שמא קנה מאמר ונפטרה בחליצת חבירתה:

[דף כ"ב ע"א]

הלכה יא משנה שני אחין נשואין שתי אחיות ומת אחד מהן ואחר כך מתה אשתו של שני הרי זו אסורה עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת:

גמרא אמר רבי אבינא הדא היא דאמר רבי חילא ר' יסא בשם רבי יוחנן לא דומה איסור אחיות יבמות לאיסור אחיות שאינן יבמות:

הלכה יב משנה שנים שקידשו שתי נשים ובשעת כניסתן לחופה החליפו את של זה בזה ואת של זה לזה הרי אלו חייבין משום אשת איש ואם היו אחין חייבין אף משום ואשה אל אחותה ואם היו נידות חייבין אף משום נידות וכולן מפרישין אותן שלשה חדשים שמא מעוברות הן ואם היו קטנות שאינן ראויין לילד מחזירין אותן מיד אם היו כהנות נפסלו מן הכהונה:

גמרא אם בא על השנייה. חייב שתיים. משום אשת אח. ומשום אשה אל אחותה. תני רבי חייה פעמים ארבע פעמים שמונה פעמים שתיים עשרה. פעמים שש עשרה. הרי אילו חייבין משום אשת איש ההין תרתי ההין תרתי. אם היו אחין משום אשת אח ההין ארבע וההין ארבע. אם היו אחיות משום אשה אל אחותה ההין שיתא וההין שיתא. אם היו נידות משום נידה ההין תמני וההין תמני. הן קטנים והן גדולות פטורין וכולן הן גדולין והן קטנות חייבין שתיים שתיים משום נידה. ואם השיאן אביהן משום שמונה. היו אחד גדול ואחד קטן הנבעלת מן הקטן חייבת משום אשתו של גדול הנבעלת מן הגדול פטורה משום אשתו של קטן. רבי בא בשם רבי ירמיה אנוסה אינה צריכה להמתין שלשה חדשים. והא תנן מפרישין אותן שלשה חדשים שמא מעוברות הן. אם לא היו ראויות לילד מחזירין אותן מיד. שנייא היא הכא מפני תיקון הוולד. אם היו כהנות נפסלו מן הכהונה. אמר רבי יוסי זאת אומרת שהאונסין פוסלין בכהונה כאשת איש:

פרק ד

הלכה א משנה החולץ ליבמותו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהוולד של קיימא הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה בזמן שאין הוולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה:

[דף כ"ב ע"ב]

גמרא בשעבר הא בתחילה לא די מתניתא היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם עד שיהא לה שלשה חדשים. ותחלוץ מיד מה נפשך אם בן קיימא הוא לא נגע בה חליצה. אם אינו בן קיימא הוא הרי חליצתה בידה. רבי זעירה רבי חייה בשם רבי בון בשם רבי יוחנן שלא תהא צריכה כרוז לכהונה. רבי בא רבי יעקב בר אידי בשם ר' הושעיה שלא תהא צריכה כרוז לכהונה. תני ר' הושעיה (דברים

כה) את שאומרים לו ייבם אומרים לו חלוץ. ואת שאין אומרים לו ייבם אין אומרים לו חלוץ. מה נפק מן ביניהון היתה כשירה ונתחללה כגון אלמנה לכהן גדול. וגרושה וחלוצה לכהן הדיוט. מאן דאמר שלא תהא צריכה כרוז לכהונה וזו הואיל ואינה צריכה כרוז לכהונה חולצת. מאן דאמר את שאומרים לו ייבם אומרים לו חלוץ <אינה חולצת>. חלץ בתוך שלשה חדשים מהו שתהא צריכה לאחר שלשה חדשים נישמעינה מן הדא קמנה שחלצה תחלוץ משתגדיל ואם לא חלצה חליצתה כשירה. רבי מנא אמר לה סתם. רבי יצחק בריה דרבי חייה מטי בה בשם רבי יוחנן דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר אין חולצין ואין מייבמין את הקטנה שמה תמצא איילונית. כמה דאת אמר תמן אף על פי שחלצה חולצת. והכא נמי אף על פי שחלצה חולצת. רבי יודן בעי חלץ לה מעוברת והפילה. נישמעינה מן הדא הרי שמת והניח את אשתו מעוברת יכול תהא זקוקה ליבם תלמוד לומר (שם) ולא ימחה שמו מישראל את ששמו מחוי. <יצא זה שאין שמו מחוי יכול תהא מותרת להנשא> תלמוד לומר

[דף כ"ג ע"א]

להקים לאחיו שם בישראל עד שתדע אם בן קיימא הוא אם אינו בן קיימא. יכול אף אשת סרים תהא צריכה לייבום תלמוד לומר ולא ימחה שמו מישראל את שאין שמו מחוי. יצא זה שאין שמו מחוי. יכול אומר צרתה מותרת להינשא. חכונם את יבמתו ונמצאת מעוברת כמה דאת אמר צרתה לא תינשא עד שתדע כמה היא מותרת אם בעיבור אם בביאה. אף בחלוצה כן. חליצה פטור וביאה פטור. כמה דתימר בביאה כך את מר בחליצה. שמואל אמר זכין בעוברין. רבי לעזר אמר אין זכין בעוברין. אמר ר' יוסי אף על גב דשמואל אמר זכין לעוברין מודי והוא שיצא ראשו ורובו בחיים. די מתניתא החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת כמה דאת אמר <תמן> כאן הוא למפרע לא נגעה בה חליצה והכא כן הוא למפרע והוא שיוכה. תמן תנינן האומר אם ילדה אשתי זכר יטול מנה. ילדה זכר נוטל מנה. אם נקבה מאתים. ילדה נקבה נוטלת מאתים. רבי לעזר אמר לא אמר אלא בנו הא אחר לא. רבי יוסה אמר אפי' אחר. על דעתיה דרבי לעזר ובלבד שכיב מרע הא בריא לא. בלבד מטלטלין הא קרקעות לא. מתניתא פליגא על ר' לעזר גר שמת וביבזו ישראל את נכסיו ונדע שיש לו בן במדינת הים. או שהיתה עיברה הכל חייבין להחזיר.

[דף כ"ג ע"ב]

מה עבד לה ר' לעזר. שנייה היא הכא שהוא בנו. וסיפא פליגא על שמואל מן הדא דרבי יוסה החזירו הכל אח"כ מות הבן או שהפילה כל הקודם באחרונה זכה בראשונה לא זכה. אפילו

בראשונה <לא> יזכה. לא כן אמר רבי יוסה אף על דשמואל אמר זכין לעוברין מודי והוא שיצא ראשו ורובו מחיים. הרי אינו בן קיימא. אמר ר' יצחק בר אלעזר משום ייאוש. רבנן דקיסרין רבי חייה בר ווא בשם רבי אבא בר נתן חזר בה רבי נתן. מן מתניתא אם זכר מנה. אם נקבה מאתים. ונקבה גבה לא בעניין כאחד הוא. תני בר קפרא בן יומו זכין לו:

הלכה ב משנה הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהוולד של קיימא יוציא וחייבין בקרבן ואם אין הוולד של קיימא יקיים ספק בן תשעה לראשון ובן שבעה לאחרון יוציא והוולד כשר וחייבין באשם תלוי:

גמרא אמר רבי יוסי כל שאיפשר לך לעמוד על וודאו אין חייבין על ספיקו אשם תלוי. היך עבידא היו לפניו שני זיתים אחד של חלב ואחד של שומן ואכל אחד מהן וחכירו מונח בתיבה ואמר מאחר שאילו אמצא את המפתח יכול אני לעמוד על וודאו. מהו שיהו חייבין על ספיקו אשם תלוי. נישמענינה מן הדא הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת עד שלא יוודע לו אם בן קיימא הוא אם אינו בן קיימא מביא. הדא אמר' שאינו מביא. רב אמר כל שאיפשר לו לעמוד על וודיו <אין> חייבין על ספיקו אשם תלוי. היך עבידא היו לפניו שני זיתים אחד של חלב ואחד של שומן ואכל אחד מהן ובא עורב ואכל את השני מאחר שאינו יכול לעמוד על וודיו אין חייבין על ספיקו אשם תלוי. אבל אם אכל עורב תחילה ואחר כך אכל הוא מאחר שהוא יכול לעמוד על וודיו חייבין על ספיקו אשם תלוי.

[דף כ"ד ע"א]

לא כן אמר רב והוא שיוכיח לפניו חלב ברור. אף על גב דרב אמר והוא שיוכיח לפניו חלב ברור. מידה הוא הכא שיכול לעמוד על וודאו. מתניתא פליגא על רב. כוי רבי לעזר אומר חייבין על חלבואשם תלוי. מה עבד רב פתר לה חלוקין על דברי ר' לעזר. מתניתא פליגא על רב חתיכה של חולין וחתיכה של קודש אבל את אחת מהן ואין ידוע את אי זה מהן אבל מביא אשם תלוי. אבל את השנייה מביא אשם וודאי. אבל את הראשונה ובא אחר ואכל את השנייה זה מביא אשם תלוי. וזה מביא אשם תלוי. ניהא ראשון מבי' אשם תלוי. שני למה. אמר רבי יוסה תיפתר שהיתה חתיכה גדולה ואכל חצייה והניח חצייה. מתניתא פליגא על רב חתיכה של חולין וחתיכה של קודש אבל את אחת מהן ואין ידוע את אי זה מהן אבל מביא אשם תלוי. אבל את השנייה מביא אשם וודאי. אבל את הראשונה ובא אחר ואכל את השנייה זה מביא אשם תלוי. וזה מביא אשם תלוי. ניהא ראשון מבי' אשם תלוי. שני למה. אמר רבי יוסה תיפתר שהיתה חתיכה גדולה ואכל חצייה והניח

חצייה. מתניתא פליגא על רב ספק בן תשעה לראשון בן שבעה לאחרון יוציא והולד כשר וחייבין אשם תלוי. הרי אפשר לך לעמוד על וודיו וחייבין על ספיקו אשם תלוי. אמר רבי יוסה קיימה רבי זעירא קומי רבי חייה רב ווא. ר' חזקיה רב חייה בר בא קיימ' ר' זעורה קמינן מאחר שהוא יכול להערות ולפרוש ולידע אם ממנו הוא אם מאחר הוא במשהו יכול לעמוד על וודיו מה אנן קיימין אם בשבא עליה לאחר מיתת בעלה מיד הוכר עוברה לאחר שני חדשים ניתני בן ט' לזה ולזה בן ז' לזה ולזה. אלא כן אנן קיימין בשבא עליה לאחר שני חדשים והוכר עוברה לאחר ג' חדשים. ניתני היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם עד שיהו לה חמשה חדשים. אלא כן אנן קיימין בשבא עליה לאחר שני חדשים והוכר עוברה לאחר ג' חדשים. ניתני היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם עד שיהו לה חמשה חדשים. אלא כן אנן קיימין בשבא עליה לאחר ארבעים יום והוכר עוברה לאחר חמשים יום. הרי יש כאן שלימין לראשון ומקומעין לשני. שמע מינה שהאשה יולדת לחדשים <שלימים> מקומעין. את שמע מינה שהן שתי יצירות. את שמע מינה שהאשה יולדת לחדשים מקומעין. את שמע מינה

[דף כ"ד ע"ב]

שהאשה מעוברת וחוזרת ומתעברת. את שמע מינה שהאשה אינה מתעברת משני בני אדם כאחת. ופליגא על דרבנן דאגדתא דרבנן דאגדתא אומרים (שמואל א יז) ויצא איש הבינים ממערכות פלשתים. ממאה ערלות פלשתים שהערו בה מאת ערלות פלשתים. אמר רבי מתניה ולא פליגין. עד שלא נסרה הזרע האשה מעוברת משני בני אדם כאחת. משנסרה הזרע אין האשה מעוברת משני בני אדם כאחת. מניין שתי יצירות. רבי זעירא בשם רבי הונא (בראשית יב) וייצר יצירה לשבעה ויצירה לתשעה. נוצר לז' ונולד לשמונה חיי כל שכן לתשעה. נוצר לתשעה ונולד לשמונה. אינו חיי. נוצר לתשעה ונולד <לשמונה> לשבעה איתא חמי אם לשמונה אינו חייה לא כ"ש לשבעה. בעון קומי ר' אבהו מניין לכן שבעה שהוא חייה אמר לון מדידכון אנא יתב לכון זוטא אבטא. זוטא אבטא. בא הספק ליטול את חלקו של אביו אמרין ליה הני אביך בא היבם ליטול חלקו של אחיו א"ל הני בריה. הא כיצד עושין שיפיות ביניהן ומחלקין נכסי המת. נמצאת אומר שיפיות לאחין הפסד לאחין. תחרות באחין שכר באחין. מת חזקן הרי יש באים בנים בוודאי ובין בן בספק. מת הספק הרי יש בן אחי אב בוודאי ואם בספק. מת אחד מן האחין הרי יש בן אח בוודאי ובן אח בספק. מתה אמו של ספק הרי יש כאן בן בודאי ובעל בספק. מת הספק ואח"כ מתה אמו הרי יש בן אחי אם בוודאי ובעל בספק. מת היבם ובא הספק ליטול חלקו של אביו אי הוה קדמיא מוסבן אמרין ליה הני אבוק. אי הוה עתיר אמרין ליה כולן אחין בני אחין בואו ונירש חלקו של אבינו וחלקו

של אחי אבינו תני הראשון ראוי להיות כהן גדול. והשני ממזר בספק. רבי ליעזר בן יעקב אומר אין ממזר בספק. מודי ר' ליעזר בן יעקב בספק כותים ובספק חללים כההיא דתנינן תמן עשרה יוחסין עלו מבבל על דעתיה דר' ליעזר בן יעקב שמונה.

[דף כ"ה ע"א]

על דעתיה דרבן גמליאל ורבי ליעזר תשעה. על דעתיה דרבנן עשרה:

הלכה ג משנה שומרת יבם שנפלו לה נכסים מודין בית שמאי ובית הלל שהיא מוכרת ונותנת וקיים מתה מה יעשה בכתובתה ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה בית שמאי אומרים יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב ובית הלל אומרים הנכסי' בחזקן כתובתה בחזקת יורשי הבעל ונכסים הנכנסין והיוצאין עמה בחזקת יורשי האב:

גמרא הכא את אמר מוכרת ונותנת וקיים מתה מה יעשה בכתובתה. והכא את אמר יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב. אמר רבי יוסי בן חנינה הן דאת אמר מוכרת ונותנת וקיים. כשנפלו לה עד שלא היתה שומרת יבם. והא דאת אמר יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב. כשנפלו לה משנעשית שומרת יבם. נפלו לה עד שלא נעשית שומרת יבם ועשו פירות משנעשית שומרת יבם כמי שנפלו לה משנעשית שומרת יבם. אמר רבי זעירא ההן יבם דהכא צריכא דבית שמאי כבעל הוא או אינו כבעל. אין כבעל הוא יורש את הכל. אם אינו כבעל לא יורש כלום. מספק יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב. בית הלל פשיטא ליה כבעל ויורש את הכל. שכן אפילו אחיו אין לו אלא אכילת פירות בלבד תני רבי הושעיה ירשו היורשין את כתובתה חייבין בקבורה. אמר רבי יוסה אילולי דתניתה רבי הושעיה הוות צריכא לן מאחר שאין לה כתובה אין לה קבורה. וקשיא אילו אשה שאין לה כתובה שמא אין לה קבורה. אשה אף על פי שאין לה כתובה יש לה קבורה. ברם הכא אם יש לה כתובה יש לה קבורה. אם אין לה כתובה אין לה קבורה:

הלכה ד משנה כנסה הרי היא כאשתו לכל דבר ובלבד שתהא כתובתה על ניכסי בעלה הראשון:

גמרא כיצד הוא עושה כונס ומגרש ומחזיר. והיא שוברת על כתובתה. אמר רבי יוסה

[דף כ"ה ע"ב]

לצדדין היא מתניתא או שוברת לו על כתובתה. רבי זעירא בשם רב המנונא כנסה וגירשה והחזירה אם חידש לה כתובה כתובתה על נכסיו ואם לאו כתובתה על ניכסי בעלה הראשון. ר' יוסי לא

מסכת גיטין פרק שני

א. המביא גט ממדינת הים, ונתנו לה, ולא אמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם' - הרי זה מקבלו הימנה, אפלו לאחר שלש שנים ויחזור ויתנו לה, ויאמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ב. נאמנת אשה שתאמר: 'זהו גט שנתת לי'. נקרע - כשר, נתקרע - פסול, נקרע בו קרע של בית דין - פסול. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מדבק את הקרעים ונותן לה, ואומר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ג. אחד אומר 'בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם' - פסול. שנים אומרים: 'בפני נכתב, ואחד אומר: 'בפני נחתם' - פסול. רבי יהודה מכשיר בזה.

ד. רבי שמעון אומר: אפלו כתבו היום וחתמו למחר - כשר. כתבו בעיר זו - לא יחתמו בעיר אחרת. ואם חתמו - כשר. כתבו בארץ וחתמו בחוץ לארץ - צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'. כתבו בחוץ לארץ וחתמו בארץ ישראל, אין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ה. כתבו בקליפי אגוזים, בקליפי רמונים, בדם הקרוש, ובחלב הקרוש, על עלי זית, על עלי דלעת, על עלי חרוב, על כל דבר שהוא של קימא - כשר. על עלי חזרין, על עלי כרשין, על עלי בצלים, על עלי ירקות וורדין, על כל דבר שאינו של קימא - פסול. זה הכלל: כתב דבר שהוא של קימא על גבי דבר שאינו של קימא, או בדבר שאינו של קימא על גבי דבר שהוא של קימא - פסול, עד שיכתב בדבר שהוא של קימא, ועל דבר שהוא של קימא.

ו. המקרע על העור כתבנית כתב - פסול. הרושם על העור כתבנית כתב - כשר. רבי יוסי הגלילי אומר: מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים, יצא דבר שיש בו רוח חיים. רבי יהודה בן בתירה אומר: מה ספר מיוחד

שהוא תלוש מן הקרקע, יצא דבר המחובר לקרקע. כתב על קרן הצבי, וחתכו, וחתמו, ונתנו לה - פסול, שנאמר (דברים כד): "וכתב ונתן" - 'מה נתינה בתלוש, אף כתיבה בתלוש'. כתב על קרן פרה, ונתן לה את הפרה, על היד של עבד, ונתן לה את העבד - זכתה בהן.

ז. אמר לה: 'הרי זה גיטך, והשאר כתבתיך'. נתקבלה גטה ונתקבלה כתבתה. 'הרי זה גיטך, על מנת שתחזיר לי את הנזיר' - הרי זו מגרשת. 'על מנת שהנזיר שלי', או שנתנו לה הנזיר עצמו או שכתבו על ידה - אינה מגרשת.

ח. הכל כשרין לקבל את גטה, חוץ מחרש שוטה וקטן, הכל נאמנים להביא לה את גטה, אפלו בנה, אפלו בתה, ואפילו חמש נשים שאין נאמנות לומר 'מת בעלה' - נאמנות להביא גטה. חמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא: אשה עצמה נאמנת להביא גטה, מקל וחמר, ומה צרתה שאין נאמנת לומר 'מת בעלה', נאמנת להביא גטה, היא שנאמנת לומר 'מת בעלה' אינו דין שנאמנת להביא גטה? דיו לבא מן הדין להיות כנדון! מה באלו צריכות שיאמרו: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אף היא עצמה שהביאה, צריכה שתאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ט. גט אשה שכתבו שלא לשמה - פסול, שנאמר (דברים כד, א): "וכתב לה" - 'לשמה'. שחרור עבד שכתבו שלא לשמו - פסול, שנאמר (ויקרא יט, כ): "או חפשה לא נתן לה", ולהלן הוא אומר: "וכתב לה" - מה 'לה' האמור להלן לשמה, אף לה האמור כאן לשמה.

י. מגלת סוטה שכתבה שלא לשמה - פסולה, שנאמר (במדבר ה, ל): "ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת" - 'שיהיו כל מעשיה לשמה'. כתב סופר לשמה, וחתמו עדים לשמה, אף על פי שכתבוהו

לאשתי¹ – אין יכול לעשות שליח, שלא האמין לכל אדם אלא לו.

מסכת גיטין פרק שלישי

א. המלוה מעות את הכהן ואת הלוי, ואת העני, ומת – צריך לטול רשות מן היורשין. אלו הן היורשין, רבי אומר: כל שירשו. רבי אליעזר בן יעקב אומר: המלוה מעות את הכהן, ואת הלוי, בפני בית דין, ומתו – מפריש עליהן ברשות אותו שבט. המלוה מעות את העני ומת – מפריש עליהם ברשות כל עניים. רבי אחא אומר: ברשות עניי עולם.

ב. המלוה מעות את העני והעשיר – אין מפרישין, שאין מפרישין על האבוד, וכה עני במה שבידו. המלוה מעות את הכהן ואת הלוי, ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקן, מפריש עליהן, בחזקת שהן קמיין, ומפריש עליהן כשער הזול, ואין בו משום רבית, ואין שביעית משמטת, ואם בא לחזור – אינו חוזר. ואם נתיאשו הבעלים – אין מפרישין עליהן, לפי שאין מפרישין על האבוד.

ג. האומר: 'הילך מנה ותן לפלוני בן לוי מחלקו', אם רצה לחזור – לא יחזור. קח מנה זו מדמי מעשר שיש לה בדי, והילך דמיו – חוששין לתרומת מעשר שבו, כור מעשר יש לה בדי – חוששין לתרומת מעשר שבו, והילך ונתנו לאחר – אין לו עליו אלא תרעמת.

ד. המניח פרות להיות מפריש עליהן תרומות ומעשרות. מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני – מפריש עליהן בחזקת שהן קמיין, ואינו חושש שמא הרקיבה התבואה, ושמא החמין היין, ושמא החלידו המעות. הילך ומצאן שהרקיבו,

וחתמוהו ונתנו לה – פסול, עד שיאמר לסופר 'כתוב', ולעדים 'חתמו'. ולא עוד, אלא אפלו כתב בכתב ידו לסופר 'כתוב' ולעדים 'חתמו', אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנו לה – פסול, עד שישמעו את קולו, שיאמר הוא לסופר: 'כתוב' ולעדים 'חתמו'.

יא. לזה ממנו אלף דינר בשטר, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה – הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הלוקחות. משכן לו בית, משכן לו שדה, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה – הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הבאין אחריו. אמר רבי יהודה: מעשה בכך קדוה שהיה כותב טפוס גטין בערב, ובא מעשה לפני חכמים ופסלו את כלן. רבי אלעזר מכשיר בכלן, חוץ מגטי נשים, שנאמר (דברים כד, א): "וכתב לה" – 'לשמה'.

יב. גט שאבד ממנו, ומצאו לאחר זמן, אף על פי שמפיר את סימנו – פסול, לפי שאין סימן לגטין. איזהו לאחר זמן? כדי שילך אחר לאותו מקום, אבל נתנו בשדה ובתבה ובמגדל, ונעל בפניו, אבד, אף על פי שמצאו לאחר זמן – כשר.

יג. ועוד שלשה הוסיפו עליהן: את שגורתו חיה, ואת ששטפו נהר, ואת שנפל עליו מפלת – נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים. בת כהן לישראל ובת ישראל לכהן – לא תאכל בתרומה. עבד כהן שברח, ואשת כהן שמרדה – הרי אלו אוכלין בתרומה. לא יצא הרוצח חוץ לגבול עיר מקלטו, בחזקת שכהן גדול קיים.

יד. הולך גט לאשתי, על מנת שתתן לאבא ולאחי מאתים זוז – אין יכול לעשות שליח, על מנת שתתן לה מאתים זוז – אין יכול לעשות שליח, שלא האמין לכל אדם אלא לו. אמר לו: הולך גט זה לאשתי, יכול לעשות שליח. את הולך גט זה

¹ שהבעל מקפיד שדוקא הוא בעצמו ימסר לה את הגט ולא אחר.

ט. מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר עולמית? שהמוציא את אשתו משום שם רע, ונשאת לאחר וילדה, ואחר כך נמצאו דברים בדאים, אמר: 'אלו הייתי יודע שהדברים בדאין, אפלו נתנו לי מאה מנה לא הייתי מגרשה' - נמצא גט בטל והולד ממזר. ומפני מה אמרו המוציא את אשתו משום נדר - לא יחזיר? מפני שמוציא בנדר, ונשאת לאחר וילדה, ואחר כך נמצא נדר בטל, ואמר: 'אלו הייתי יודע שהנדר בטל, אפלו נתנו לי מאה מנה - לא הייתי מגרשה', נמצא גט פסול והולד ממזר.

י. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר? שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות! אומרים לה: 'הוי יודעת, שהמוציא את אשתו משום שם רע - אין יכולה היא שתחזור'. מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום נדר לא יחזיר? שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בנדרים! אומרים לה: 'הוי יודעת, שהמוציא את אשתו משום נדר - אין יכולה היא שתחזור'.

יא. המוציא את אשתו משום אילונית, ונשאת לאחר, והיו לה בנים, והיא תובעת כתבתה מן הראשון. משום רבי יהודה בן בתירה אמרו, אומרים לה: 'יפה שתיקוּתִיךָ מדבוריךָ'. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: משום אילונית נותנים לה כתבתה, בחזקת שהיא כשרה.

יב. אין מבליעין דגרי זהב במלחמה מפני סכנות נפשות. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין מכריחין את השבויין מפני תקנת השבויים. בראשונה היו אומרים: המטמא ומנסף. חזרו ואמרו: אף המדמע. חזרו לומר: אף המנסף, בשוגג - פטור, במזיד - חייב, מפני תקון העולם.

יג. כהנים שפגלו במקדש, שוגגין - פטורין. מזידין - חייבין, מפני תקון העולם.

ושהחמיץ, ושהחלידו - הרי זה חושש לתבואה, כדי שתרכב, וליין כדי שיחמיץ, ולמענות כדי שיחליד. אבדו - הרי זה חושש מעת לעת; דברי רבי אליעזר. רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים בודקין את היין.

ה. קדם אצל אשתו, או ששלח אצלה שליח, ואמר לה: 'גט ששלחתי לך אי אפשר שתעשי בו, הרי זה בטל הוא' - דבריו קיימים. 'פסול הוא', 'אינו גט' - לא אמר כלום. בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר, ומבטלו, אם בטלו - מבטל; דברי רבי. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין יכול לבטלו, ולא הוסיף על תנאי, שאם כן, מה כח בית דין יפה?

ו. אמר לשנים: תנו גט זה לאשתי, יכול לבטל זה שלא בפני זה; דברי רבי. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אינו יכול לבטל אלא זה בפני זה. אם אמר לזה בפני עצמו ולזה בפני עצמו - יכול לבטלו, אפלו זה שלא בפני זה.

ז. עבד שנשבה ופדאוהו לשם עבד - ישתעבד, ורבו נותן דמיו. לשם בן חורין - לא ישתעבד, ואין רבו נותן דמיו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: בין כך ובין כך ישתעבד, ורבו נותן דמיו. אמר לו רבי שמעון בן גמליאל: כשם שמצוין ישראל לפדות בני חורין, כך מצוים לפדות את העבדים.

ח. איזהו נדר שצריך חקירת חכם? אמר: 'קונם אם אשתי נהנית לי, שגנבה את כיסי, שהכתה את בני'. ונודע שלא הכתו, ושלא גנבה; רבי אליעזר אומר: אף בזה לא יחזיר מפני תקון העולם. במה דברים אמורים? בזמן שגנדה ואחר כך גרש, אבל גרש ואחר כך נדר - מתר. נדר לגרש ונמלך - מתר. נדר בגזיר ובכרפס ובשבועה - מתר.

סקריקין, ואנפרות עצמה - ממנתת
לבָּעָלִים כָּל שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ.

יז. רבי שמעון בן אלעזר אומר: לקח מן
האשה בכתבתה, וחזר ולקח מן האיש -
מקחו קים, מן האיש וחזר ולקח מן האשה
- מקחו בטל. אם עשתה לו אשה אחריות
בכתבתה - מקחה קים. הפעוטות - מקחן
מקח וממכרן ממכר במטלטלין, אבל לא
בקרקות. רבי שמעון בן גמליאל אומר:
לא אמרו פעוטות אלא בהוה. עני שנוטל
בִּידוֹ ומשליך אחת אחת, מה שתחתיו גזל
גמור.

יח. עיר שיש בה ישראל ועובדי כוכבים -
הפרנסין גובין מישראל ומעובדי כוכבים,
מפני דרכי שלום, ומפרנסין עניי עובדי
כוכבים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום.
מספדין וקוברין מתי עובדי כוכבים עם
מתי ישראל מפני דרכי שלום. ומבקרין
חולי כותים עם חולי ישראל מפני דרכי
שלום. ומנחמין אבלי כותים עם אבלי
ישראל.

מסכת גטין פרק רביעי

א. האשה שאמרה: 'התקבל לי גיטי',
ואשתד אמרה: 'התקבל לי גיטי', 'הילך',
'הולך לה', 'התקבל לה וזפי לה', אם רצה
לחזור - לא יחזור. 'הבא לי גיטי', ואשתד
אמרה 'הבא לי גיטי', 'הילך', 'הולך לה'

השדה, ויש גדים לעבדים שיש לו חוב על
ישראל זה, או שהישראל עצמו חודה בזה.

4 אנפרות - עבדים שאין הישראל מסור להרגו,
אף נטל ממנו העבדים את שדהו של ישראל
במענה שיש לו חוב על ישראל בעל השדה,
ואין לו לעבדים גדים שיש לו חוב על ישראל
זה, וגם הישראל אינו מודה שיש לעבדים חוב
עליו.

שליח בית דין שהקה ברשות בית דין,
והזיק בשוגג - פטור, במזיד - חיב, מפני
תקון העולם. רופא אמן שרפא ברשות בית
דין והזיק, בשוגג - פטור, במזיד - חיב,
מפני תקון העולם. המחתר את העבר במעי
אשה ברשות בית דין, והזיק, בשוגג -
פטור. במזיד - חיב, מפני תקון העולם.

יד. ארץ יהודה אין בה משום סקריקין,²
מפני ישוב המדינה. במה דברים אמורים?
בהרוגין שנהרגו לפני המלחמה, ובשעת
מלחמה אבל הרוגין שנהרגו מן המלחמה
ואילך - יש בו משום סקריקין, גליל -
לעולם יש בה משום סקריקין.

טו. הלוקח מן הסקריקין, וחזר ולקח
מבעל הבית - מקחו קים, מבעל הבית,
וחזר ולקח מסקריקין - מקחו בטל, ואם
עשה לו בעל הבית אחריות - מקחו קים.
זו משנה ראשונה, בית דין שאחריהן
אמרו: הלוקח מן הסקריקין - נותן
לבָּעָלִים רביע. רביע בקרקעות, רביע
במעות, ויד בעלים על העליונה, רצו
בקרקע - נוטלין, רצו במעות - נוטלין.
אימתי? בזמן שאין בידן לקח, אבל אם יש
בידם לקח - הן קודמין לכל אדם. רבי
הושיב בית דין, ונמנו, שאם שהתה בפני
סקריקין שנים עשר חדש - כל הקדם יקח.
אבל נותן לבָּעָלִים רביע, רביע בקרקע,
רביע במעות - יד בעלים על העליונה, אם
יש בידן לקח - הן קודמין לכל אדם.

טז. האריסין, והחבורות, והאפוטרופסין -
אין בהם משום סקריקין. הבא מחמת
חוב³, ומחמת אנפרות⁴ - אין בהם משום

² גבר אלים ואנם, שולקח שדות מיד בעליהם
בגזלה ובלא דמים.

³ עבדים בעל זרוע שאנם נכסי ישראל ויורד
לתוך שדהו מחמת שהיה לו חוב על בעל

יכתבו ויתנו לה. ואם אינם יודעים – ילמדו. מפירין את האיש ואין מפירין את האשה – כותבין ונותנין. מפירין את האשה ואין מפירין את האיש – כותבין ואין נותנין. אמר: 'כתבו', ולא אמר 'תנו', אף על פי שמפירין את שניהם – כותבין ואין נותנין. היה צורח וצורח מראש ההר: 'כל השומע קולי יכתב גט לאשתי' – הרי אלו יכתבו ויתנו.

ו. בריא שאמר: 'כתבו גט לאשתי', ועלה לראש הגג ונפל – כותבין ונותנין לה, כל זמן שיש בו נשמה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם מעצמו נפל – הרי זה גט. אם לאחר זמן נפל – כותבין ואין נותנין, שאני אומר: 'שמא הרוח דחפתו'.

ז. אמר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שתי שנים', וחזר ואמר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי מאתיים יום', לא בטלו דבריו האחרונים את הראשונים, אלא הרשות בידה. רצתה תמתין, רצתה תתן, אמר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שתי שנים', וחזר ואמר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שלש שנים', בטלו דבריו האחרונים את הראשונים, ואין אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים מצטרפין לתת לה את גטה.

ח. 'הרי זה גטך' על מנת שתבעל לפלוני – הרי זה גט, ואינו חושש שמה תלך ותבעל. 'על מנת שתבעל ותנשא לאבא ולאחי' – הרי זה לא תנשא, ולא תצא. 'על מנת שתבעל לפלוני', אם נבעלה – הרי זה גט, ואם לאו אינו גט.

ט. 'הרי זה גטך על מנת שתאכלי בשר חזיר', ואם היתה זרה: 'על מנת שתאכלי תרומה', ואם היתה נזירה: 'על מנת שתשתי יין', אם אכלה ושתתה – הרי זה גט. ואם לאו – אינו גט.

יתן לה', 'התקבל לה וזכי לה', אם רצה לחזר – יחזר; דברי רבי. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הולך לה ויתן לה, אם רצה לחזר – יחזר. 'התקבל לה וזכי לה', אם רצה לחזר – לא יחזר. רבי אומר: בכלם לא יחזר, עד שיאמר: 'אי אפשי שתקבל אלא הולך ויתן לה'.

ב. 'הבא לי גיטי', ואשתך אמרה התקבל לי גיטי'. 'התקבל לה גטה' ואשתך אמרה 'התקבל לי גיטי' – 'הולך לה ויתן לה, התקבל לה וזכי לה', אם רצה לחזר – יחזר. 'שא לי גיטי', 'טול לי גיטי', 'הא גיטי לי בידך', 'האומרת: 'התקבל לי', 'הולך גט אשתך', 'גט בתך', 'גט אחותך', 'הולך ונתנו לה' – כשר. אמרו לו: 'נכתוב גט לאשתך?' 'הולך גט אשתך', 'גט בתך', 'גט אחותך', 'הולך ונתנו לה' – פסול, אפלו הן הראשונים הן האחרונים. או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים. אפלו שני אחים ואחד מצטרף עמהן.

ג. קטנה שידועת לשמור את גטה – הרי זו מתגרשת, אבל אין עושה שליח עד שתביא שתי שערות. איזו היא קטנה? שידועת לשמור את גטה, כל שמשמרת גטה ודבר אחר, ומחזרת לאחר שעה.

ד. האשה שאמרה: 'התקבל לי גיטי במקום פלוני', וקבל לה במקום אחר – פסול. ורבי אליעזר מכשיר. הבא לי גיטי במקום פלוני, והביאו לה במקום אחר – כשר, בכלם אין מגרשת, עד שיאמר: 'אי אפשי שתקבלנו לה אלא במקום פלוני'. האומר: 'תרכו' את אשתי' – כותבין ונותנין לה. 'הרי זה גטך', ואמרה: 'תנוהו לפלוני' – אין מגרשת. 'שיקבלנו לי' – הרי זו מגרשת.

ה. האומר לשנים: 'תנו גט לאשתי', או לשלשה: 'כתבו גט ויתנו לאשתי' – הרי זה

י. האומר לאשתו: 'הולך גטך שעה אחת לפני מיתתי', וכן האומר לשפחתו: 'הולך גט שחרורך שעה אחת לפני מיתתי' - הרי אלו לא יאכלו בתרומה, שְׁמָא ימות לאחר שעה.

יא. האומר לעשרה: 'כתבו גט ותנו לאשתי', אחד כותב במעמד כלן. 'הולכו גט לאשתי' - אחד מוליך לכלן. 'כלכם הולכו' - אחד מוליך במעמד כלן, לפיכך אם מת אחד מהן - הרי הגט פסול.

מסכת גטין פרק חמישי

א. היה צלוב ומגיד, ורמז לכתב גט לאשתו - כותבין ונותנין לה כל זמן שיש בו נשמה. היה חולה ומשקק, אמרו: נכתוב גט לאשתך? הרבין בראשו, בודקין אותו שלש פעמים, אם אמר על לאו ועל הן - דבריו קיימין. וכשם שבודקין אותו לגטין, כך בודקין אותו למקחות, ולמתנות, ולירושות, ולעדות.

ב. 'הרי זה גטך מהיום אם מתי מחלי זה', אם מת מחלי זה, ועמד והלך בשוק וחלה ומת - אומדין אותו, אם מחמת חלי הראשון מת - הרי זה גט, ואם לאו - אינו גט. 'זה גטך מהיום אם מתי מחלי זה', ונפל הבית עליו, או הכישו נחש - אינו גט. 'אם לא אעמד מחלי זה', נפל עליו בית, ונשכו נחש - הרי זה גט, שלא עמד מאותו חלי.

ג. האומר לאשתו: 'הרי זה גטך מהיום ולאחר מיתה', רבי אומר: גט, וחכמים אומרים: אינו גט. אם מת, חולצת ולא מתיבמת. וכן האומר לשפחתו: 'הילך גט שחרורך מהיום ולאחר מיתה'. רבי אומר: גט שחרור. וחכמים אומרים: שחרור עבדים כגטי נשים. האומר: 'עשו לעבדי פלוני בן חורין מהיום ולאחר מיתה' - לא אמר כלום. וכופין את היורשין לקים דברי המת.

ד. 'זה גטך מהיום אם מתי מחלי זה' - ימים שבינתיים, בעלה זכאי במציאתה, במעשה ידיה ובהפדת נדריה, ויורשת ומטמא לה. כללו של דבר: הרי היא כאשתו לכל דבר, אלא שאין צריכה הימנו גט שני; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: בעילתו תלויה. רבי יוסי אומר: בעילתו ספק, וחכמים אומרים: מגרשת ואינה מגרשת, ובלבד שימות. לא תתיחד עמו, אפלו בנה הקטן, לפי שאינה בושה לשמש כנגדו. ראוה שנתיחדה עמו באפלה, או שישנה עמו במרגלות המטה, אפלו הוא ער והיא ישנה, הוא ישן והיא ערה - אין חוששין שְׁמָא נתעסקו בדבר אחר, וחוששין משום זנות, ואין חוששין משום קדושין. רבי ישמעאל בן רבי יוסי אומר: אף חוששין משום קדושין. ראו שנים שנתיחדה עמו - צריכה הימנו גט שני. אחד - אינה צריכה הימנו גט שני. אחד בשחרית ואחד בין הערבים, זה היה מעשה, ובא ושאל רבי אליעזר בן תדאי לחכמים, ואמרו: אחד הן, ואין צריכה ממנו גט שני.

ה. 'הרי זה גטך על מנת שתתני לי מאתים זוז', ומת, אם נתנה - אין זקוקה ליבם. ואם לאו - זקוקה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: תתן לאביו ולאחיו או לאחד מן היורשים. 'הרי זה גטך על מנת שתתני לי מאתים זוז', ונתקרע הגט או שנאבד - מגרשת, ולאחר לא תנשא עד שתתן. 'לכשתתני לי מאתים זוז', ונתקרע גט או אבד, אם נתנה - הרי זה גט. אם לאו - אינו גט. 'הרי זה גטך על מנת שתתני לי מאתים זוז', וחזר ואמר לה: 'הרי זה גטך מעכשיו' - לא אמר כלום. פיצד יעשה? יטלנו מידה ויחזר ויתננו לה.

ו. 'הרי זה גטך על מנת שתשמישי את אבא, ועל מנת שתניקי את בני', שמשותו שעה אחת והניקתו שעה אחת - הרי זה גט. 'על מנת שתניקי את בני' - עשרים וארבעה חדש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר:

ש'אני מפרש לים הגדול, והגיע למקום שהספינות מפרשות, וחזר - בטל התנאי.

י. 'הרי זה גטף כל זמן שאעבר מכנגד פניך שלשים יום', היה הולך ובא הולך ובא, הואיל ולא נתיחד עמה - הרי זה גט. ולא תנשא, עד שיעבר מכנגד פניה שלשים יום.

יא. 'הרי זה גטף אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש', ומת בתוך שנים עשר חדש - לא תנשא. ורבותינו התירו לה לנשא. ואם נתקדע גט או אבד בתוך שנים עשר חדש - אינו גט. 'לאחר שנים עשר חדש' - הרי זה גט. 'הרי זה גטף על מנת שתתני לי מאתים זוז', וחזר ואמר לה: 'הרי הן מחולין לך' - לא אמר כלום. כיצד יעשה? יטלם ממנה, ויחזר ויתנם לה, ויאמר: 'הרי הן מחולין לך'.

יב. 'הרי זה גטף על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם', על מנת שלא תשתי יין לעולם - אינו גט, שמא תלך, ושמא תשתה. 'על מנת שלא תלכי לבית אביך, מכאן ועד שלשים יום', על מנת שלא תשתי יין מכאן ועד שלשים יום - הרי זה גט, ואינו חושש שמא תלך ושמא תשתה.

יג. 'הרי זה גטף על מנת שלא תעלי באילן זה', ו'על מנת שלא תעלי בכהל זה', נקצץ האילן נסתר הכהל - הרי זה גט. 'על מנת שתעלי באילן זה', ו'שתעלי בכהל זה', ונקצץ האילן ונפל הכהל - אינו גט. 'על מנת שלא תפריחי באויר', ו'על מנת שלא תעברי את הים הגדול ברגליך' - הרי זה גט. 'על מנת שתפריחי באויר', ו'על מנת שתעברי את הים הגדול ברגליך' - הרי זה אינו גט. רבי יהודה בן תימא אומר: כזה גט! כלל אמר רבי יהודה בן תימא: כל תנאי שאי אפשר לה לעשות, והתנה עמה, לא נתפון זה, אלא להפליגה, בין שאמר בפה, ובין שאמר בשטר. כללו של דבר: כל תנאי המתקנים בפה - נתקנים בשטר, כל תנאי שאין מתקנים בפה - אין מתקנים בשטר.

שמונה עשר חדש. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מונין לתינוק משעת לידתו. 'על מנת שתשמשני את אבא ועל מנת שתניקי את בני' - הרי זו מגרשת מיד, עד שיאמר: 'לא תשמשני ולא תניקי'; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: אם נתקם התנאי - מגרשת, ואם לאו - אינה מגרשת. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין תנאי בכתובין שאינו כפול.

ז. 'על מנת שתשמשני את אבא, ועל מנת שתניקי את בני', ומת האב או הבן, הואיל ולא נתקם התנאי - אינו גט; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: אף על פי שלא נתקם התנאי, יכולה היא שתאמר לו: 'תן לי אביך ואשמשנו, תן לי את בנה ואניקנו'. 'על מנת שתשמשני את אבא', ואמר האב: 'אי אפשר שתשמשנו', הואיל ולא נתקם התנאי - אינו גט. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אם בהקפדה אמר - אינו גט, אם ברצון אמר - הרי זה גט.

ח. 'הרי זה גטף על מנת שתשמשני את אבא שתי שנים, ועל מנת שתניקי את בני שתי שנים', ונתקדע הגט או אבד, אפלו בתוך שתי שנים - הרי זה גט, שהאומר 'על מנת' כאומר 'מעכשיו' דמי, 'לכשתשמשני את אבא שתי שנים, לכשתניקי את בני שתי שנים', ונתקדע הגט או שאבד בתוך שתי שנים - אינו גט. לאחר שתי שנים - הרי זה גט. 'על מנת שתשמשני את אבא שתי שנים', ו'על מנת שתניקי את בני שתי שנים', ומת - יתקם התנאי, אפלו לאחר מיתה.

ט. אנטיפרס ביהודה, כפר עותנאי בגליל, בינתים - מטילין אותו לחומרא, מגרשת ואינו מגרשת. 'שאני הולך מיהודה לגליל', והגיע לאנטיפרס, וחזר - בטל התנאי. 'שאני הולך מגליל', והגיע לכפר עותנאי וחזר - בטל התנאי. 'שאני הולך למדינת הים', והגיע לעכו וחזר - בטל התנאי.

מסכת גיטין פרק שישי

א. רבי אליעזר אומר: אפלו קרוב לה מיל ובא כלב ונטלו - אינה מגרשת. ואם לאו - מגרשת. היה הוא מבפנים והיא מבחוץ, זרקו לה, כיון שיצאה מאסקופה ולחוץ - הרי זו מגרשת. היה הוא מבחוץ והיא מבפנים וזרקו לה, כיון שנכנס מאסקופה ולפנים - הרי זו מגרשת.

ב. אמר לה: 'כנסי שטר חוב זה', או 'שמצאתו מאחוריה, קוראה והרי הוא גטה, ואחר כך אמר לה: 'הא גטך'. רבי אומר: גט. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אינו גט, עד שיאמר לה בשעת מתנה - 'הא גטך'. נתנו בידה והיא ישנה, ננערה קוראה, ואחר כך אמר לה: 'הא גטך'. רבי אומר: גט. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אינו גט, עד שיאמר לה בשעת מתנה: 'הא גטך'.

ג. היתה עומדת על ראש הגג וזרקו לה, כיון שהגיע לאויר הגג - הרי זו מגרשת. הוא מלמעלה והיא מלמטה, וזרקו לה, כיון שיצא מרשות הגג, נמחק או נשרף - הרי זו מגרשת.

ד. הרי זה גטך, ונטלתו מידו, והטילתו לים או לנהר, חזר ואמר לה: 'שטר פסול הוא! גיר חלק הוא! לא כל הימנו לאסרה'.

ה. בית הלל אומרים: אין אדם פוטר את אשתו בגט ישן, שלא יהא גטה גדול מבנה.

ו. כתב לשם הפרכין, לשם הורכינוס, או שהיה שם שני מלכים עומדים, וכתב לשם אחד מהם - כשר, לשם אבי אביו - כשר. לשם אבי משפחה - פסול. אם היו נקראין על שמו - כשר. גר ששנה שמו כשם העובד כוכבים - כשר. וכן אתה אומר בגיורת. גטין הבאין ממדינת הים, אף על פי ששמותיהן כשמות הכותים - כשר, מפני שישוראל שבמדינת הים - שמוותיהן כשמות הכותים.

ז. היה לו שתי נשים, אחת בגליל ואחת ביהודה, ולו שני שמות, אחד ביהודה ואחד בגליל, גרש אשתו שביהודה בשם שבגליל, ואשתו שבגליל בשם שביהודה - פסול. ואם אמר: אני פלוני שביהודה עם השם שיש לי בגליל. ונשוי אני אשה מגליל, או שהיה במקום אחר. נכתב למקום לשם אחד מהם - כשר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אפלו כתב שם דיהודה בגליל ושם דגליל ביהודה - כשר.

ח. כל עריות שאמרו צרותיהן מתרות, הלכו צרות אלו ונשאו ונמצאו אלו אילוניות - תצא מזה ומזה, ושלש עשרה דברים בה; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין ממזרים ביבמה. הכונס את יבמתו, והלכה צרתה ונשאת לאחר, ונמצאת זו אילוניות, תצא היא מזה ומזה, ושלשה עשר דברים בה; דברי רבי מאיר שאמר משם רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין ממזרים ביבמה.

ט. הנותן גט לאשתו, ולא סיהדו; בית שמאי אומרים: פסלה מן הכהונה. הוליד אשתו אצל לבלר, ונטל גטה ונתנו לה, ולא אמר לה: 'הא גטך'. רבי יוסי אומר: אם עסקין באותו ענין - מגרשת. ואם לאו - אין מגרשת. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המגרש את אשתו, ולנה עמו בפונדקי, משום שאין צריכה הימנו גט שני, על מה נחלקו? על שראוה שנבעלה.

י. גט פשוט שכתוב בו עד אחד, מקשר שכתוב בו שני עדים, עדי מתוכו - תצא היא ושלש עשרה דבר בה; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין העדים חותמין על הגט אלא מפני תקון העולם.

יא. איזהו גט קרח? כל שיש בו שבעה קשרים וששה עדים, ששה קשרים וחמשה עדים, חמשה קשרים וארבעה עדים, ארבעה קשרים ושלשה עדים, שלשה

קשרים ושני עדים, פחות מכאן - אין משלימין עליו אלא קרובין הראוין להעיד במקום אחר.

מסכת גיטין פרק שביעי

א. המגרש את אשתו ואמר לה: 'הרי את מתרת לכל אדם אלא לפלוני'; רבי אליעזר מתירה לנשא לכל אדם חוץ מאותו האיש. ומודה רבי אליעזר שאם נשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה, שמתרת לנשא לזה שנאסרה עליו. לאחר פטירתו של רבי אליעזר, נכנסו ארבעה זקנים להשיב על דבריו, אלו הן: רבי יוסי הגלילי, ורבי טרפון, ורבי אלעזר בן עזריה, ורבי עקיבא.

ב. נענה רבי טרפון ואמר: הרי שהלכה זו ונשאת לאחריו של זה שנאסרת עליו ומת בלא בנים, היאך זו מתיבמת? לא נמצא זה מתנה על מה שכתוב בתורה? וכל המתנה על מה שכתוב בתורה - תנאו בטל! הא למדנו, דאין זה כריתות. נענה רבי יוסי הגלילי ואמר: היכן מצינו האסור לזה ומת לזה? האסור - אסור לכל! והמתר - מתר לכל! הא למדנו שאין זו כריתות.

ג. רבי אלעזר בן עזריה אומר: כריתות - דבר הכורת בינו לבינה, הא למדנו, שאין זו כריתות. אמר רבי יוסי: רואה אני את דברי רבי אלעזר בן עזריה מדברי כלן. נענה רבי עקיבא ואמר: הרי שהלכה זו ונשאת לאחר מן השוק, והיה לה בנים ונתארמלה או נתגרשה, ועמדה ונשאת לזה שנאסרה עליו, לא נמצא גט בטל ובניה ממזרים? הא למדת, שאין זה כריתות. דבר אחר, הרי שהיה זה שנאסרה לו כהן ומת, המגרש אלמנה אצלו, וגרשה לכל אדם לא נמצאת? וקל וחומר מה גרשה שהיא קלה, אסורה בשביל צד גרושין שבה, אשת איש שהיא חמורה לא כל שכן? הא למדת, שאין זה כריתות. אמר לו רבי יהושע: אין משיבין את הארי לאחר מיתה.

ד. דבר אחר, את מי החמירה תורה, כלל גרושה או כלל אלמנה? חמורה גרושה מאלמנה, מה אלמנה קלה נאסרה מן המתר לה, גרושה חמורה אינו דין שתאסר מן המתר לה? הא למדנו שאין זו כריתות.

ה. דבר אחר, הלכה ונשאת לאחר, והיו לו בנים הימנה ומת, כשהיא חוזרת לזה שנאסרה עליו, לא נמצאו בניו של ראשון ממזרים? הא למדנו שאין זו כריתות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הלכה ונשאת לאחר וגרשה, ואמר לה: הרי את מתרת לכל אדם, היאך זה מתיר מה שאסר הראשון? הא למדנו שאין זו כריתות.

ו. גט שאין בו זמן, אבא שאול אומר: אפלו כתוב בו: 'אני היום גרשתיך' - כשר. 'כתבו ביום שקרע פלוני שטרותיו' - כשר. גט שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים - כשר, משום רבי אליעזר אמרו: מביא עדים לבית דין, ואין צריך להביא את הגט, וגובה מנכסים משעבדים.

ז. גט שיש בו מחק, או תלוי מגופו - פסול, שלא מגופו - כשר. אם החזירו מלמטה, אפלו מגופו - כשר. גט שחתמו עליו עדי, אחר שאלת שלום - פסול, שלא חתמו אלא על שאלת שלום. החזיר בו דבר אחד או שני דברים מענינו של גט - כשר.

ח. כתבו בדרך זה, וחתמו עדי בדרך שני - פסול. החזיר בו דבר אחד או שני דברים מענינו של גט - כשר.

ט. הרחיק את העדים מן הכתב מלא שתי שיטין - פסול. פחות מכן - כשר. כמה ירחיק את העדים מן הכתב ויהא כשר? כדי שיהו נקרין עמו; דברי רבי. רבי שמעון אומר: מלא שיטה אחת. רבי דוסתאי בן רבי ינאי אומר: מלא חתימת שני עדים.

י. גט שחתמו עליו חמשה עדים, ונמצאו שלשה הראשונים קרובין או פסולין -

תתקנים עדות בשאר עדים. גט שכתבו בחמשה לשונות, וחתמו עליו חמשה עדים בחמשה לשונות - פסול. נקרע - כשר. נתקרע - פסול. נקרע בו קרע של בית דין - פסול. נמוק או שהרקיב, או שנעשה ככברה - כשר. נמחק או שנשטשטש ובבואה שלו קימת, אם יכול לקרות - כשר, אם לאו - פסול.

יא. 'אני עד, חתמתי עד', אם היה כתב ידו יוצא ממקום אחר - כשר. ואם לאו - פסול. רבי שמעון בן גמליאל אומר: תקנה גדולה התקינו שהיה העדים משימין את שמן בגשין.

מסכת קדושין פרק ראשון

א. האשה נקנית בשלש דרכים, וקונה את עצמה בשתי דרכים. נקנית בכסף בשטר ובביאה. בכסף כיצד? נתן לה כסף או שוה כסף, אומר לה: 'הרי את מקדשת לי', 'הרי את מארסת לי', 'הרי את לי לאינתו' - הרי זו מקדשת. אבל נתנה היא לו כסף, או שוה כסף, ואמרה לו: 'הריני מארסת לך', 'הריני מקדשת לך', 'הריני לך לאינתו' - אינה מקדשת. ובשטר כיצד? אין צריך לומר בשטר שיש בו שוה פרוטה, והלא היא מקדשת בדבר שיש בו שוה פרוטה, אלא אפלו כתב על חרס ונתן לה על ניר, ונתן לה - הרי זו מקדשת. ובביאה, כל ביאה שהיא לשם קדושין - מקדשת, שאינה לשם קדושין - אינה מקדשת.

ב. לא ישא אדם אשה עד שתגדל בת אחותו או עד שימצא את ההגון לו שנאמר (ויקרא יט, כט): "ומלאה הארץ זמה" - זמה היא". רבי אליעזר אומר: זה פנוי שבא על הפנויה שלא לשם אישות. רבי אליעזר אומר: מנין שענוש לפני המקום כאלו בא על אשה ואמה? נאמר כאן "זמה", ונאמר להלן זמה, שנאמר (ויקרא כ, יד): "ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה הוא" וגו'. רבי אליעזר בן יעקב אומר: מתוך שבא על נשים הרבה, ואין ידוע על איזה מהן בא,

וכן היא, שבאו עליה אנשים הרבה, ואינה יודעת הרבה, ואין ידוע מאיזו מהן קבלה, נמצא זה נושא את בתו וזה נושא את אחותו, נמצא כל העולם מתמלא ממזרין. יתר על כן אמר רבי אליעזר בן יעקב: לא ישא אדם אשה במדינה זו וילך וישא במדינה אחרת, שמא יזדווגו זה לזה, ונמצא אח נושא אחותו, לכך נאמר: "ומלאה הארץ זמה". רבי יהודה בן בתירא אומר: הרי הוא אומר (ויקרא יט, כט): "ולא תזנה הארץ", מניין הן הפרות זה מזה, שהוא לא כהן ולא לוי, ולא ישראל, הכריעו חכמים לסיע; דברי רבי יהודה בן בתירא, שנאמר (נרמיה ג, ב-א): "שאי עיניך על שפים וראי איפה לא שגלת; וימנעו רבכים" וגו'.

ג. איזהו גרעון כסף? רצה לפדות את עצמו בתוך השנים האלו - מחשב את המעות ואת השנים, ונותן לרבו, מפני שיד העבד על העליונה. איזו היא חזקת קרקעות? נעל וגדר ופרץ כל שהוא - הרי זו חזקה. איזו היא חזקת עבדים? נעל לו סנדלו, התיר לו סנדלו, והוליד כליו אחריו לבית המרחץ, הפשיטו, הרחיצו, סכו, גרדו, הלבישו הנעילו, הגביהו - קנאו. אומר רבי שמעון: אין לך חזקה גדולה מזו.

ד. וקונה את עצמו בראשי אברים, וקונה את עצמו בכסף על ידי אחרים, ובשטר על ידי עצמו, מפני שהוא כנותן משמאלו לימינו; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: בכסף על ידי עצמו, בשטר על ידי אחרים, ובלבד שיהא הכסף של אחרים, ואומר לו: 'על מנת שאין לך רשות אלא לפדות בו'. רבי שמעון בן אליעזר אומר משום רבי מאיר: אף בשטר על ידי אחרים, אבל לא על ידי עצמו.

ה. ספינה נקנית במשיכה. רבי נתן אומר: ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר. כתב לא משה, משה לא כתב - לא קנה עד שיכתב וימשה. איזו היא משיכה? בין שמשך בין שהנהיג, בין שקרא לה ובאת

אחריו - הרי זו משיכה. איזו היא מסיקה? כל שמסר לו פרומבאי ומוסרה - הרי זו מסיקה. אימתי אמרו מטלטלין נקנין במשיכה, ברשות הרבים או בחצר שאינה של שניהם ברשות הלוקח, כיון שקבל עליו קנה. ברשות המוכר, עד שיגביה או עד שיוציא מרשות הבעלים, ברשות זה, המפקדים אצלו עד שיקבל עליו או עד שישיכיר לו את מקומן.

ו. החליף עמו קרקעות בקרקעות, מטלטלין במטלטלין, קרקעות במטלטלין, מטלטלין בקרקעות, כיון שזכה זה - נתחייב זה בחליפיו.

ז. רשות הגבוה בכסף כיצד? גזבר שנתן מעות הקדש במטלטלין - קנה הקדש בכל מקום שהוא. ובהדיוט לא קנה עד שעה שימשך. אמירתו לגבוה במסירתו להדיוט, כיצד? האומר: 'שור זה עושה ובית זה הקדש', אפלו מכאן ועד סוף העולם - קנה. ובהדיוט - לא קנה עד שיחזיק וימשך.

ח. איזו היא מצות עשה שהזמן גרמא? כגון ספה ולולב ותפלין. איזו היא מצות עשה שלא הזמן גרמא? כגון אברה ושלוח הקן ומעקה וציצית. רבי שמעון פוטר את הנשים מן הציצית, מפני שהוא מצות עשה שהזמן גרמא. איזו היא מצות הדין על האב? מאכיל ומשקה, מלביש ומכסה, מוציא ומכניס ומרחיץ את פניו ידיו ורגליו, אחד האיש ואחד האשה, אלא שהאיש ספק בידו לעשות, ואשה אין ספק בידה לעשות, מפני שיש רשות אחרים עליה. איזו היא מצות אב על הדין? למולו, ולפדותו, וללמדו תורה, וללמדו אמונות, ולהשיאו אשה. ויש אומרים: אף להשיטו בנהר. רבי יהודה אומר: כל שאין מלמד את בנו אמונות כאלו מלמדו לסטות.

ט. רבן גמליאל אומר: כל שיש בידו אמונות למה הוא דומה? לכרם שמקף גדר, ולחריץ שהוא מקף סיג, וכל שאין בידו

אמונות למה הוא דומה? לכרם שאין מקף גדר, ולחריץ שאין מקף סיג. רבי יוסי אומר משום רבן גמליאל: כל שבידו אמונות, למה הוא דומה? לאשה שיש לה בעל, בין שהיא מתקשטת ובין שאינה מתקשטת, אין הכל מסתכלין בה. ואם אין מתקשטת אינה יראה. וכל שאין בידו אמונות, למה הוא דומה? לאשה שאין לה בעל, בין מתקשטת בין שאינה מתקשטת - הכל מסתכלין בה. ואם אין מתקשטת לתוכה היא לא תהא לה מורא. רבי יוסי ברבי אליעזר אומר משום רבן גמליאל: כל שבידו אמונות, למה הוא דומה? לכרם גזר שאין בהמה וחייה נכנסין לתוכה, ואין עוברין ושכין נכנסין לתוכה, ואין רואין את מה שבתוכו, וכל שאין בידו אמונות, למה הוא דומה? לכרם פרוץ שבהמה וחייה נכנסין לתוכה, ועוברים ושבים נכנסין לתוכה ורואין את שבתוכו.

י. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: כל מצוה שנתחייבו בה ישראל קדם כניסתן לארץ, נוהגת בארץ ובחוץ לארץ, ושלא נתחייבו בה אלא משבאו לארץ - אין נוהגת אלא בארץ, חוץ מהשמטת מלוה וגאלת ממכר, ושלוח עבד עברי, שאף על פי שלא נתחייבו בהן אלא משבאו לארץ - נוהגת בארץ ובחוץ לארץ.

יא. העושה מצוה אחת, מטיבין לו ומאריכין לו את ימיו, ונוחל את הארץ. וכל העובר עברה אחת, מריעין לו ומקצרין את ימיו, ואינו נוחל את הארץ, על זה נאמר (קהלת ט, יא): "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה", בחטא יחיד שחטא זה אבד ממנו טובות הרבה. לעולם יהא אדם רואה את עצמו כאלו חציו זכאי וחציו חייב, עשה מצוה אחת - אשריו שהכריע את עצמו לכף זכות, עבר עברה אחת - אוי לו שהכריע עצמו לכף חובה, על זה נאמר: "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה", בשביל חטא יחיד שעשה זה - אבד ממנו טובות הרבה. רבי שמעון ברבי אליעזר אומר

משום רבי מאיר: לפי שהיחיד נדון אחר רבו, והעולם נדון אחר רבו, לעולם יהא אדם רואה את עצמו חציו זכאי וחציו חייב, ואת העולם חציו זכאי וחציו חייב, עשה מצוה אחת, אשריו שהכריע את עצמו ואת העולם לכף זכות, עבר עברה אחת, אוי לו שהכריע את עצמו ואת העולם לכף חובה, ועל זאת נאמר: "והוסיא אחד יאבד טובה הרבה", בחטא יחידי שחטא זה אבד ממנו ומן העולם טובות הרבה. רבי שמעון אומר: היה אדם צדיק כל ימיו, ובאחרונה מרד - אבד את הכל, שנאמר (יחזקאל לג, יב): "צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו". היה אדם רשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה - המקום מקבלו, ואין מזכירין לו שוב רשעו, שנאמר (שם): "ורשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו" וגו'. כל העוסק בשלשתן, במקרא במשנה ובדרך ארץ, על זה נאמר (קהלת ד, יב): "והחוט המשלש לא במהרה ינתק".

20 Apr	ראשון Sunday	 כב 22	בבלי: מכות יב ירושלמי: יבמות יח תוספתא: גטין ב ב"ר: ישעיה מו-מט רמב"ם: נקי ממונ ה	אחרון של פסח, יזכור, ז לעומר 8th Day Pesach / Yizkor עלות השחר ..... 4:57 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:56 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:15 שקיעה ..... 7:40 בץ החמה ..... 6:10 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:32 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת 8:53
21 Apr	שני Monday	כג 23	בבלי: מכות יג ירושלמי: יבמות יט תוספתא: גטין ג ב"ר: ישעיה נב-נב רמב"ם: נקי ממונ ו	אסרו חג, ח לעומר עלות השחר ..... 4:55 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:55 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:15 שקיעה ..... 7:41 בץ החמה ..... 6:08 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:31 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת 8:54
22 Apr	שלישי Tuesday	כד 24	בבלי: מכות יד ירושלמי: יבמות כ תוספתא: גטין ד ב"ר: ישעיה נב-נב רמב"ם: נקי ממונ ז	ט לעומר עלות השחר ..... 4:54 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:54 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:14 שקיעה ..... 7:42 בץ החמה ..... 6:07 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:30 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת 8:55
23 Apr	רביעי Wednesday	כה 25	בבלי: מכות טו ירושלמי: יבמות כא תוספתא: גטין ה ב"ר: ישעיה נד-נה רמב"ם: נקי ממונ ח	י לעומר עלות השחר ..... 4:53 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:53 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:14 שקיעה ..... 7:43 בץ החמה ..... 6:06 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:29 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת 8:56
24 Apr	המישי Thursday	כו 26	בבלי: מכות טז ירושלמי: יבמות כב תוספתא: גטין ו ב"ר: ישעיה נז-נט רמב"ם: נקי ממונ ט	יא לעומר עלות השחר ..... 4:51 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:52 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:13 שקיעה ..... 7:44 בץ החמה ..... 6:04 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:28 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:37 צה"כ לשיטת ר"ת 8:57
25 Apr	ששי Friday	כז 27	בבלי: מכות ז ירושלמי: יבמות כג תוספתא: גטין ז ב"ר: ישעיה נז-נט רמב"ם: נקי ממונ י	יב לעומר עלות השחר ..... 4:50 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:52 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:12 שקיעה ..... 7:45 בץ החמה ..... 6:03 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:28 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:36 צה"כ לשיטת ר"ת 8:58
26 Apr	הפסח: ויוסף עוד דוד שב"ק Shabbos	כח 28	בבלי: מכות יח ירושלמי: יבמות כד תוספתא: קדושין א ב"ר: ישעיה ס-סא רמב"ם: נקי ממונ יא	שמיני, מבה"ח, יג לעומר, פרק א עלות השחר ..... 4:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:51 סו"ז תפלה - מג"א ... 10:12 שקיעה ..... 7:47 בץ החמה ..... 6:01 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:27 סו"ז תפלה - גר"א ... 10:36 צה"כ לשיטת ר"ת 9:00

מברכים חודש אייר המולד: זונטאג ביינאכט 30 מינוט און 2 חלקים נאך 8. ראש חודש: שני ולמחרתו ביום השלישי

דוּרְכֵן צֵיילן סְפִירַת הָעוֹמֶה, וְעֵרַט מֵעַן גְּעֵרָאטְעוועט גִּישְׁט צו ווערן פֿאַרְטֵרִיבן.
(סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת סְפִירַת הָעוֹמֶה סִימָן א')